

**“ RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI,
YAPITLARI, FİKİRLERİ, UYGULAMALARI VE TÜRK
TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:
KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA**

BETÜL KOCABAY

İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’ nin Kamu Yönetimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü **Yüksek Lisans Tezi** Olarak Hazırlanmıştır.

(Malatya, Şubat, 2010)

**“ RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI,
YAPITLARI, FİKİRLERİ, UYGULAMALARI VE TÜRK
TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:
KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA**

BETÜL KOCABAY

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan BURAN

İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’ nin Kamu Yönetimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü **Yüksek Lisans Tezi** Olarak Hazırlanmıştır.

(Malatya, Şubat, 2010)

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüz Yüksek Lisans Öğrencisi Betül KOCABAY tarafından Yrd. Doç. Dr. Hasan BURAN danışmanlığında hazırlanan “ Recep YAZICIOĞLU’ nun YAŞAMI, YAPITLARI, FİKİRLERİ, UYGULAMALARI ve TÜRK TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI: KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye:

Üye:

.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2010

Prof. Dr. Mehmet Tikici

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum “ Recep YAZICIOĞLU’ nun Yaşamı, Yapıtları, Fikirleri, Uygulamaları ve Türk Toplumsal Yaşamına Katkıları: Kamu Yönetimi Açısından Bir Araştırma” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun bir biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

BETÜL KOCABAY

ÖNSÖZ

Recep YAZICIOĞLU yaklaşık 15 yıldır ülkemiz gündeminde yaptıkları ve söyledikleri ile kalabilen nadir kişilerden birisidir. Gündem açısından da merkeziyetçi bir yapıya sahip olan, Ankara ve İstanbul'un gündemi belirlediği ülkemizde taşradaki birisinin bu gücü ve istikrarı önemlidir. Bunun sebebi nedir? Eylem ve söylemleri ile Türkiye' de halkın yönetime katılması, toplum kalkınması, yerel öncelik ve potansiyellerin devreye girmesi sonucu yöre halkı bir şeyler başarmanın zevkini tadarken bunun pek de zor olmadığını hissettirdi.

Tokat ve Erzincan bazında yaptıkları ile mangalda kül bırakmayan ancak sahada da sınıfta kalmayan birisi olduğunu ispatladı. Onu şov yapmakla, artistlikle tavsif edenler reklam ve tanıtım farkının ne olduğunu öğrenmek zorundadırlar. Bazı insanların yaptıkları ve söyledikleri ile değerlendirilmesi bazen eksik olabilmektedir. Büyük insanlar oluşturdukları ortamlar ve başlattıkları süreçler ile değerlendirilmelidir. Görev yaptığı her yerde yapılan her güzel işte, mutlaka doğrudan veya dolaylı payı bulunan Recep YAZICIOĞLU bu açıdan büyük insan sıfatı ile anılmayı hak edenlerden birisidir. Türk toplumu halkın yönetime katılmasına dair somut önerileri, yerel yönetimlerin güçlendirilmesine dair fikirleri gür bir sesle ilk ondan duydu. İcraat bazındaki düzenleme ve uygulamalar da Turgut ÖZAL tarafından eş zamanlı olarak başlatıldı. Türkiye güçlü yerel idare ile üniter devlet yapısının birbirine ters olmadığını hatta böyle bir yapı olmazsa sorun çözme yeteneğini kaybetmiş üniter devletin esas bölünme tehlikesine duçar olacağını onun ağzından öğrendi.

Recep YAZICIOĞLU bulunduğu her görevde çok rahat başarılı olabilecek birisidir. Çünkü icraatı esnasında mevzuat cenderesine yine mevzuatın başka incelikleri sayesinde sıkışmadan, usulü çoğu zaman esasın önüne geçirmeyen bir idareciliği vardır. Türkiye' de usule uyararak değil devlette özel sektörde bile iş yapamayabilirsiniz. Bürokrasi bizde köprü değil sürekli duvar fonksiyonuna sahiptir ve eline geçirdiği hiçbir ipin ucunu bırakmamıştır. Kanunlar esnasında onun eseridir. Onun esiri olursanız değil olağan üstü halleri normal zamanlarda bile ihtiyaçların, beklentilerin gerisinde kalırsınız. Bu açıdan bürokrasinin sağcı, solcu, laik, dindar

vs... olmasının hiçbir kıymet-i harbiyesi yoktur. Onun açısından maliyeti ne olursa işi bitirmek, ihtiyacı karşılamak önemlidir. Bu sebeple pahalı çalıştığı söylenir ama sonuçta ucuza çıkartılmaya çalışılan işlerin de aynı hesaba geldiği görülmektedir. Her devlet sistemi ne olursa olsun biraz saltanat ister. Eskort kullanmayan birisi olarak bu hususta eksiktir. Baston yutmuş bürokrat tipinin de bu ülkede bir sosyal gerçekliği vardır. İyi bir idareci olduğu kadar iyi bir insandır. İyi bir insan olmak sonuçta bir nasip meselesidir. O nasipli insanlardan birisi olarak az sayıdaki beğendiğim, saygı duyduğum ve minnettar olduğum birisidir. Toplumcu kucaklayabilmiş, her hangi bir kesimin adamı olmayan, alışılmış kalıpların dışında, risk üstlenebilen, vizyonu, cesareti yüksek birisi olmuştur.

Lider kendine ulaşamayacak ölçüde aradaki mesafeyi açan kişidir. Recep YAZICIOĞLU' nun söylediklerinin yarısı bile Türkiye' yi süper ülke olmaya yetecek öneriler ile doludur. Su kayağı, rafting, yamaç paraşütü, trekking vs... onun yapmaktan zevk aldığı sporlardır. Ancak çok az insan bunların Doğu 'da terörle yapılan ve başarılı olunan psikolojik mücadele olduğunu anlayabildi.

Recep YAZICIOĞLU' nun mesleki yaşam öyküsünün ele alındığı bu çalışma ile sistemin muhatabı olan bizlere şimdi daha çok görevler düştüğü ve yakılan ışıkları nasıl söndürmeyeceğimiz belirtilecektir. Farklı olmak için insan farklı olmaz. Dolayısıyla herkesin farklı bir üslubu, bir tarzı olması da doğaldır. "Kompleksli yönetici" terimlerinden uzak halka kucak kadar yakın olan valiyi bir nebze de olsa tekrar anabilmek adına bu çalışma yapılmıştır.

Bu çalışmanın özgürce hazırlanmasında benden moral ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve hep yanımda olan sevgili eşim Metin Bey' e, araştırma süresince beni katkılarıyla yönlendiren tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hasan BURAN' a ve yine katkılarıyla araştırmamı olgunlaştıran Yrd. Doç. Dr. Aydın USTA hocama teşekkür ederim.

Betül KOCABAY

Malatya, Şubat, 2010

**“ RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI,
YAPITLARI, FİKİRLERİ, UYGULAMALARI VE TÜRK
TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:
KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Betül KOCABAY

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat, 2010

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan BURAN

ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak yapılan bu çalışmada, *Recep YAZICIOĞLU’ nun yaşamı, fikirleri, uygulamaları*, ayrıntılı bir biçimde incelenmiş ve YAZICIOĞLU’ nun Türk toplumsal yaşamına katkıları, Kamu Yönetimi açısından irdelenmiştir.

Recep YAZICIOĞLU’ nun mesleki yaşam öyküsünün ele alındığı bu çalışma ile sistemin muhatabı olan bizlere şimdi daha çok görevler düştüğü ve yakılan ışıkları nasıl söndürmeyeceğimiz belirtilecektir. Farklı olmak için insan farklı olmaz. Dolayısıyla herkesin farklı bir üslubu, bir tarzı olması da doğaldır. “ kasıtlı bürokrat”, “Kompleksli yönetici” terimlerinden uzak halka kucak kadar yakın olan valiyi bir nebzedede olsa tekrar anabilmek adına bu çalışma yapılmıştır.

Bu açıdan son derece değerli bir çalışma olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yerinden Yönetim, Merkezi Yönetim, Bürokrasi, Torba Bütçe, İktidar, Zıpkın, İtaatsiz,

**“RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI, YAPITLARI, FİKİRLERİ
UYGULAMALARI VE TÜRK TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:**

**KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA
BETÜL KOCABAY**

KISA İÇİNDEKİLER

**BİRİNCİ KESİM
ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR**

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU, DENENCESİ, AMACI VE YÖNTEMİ

**İKİNCİ KESİM
RECEP YAZICIOĞLU’ NUN TANITILMASI**

2. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN YAŞAMÖYKÜSÜ
3. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN ARDINDAN YAZILANLAR
TANITILMASI
4. RECEP YAZICIOĞLU HAKKINDA DAHA ÖNCE YAPILMIŞ
YAPITLARIN SINIFLANDIRILARAK İNCELENMESİ
5. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN FİKİRLERİNİN TANITILMASI

**ÜÇÜNCÜ KESİM
RECEP YAZICIOĞLU’ NUN DEĞERİNİN ORTAYA
KONULMASI**

6. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN UYGULAMALARININ
SINIFLANDIRILARAK TANITILMASI
7. MUHAFAZAKÂR GÖRÜNÜM ALTINDA İLERİCİ, DEVRİMCİ
DÜŞÜNCE PLAN PROGRAM ve UYGULAMALARININ
GÖRÜLDÜĞÜ KİŞİ
8. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN GÜNÜMÜZ ve GELECEK İÇİN ÖNEMİ,
YAPITLARINDAN, FİKİRLERİNDEN, UYGULAMALARINDAN

BUGÜN VE GELECEKTE NASIL (DAHA İYİ)
YARARLANILABİLİR?

DÖRDÜNCÜ KESİM
GENEL DEĞERLENDİRME

9. BULGULAR, ÖNERİLER VE GENEL SONUÇ

EKLER.....

KAYNAKÇA.....

**“RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI, YAPITLARI, FİKİRLERİ
UYGULAMALARI VE TÜRK TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:
KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA
BETÜL KOCABAY**

İÇİNDEKİLER

Onay Sayfası	
Onur Sözü.....	4
Önsöz.....	6
Özet ve Anahtar Sözcükler.....	7
Kısa içindekiler.....	8
İçindekiler.....	10
Çizelgeler Dizelgesi.....	13
Kısaltmalar Dizelgesi.....	15

BİRİNCİ KESİM

ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU, DENENCESİ, AMACI YÖNTEMİ..	16
1.1. Araştırmanın Konusu ve Önemi.....	16
1.2. Araştırmanın Amacı ve Denenceleri.....	17
1.3. Araştırmanın Yöntemi.....	18
1.4. Bilgi Derleme ve İşleme Araçları.....	19
1.5. Araştırmanın Kavram Tanımları.....	19
1.6. Araştırmanın Sunuş Sırası.....	21

İKİNCİ KESİM

RECEP YAZICIOĞLU’ NUN TANITILMASI

2. RECEP YAZICIOĞLU’ NUN YAŞAM ÖYKÜSÜ.....	22

2.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Hayatı.....	23
2.2. Kişiliği.....	27
2.3. Mülki İdare Sistemindeki Yeri.....	30
2.4.Mesleki Geçmişi.....	32
2.4.1. Kaymakamlık Görevinde Bulunduğu İlçeler ve Uygulamaları	
2.4.1.1. Rize – Kalkandere.....	33
2.4.1.2. Adana – Bahçe.....	34
2.4.1.3. Ağrı – Hamur.....	35
2.4.1.4. Çanakkale – Ayvacık.....	35
2.4.1.5.Hatay – Kırıkhan.....	36
2.4.1.6. Çorum – Alaca.....	36
2.4.1.7. Bolu – Akçakoca.....	37
2.4.2. Valilik Görevinde Bulunduğu iller ve Uygulamaları.....	38
2.4.2.1. Tokat Valiliği.....	39
2.4.2.2. Aydın Valiliği.....	42
2.4.2.3. Erzincan Valiliği.....	45
2.4.2.4. Merkez Valiliği.....	48
2.4.2.5. Denizli Valiliği.....	50
3. RECEP YAZICIOĞLU' NUN ARDINDAN YAZILANLAR.....	52
3.1. Yaşarken Anıları.....	52
3.2. Ölümü Sonrası Yazılanlar.....	54
4. RECEP YAZICIOĞLU HAKKINDA DAHA ÖNCE YAPILMIŞ	
ÇALIŞMALARIN SINIFLANDIRILARAK İNCELENMESİ.....	62
4.1. Kendisinin Yazdığı Eserler.....	62
4.1.1. Popülist Politikaya, Tıkanmış Ekonomiye, Yozlaşmış Sisteme Sil Baştan.....	62
4.2.Başkaları Tarafından Kendisi Hakkında Yapılmış Çalışmalar.....	63
4.3. Köprü.....	64
4.4. Vali Filmi.....	64

5. RECEP YAZICIOĞLU' NUN FİKİRLERİNİN SINIFLANDIRILARAK YORUMLANMASI	66
5.1. Mülki İdare Sistemine Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri.....	66
5.1.1. Mevzuata Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri.....	66
5.1.2. Yapısal Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri...68	
5.1.2.1. Merkezi Yönetim Sistemine Karşı Yerinden Yönetimi Savunması.....	70
5.1.2.2. İl Yönetim Sistemindeki Bozulmalar ve Çözümü.....	72
5.1.3. Örgütsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri..74	
5.1.4. İşlevsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri...75	
5.1.5. Parlamenter Sistemin Yerine Başkanlık Sistemini Önermesi.75	
5.1.6. Bürokrasi Karşıtlığı.....	77
5.1.7. Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadelesi.....	81

ÜÇÜNCÜ KESİM

RECEP YAZICIOĞLU' NUN DEĞERİNİN ORTAYA KONULMASI

6. RECEP YAZICIOĞLU' NUN UYGULAMALARININ SINIFLANDIRILMASI	84
6.1. Toplum Kalkınması.....	84
6.1.1. Tokat Özel İdaresi' nin 1984 – 1988 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Pilot Uygulama.....	87
6.1.2. Doğu Anadolu ve Turizm.....	89
6.2.13 Mart Erzincan Depremi ve Değerlendirilmesi.....	90
6.3. Teröre Karşı Sosyal ve Ekonomik Tedbirler.....	93
6.3.1. Teröre Karşı Kısa Vadeli Tedbirler.....	93
6.3.2. Teröre Karşı Orta Vadeli Tedbirler.....	95
7. MUHAFAZAKÂR GÖRÜNÜM ALTINDA İLERİCİ, DEVRİMCİ, DÜŞÜNCE PLAN PROGRAM UYGULAMALARININ GÖRÜLDÜĞÜ İTAATSİZ VALİ	97

8. RECEP YAZICIOĞLU' NUN GÜNÜMÜZ VE GELECEK İÇİN ÖNEMİ: YAPITLARINDAN, FİKİLERİNDEN VE UYGULAMALARINDAN BUGÜN VE GELECEKTE DAHA İYİ NASIL YARARLANILABİLİR?.....	101
8.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Günümüz İçin Önemi: Yapıtlarından, Fikirlerinden ve Uygulamalarından Bugün Daha İyi Nasıl Yararlanılabilir?.....	101
8.2. Recep YAZICIOĞLU' nun Gelecek İçin Önemi: Yapıtlarından, Fikirlerinden ve Uygulamalarından Bugün Daha İyi Nasıl Yararlanılabilir?.....	103

DÖRDÜNCÜ KESİM
GENEL DEĞERLENDİRME

9. BULGULAR, ÖNERİLER VE SONUÇ.....	106
9.1.Bulgular ve Öneriler.....	106
9.2.Sonuç.....	109
EKLER.....	111
KAYNAKÇA.....	116

ÇİZELGELER DİZELGESİ

Çizelge 1: Bulgular ve Öneriler

KISALTMALAR DİZELGESİ

B.	:Bulgu
DAP	:Doğu Anadolu Projesi
DPT	:Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	:Devlet Su İşleri
M³	:Metre küp
MTA	:Maden Tetkik Arama
ODTÜ	:Orta Doğu Teknoloji Üniversitesi
Ö.	:Öneri
PTT	:Posta Telefon Telgraf
TL	:Türk Lirası
TOKİ	:Toplu Konutlar İdaresi
SSK	:Sosyal Güvenlik Kurumu
Vd	:Ve diğerleri

**“RECEP YAZICIOĞLU” ’NUN YAŞAMI, YAPITLARI, FİKİRLERİ
UYGULAMALARI VE TÜRK TOPLUMSAL YAŞAMINA KATKILARI:
KAMU YÖNETİMİ AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA
BETÜL KOCABAY**

**BİRİNCİ KESİM
ARAŞTIRMA HAKKINDA AÇIKLAMALAR**

Bu kesimde araştırmanın konusu, önemi, denenceleri, amacı ve yöntemiyle ilgili açıklamalar bulunmaktadır. Ayrıca araştırmanın ne şekilde yapıldığına, çalışmanın yöntemine ilişkin açıklamalar, temel kavramlar ve sunuş sırası verilmiştir.

**1. ARAŞTIRMANIN, KONUSU, DENENCESİ, AMACI VE
YÖNTEMİ**

Bu bölüm kendi içinde altı alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt bölümlerde araştırmanın konusu ve önemi, araştırmanın denenceleri ve amacı, yöntemi, bilgi derleme araçları, araştırmada kullanılan temel kavramlar ile araştırmanın sunuş sırası hakkında temel bilgiler verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Konusu ve Önemi

Recep YAZICIOĞLU 1948 yılında Trabzon Sürmene’ye bağlı Köprübaşı nahiyesinin Yılmazlar köyünde dünyaya geldi. 1968 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Aynı yıl Aydın Maiyet Memuru olarak kaymakamlık stajına başladı. 1971-1984 yılları arasında sırasıyla Kalkandere, Bahçe, Hamur, Ayvacık, Kırıkhan, Alaca, Akçakoca ilçelerinde kaymakamlık görevinde bulundu. 1975 yılında da asteğmen olarak Kara Kuvvetleri Komutanlığında askerlik görevini tamamladı.

1984 yılında 36 yaşında en genç vali olarak Tokat Valiliği'ne atanan Recep YAZICIOĞLU sırasıyla 14 Ağustos 1989' da Aydın Valiliği'ne, 19 Ağustos 1991' de Erzincan Valiliği'ne, 26 Eylül 1999'da Merkez Valiliği'ne ve 30 Ocak 2003'te de Denizli Valiliği'ne getirildi.

16 yıl kaymakamlık, 5 yıl Tokat, 2 yıl Aydın, 8 yıl Erzincan olmak üzere 15 yıl valilik yaptı.

2 Eylül 2003 tarihinde Ankara civarında geçirdiği trafik kazasında bitkisel hayata giren vali 9 Eylül 2003' te vefat etti (Balci, 2003,5).

Sistemin işleyişine sık sık ağır eleştiriler getiren YAZICIOĞLU halkın sistemin içerisinde olmadığını bundan dolayı bürokrasinin hantallaştığı ve bu yüzden yerinden yönetim sisteminin uygulanması gerektiğini dile getirmiştir. Vilayet yönetimleri dönemindeki uygulamaları üniversitelerde tez konusu olan Recep YAZICIOĞLU Tokat Valiliği sırasında torba bütçe uygulamasıyla Cumhuriyetten bu yana yapılan dersliklerden daha fazla derslik kazandırmıştır.

Yıllarca bürokratik, Elitist, merkeziyetçi, sistemi eleştirdi, idare ve siyasette Âdem-i Merkeziyeti savundu. Bu yönden devlet halk işbirliği ve toplum kalkınması metodu ile sayısız proje gerçekleştirdi. Onun hayatının her karesinde halk vardı. O, halkı için yaşadı. Onu yaşarken sessizce seven halk, ölürken de cenazesine katılarak onun için üzülerek, sevgisini ifade etti.

İşte bu çalışma ile sistemin muhatabı olan bizlere daha çok görevler düştüğü ve yakılan ışıkları nasıl söndürmeyeceğimiz belirtilecektir. Farklı olmak için insan farklı olmaz. Dolayısıyla herkesin farklı bir üslubu, bir tarzı olması da doğaldır. “Kompleksli yönetici” terimlerinden uzak halka kucak kadar yakın olan valiyi bir nebze de olsa tekrar anabilmek amaç edinilmiştir.

1.2. Araştırmanın Denenceleri ve Amacı

Bu araştırma için belirlenen denenceler şunlardır:

Denence 1: Popülist politikaya, tıkanmış ekonomiye, yozlaşmış sisteme Recep YAZICIOĞLU uygulamaları ile son vermek istemiştir.

Denence 2: Vali Recep YAZICIOĞLU' nun yönetim anlayışı ve uygulamaları birçok yönüyle, mülki idare sistemi içinde yer alan mülki idare amirlerinin alışlagelmiş anlayış ve uygulamalarından farklıdır.

Denence 3: Vali Recep YAZICIOĞLU' nun mülki idare amirliği anlayışı dünyada gelişen yeni yönetim anlayışını destekler nitelikte olup Türk Kamu

Yönetimi' nde de gerçekleştirilecek yeniden yapılanma süreci sonunda uygulanabilecek bir model olarak ortaya çıkacaktır.

Denence 4: “ Recep YAZICIOĞLU” yaptığı doğa sporları ile Doğu' nun kötü imajı terör sorunuyla psikolojik mücadele etmiştir.

Denence 5: Türkiye' de bürokrasi hastalığı (mamudizm) kavramını dile getirerek değişimi savunan bir vali olmuştur.

Bu araştırmanın amacı; icraatları ve konuşmaları herkesin bir türlü anlamakta zorluk çektiği hatta aykırı bir vali olarak tanımladığı Recep YAZICIOĞLU' nun mesleki yaşam öyküsüyle bir anlamda sosyal, idari, siyasal ve kültürel hayatımıza büyük bir katkıları sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada yöntem olarak tarihsel ve betimsel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu bağlamda YAZICIOĞLU' nun gerek yaşamı, gerekse uygulamalarına ilişkin bilgi ve belgeler çeşitli kurum kayıt ve yayınlarından, kişisel hatıralardan, yararlanılarak derlenmiş, ulaşılan sonuçlar ise betimsel yöntem temel alınarak neden-sonuç ilişkileri içinde irdelenmiştir.

Araştırma dört kesim yöntemine göre gruplandırılmıştır.

1.4. Araştırmanın Bilgi İşleme ve Derleme Araçları

Araştırmanın bilgi derleme araçları olarak literatür taraması ve görüşme kullanılmıştır. Görüşmeler yüz yüze, telefonla ve elektronik ortamda gerçekleştirilmiştir.

İlgili işlem aracı ise niteliksel çözümlerdir.

1.5. Kavram Tanımları

Kavram, nesnelere veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel bir tanımlamadır (Erkul, 2003). Buradan yola çıkılarak araştırmada kullanılan kavram tanımları aşağıda verilmiştir.

Kamu Yönetimi: Devletin yönetim faaliyetlerini faydacılık açısından inceleyen, yani idarenin en faydalı bir şekilde nasıl düzenleneceği sorunu ile uğraşan bilim dalıdır (Yılmaz, 1996, 435).

Kaymakam: İlçe genel yönetiminin başı. Kaymakam, ilin bir alt kademesini oluşturan ve temel hizmet alanı olan ilçeyi valinin denetimi ve gözetimi altında yönetir (Ergun, Bozkurt, 1998, 145).

Vali: Bir mülki idare birimi olarak ilde, devletin, hükümetin ve ayrıca, tek tek her bakanın temsilcisi ve bunların yönetsel ve siyasal yürütme aracı olarak görev yapan en üst düzeydeki memur. Bunun yanı sıra vali, il yerel yönetiminin de başı ve yürütme organıdır (Ergun, Bozkurt, 1998, 249).

Yerel Yönetim: Merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak gereksinimlerini karşılamak amacıyla oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenmedir (Ergun, Bozkurt, 1998, 258).

Merkez Valisi: Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı içinde valiliğe yükselmiş olmakla birlikte, valilik yapmayı, fiilen İçişleri Bakanlığı'nın merkez örgütünde çalışan kamu görevlisi. Bu durumdaki bir görevli her an yeniden il valiliğine atanabilir (Ergun, Bozkurt, 1998, 167).

Kırtasiyecilik: Gereksiz işlemlerin formalitelerin bolluğu (Ergun, Bozkurt, 1998, 43)

Demokrasi: Demokrasi, günümüzde azınlıkta olanların haklarına saygı gösterildiği ve onlara bir gün çoğunluğa dönüşebilme yollarının açık tutulduğu özgürlükçü bir çoğunluk yönetimi biçiminde tanımlanabilir (Kışlalı, 1995, 198).

Demokrasi çok kısaca temel hak ve özgürlüklerin güvencede olduğu bir çoğunluk yönetimidir (Kongar, 2001).

Kamuoyu: Belli bir zamanda belli bir tartışmalı sorun karşısında bu sorunla ilgilenen kişiler grubuna veya gruplarına hâkim olan kanaattir (Kapani, 1983, 115)

İktidar: Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret. Bir işi başarabilme yetki ve yeteneğidir. Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi; bu yetkiyi elinde bulunduran kişi ve kuruluşlardır (Eren vd. 1988,963).

Bürokrasi: Yasalara dayalı olarak kamu gücünü kullanan ve yasama erkinin koyduğu kurallar ya da onlara dayanarak kendisinin koyduğu ikincil kurallar içinde toplumsal yaşamın bazı kesimlerini düzenleyen, yönlendiren, denetleyen yönetim aygıtı (Ergun, Bozkurt, 1998, 43)

Siyasi İktidar: (Dar anlamda) Bir toplumu etkileyen ve kapsamına alan etkileme ve buyurma gücüdür. Siyasi iktidarın sosyal iktidardan farklılıkları vardır. Bunlar; etkilediği toplumsal alan yönünde kapsam farklılığı, en üstün iktidar olması açısından üstünlük farklılığı ve zor (kuvvet) kullanma farklılığıdır (Öztekin, 1993, 21).

Siyasal Sistem: Toplumların kollektif amaçlarını belirlemek ve gerçekleştirmek üzere geliştirdikleri örgütler dizisidir (Turan, 1976, 16). Bir ülkenin siyasi ortamını teşkil eden ilişki, süreç, kural ve kurumların bütününe ifade eden kavramdır. (Yayla, 2003, 175-176).

Sivil Toplum: Devletin etkinlik alanının, denetiminin ve baskısının üyeleri üzerinde belirleyici olmadığı ve üyelerinin militarizm ve devletin zorbalığını hissetmedikleri toplum tipidir (Kızılcılık ve Erjem, 1996, 476).

Sivil Toplumculuk: Devlet ile sivil toplum arasında kaçılmaz bir çelişki bulunduğunu kabul eden ve seçimini sivil toplumdan yana yaparak siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda sivil toplumun güçlendirilmesi gerektiğini savunan görüş (Yıldız, 2003, 362)

Kızağa alınma: Genellikle üst yönetim konumlarında bulunan bir kamu görevlisinin, siyasal ya da yönetsel sebeplerle görevinden alınıp, fiilen sorumlu olduğu somut bir işinin bulunmadığı müşavir, uzman vb. kadro unvanlı bir göreve atanması (Ergun, Bozkurt, 1998, 148).

Torba Bütçe: Bakanlıkların taşra kuruluşlarına çıkardığı ödeneklerin daha öncelikli ihtiyaçlar için kullanılabilmesi maksadıyla ortak bir havuzda toplanması ((Ergun, Bozkurt, 1998, 234).

1.6. Araştırmanın Sunuş Sırası:

Araştırma dört kesim metoduna göre hazırlanmış ve toplam dokuz bölümden oluşmuştur. Araştırmanın birinci kesiminde araştırmanın tanıtılmasına yönelik bilgilere yer verilmiştir. Bu kesim “Araştırmanın Konusu, Denenceleri, Amacı, Yöntemi, Bilgi Derleme ve İşleme Araçları, Kavram Tanımları ve Sunuş Sırası” adlı bir ana bölümden oluşmuştur.

Araştırmanın ikinci kesiminde Recep YAZICIOĞLU’ nun tanıtılmasına yönelik bilgilere yer verilmiştir. Bu kesim kendi içinde dört ana bölümden oluşmuştur. Bunlardan bölüm (2)’ de Recep YAZICIOĞLU’ nun yaşam öyküsü, bölüm (3)’ de Recep YAZICIOĞLU’ nun ardından yazılanlar, bölüm (4)’ de Recep YAZICIOĞLU Hakkında Daha Önce Yapılmış Yapıtların Sınıflandırılarak İncelenmesi, bölüm (5)’ de Recep YAZICIOĞLU’ nun Fikirlerinin Sınıflandırılarak Yorumlanması ele alınmıştır.

Araştırmanın üçüncü kesimi Recep YAZICIOĞLU’ nun değerinin ortaya konulmasını sağlayan dört ana bölümden oluşmuştur. Bunlardan bölüm (6)’ da Recep YAZICIOĞLU’ nun Uygulamalarının Sınıflandırılması, bölüm (7)’ de Muhafazakâr Görünüm Altında İlerici, Devrimci, Düşünce, Plan, Program Uygulamalarının Görüldüğü İtaatsiz Vali, bölüm (8)’ de Recep YAZICIOĞLU’ nun günümüz ve Gelecek İçin Önemi, Yapıtlarından, Fikirlerinden ve Uygulamalarından Bugün ve Gelecekte (Nasıl Daha İyi) Yararlanılabilir? Konuları ele alınmıştır.

Araştırmanın dördüncü ve son kesiminde çalışma boyunca elde edilen, bulgular, bulgulara yönelik öneriler ve sonuç kısmı yer almıştır. Bulgular, öneriler ve sonuç başlığı adı altında çalışma sırasında ulaşılan önemli sonuçlara, belirlenen bulgulara, çalışma konusuyla ve bulgularla ilgili önerilere yer verilmiş ve çalışma genel bir değerlendirmenin yapıldığı sonuç kısmıyla bitirilmiştir.

İKİNCİ KESİM

RECEP YAZICIOĞLU' NUN TANITILMASI

Bu kesimde Recep YAZICIOĞLU' nu tanıtıcı bilgilere yer verilmiştir. Bu çerçevede Recep YAZICIOĞLU' nun yaşam öyküsü, yapıtlarının, fikir ve uygulamalarının tanıtılmasına yer verilmiş ardından yazılanlara yer verilmiştir.

2. RECEP YAZICIOĞLU' NUN YAŞAM ÖYKÜSÜ

Recep YAZICIOĞLU 1948 yılında Trabzon Sürmene'ye bağlı Köprübaşı nahiyesinin Yılmazlar köyünde dünyaya geldi. 1968 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Aynı yıl Aydın Maiyet Memuru olarak kaymakamlık stajına başladı. 1971-1984 yılları arasında sırasıyla Kalkandere, Bahçe, Hamur, Ayvacık, Kırıkhan, Alaca, Akçakoca ilçelerinde kaymakamlık görevinde bulundu. 1975 yılında da asteğmen olarak Kara Kuvvetleri Komutanlığında askerlik görevini tamamladı.

1984 yılında 36 yaşında en genç vali olarak Tokat Valiliği'ne atanan Recep YAZICIOĞLU 14 Ağustos 1989'da Aydın Valisi olarak göreve başladı. 19 Ağustos 1991 tarihinde Erzincan Valiliği'ne, 26 Eylül 1999'da Merkez Valiliği'ne, 30 Ocak 2003'te de Denizli Valiliği'ne getirildi. 16 yıl kaymakamlık, 5 yıl Tokat, 2 yıl Aydın, 8 yıl Erzincan olmak üzere 15 yıl valilik yaptı.

2 Eylül 2003 tarihinde Ankara civarında geçirdiği trafik kazasında bitkisel hayata giren vali 9 Eylül 2003' te vefat etti (Balcı, 2003,5).

Yıllardır bürokratik, Elitist, merkeziyetçi sistemi eleştirdi, idare ve siyasette Âdemi Merkeziyet'i savundu. Bu yönde devlet-halk işbirliği ve toplum kalkınması metodu ile sayısız proje geliştirdi. Hem yüksek sesle düşündü, hem de sistemi zorlayarak pilot laboratuvar uygulamaları yaptı. Çalıştığı her yer adı ile anıldı. Sağlıklı yaşam ile ilgili bir dizi uygulamalar yaptı. “Kolalı içeceklere, sigara ve alkole hayır; süt ayran içelim, kepekli ekmek yiyelim” kampanyaları başlattı.

Doğa sporları ile Doğu Anadolu' nun imajını değiştirmeye çalıştı. Bu suretle terörle psikolojik mücadele yaptı.

YAZICIOĞLU' nun "Bu Sistem Değişmeli", "Sil Baştan", ve kendisiyle yapılan söyleşilerden oluşan " Sıra Dışı Bir Vali" kitabıyla birlikte üç kitabı bulunmaktadır.

2.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Hayatı

Recep YAZICIOĞLU, 2 Haziran 1948'de Trabzon' un Sürmene ilçesine bağlı Köprübaşı nahiyesinin Yılmazlar köyünde doğar. Yılmazlar köyü tipik bir orman köyü olup 1993 yılında Köprübaşı nahiyesinin ilçe olmasıyla çevresindeki diğer dört köy ile birleşip belde olarak Beşköy adını almıştır. Recep YAZICIOĞLU Maliye eski bakanlarından Adnan Kahveci ile çocukluk arkadaşıdır. Aynı mahallede büyürler, aynı ilkokulda okurlar, birbirlerine kardeş kadar yakındırlar (Pabuçcu, 2005, 13).

Babası Mustafa YAZICIOĞLU, annesi Fatma Güneş hanımdır. 1954 yılında babası müftülük sınavını kazanarak ilk görev yeri Muğla' nın Milas ilçesine müftü olarak atanır. Mustafa YAZICIOĞLU, görevi ve görev yerinin uzaklığı nedeniyle ancak yılda birkaç kez köyüne gelebilmektedir. Bu yıllar Recep YAZICIOĞLU için babasını çok az gördüğü yıllardır. İmkânlar elverip de ailesiyle birlikte köyden ayrılarak Milas'a yerleştiklerinde YAZICIOĞLU ilkokul dördüncü sınıfa gitmektedir. 27 Mayıs 1960 İhtilalinde ortaokulda okumaktadır. Valiliği sırasında sık sık gündeme gelecek olan doğaya ve su sporlarına olan ilgisinin kaynağının doğduğu köyün ormanların içinde olması yanı sıra Milas' ta ortaokul sıralarında yüzmeye tanışması olduğunu ifade eder (Pabuçcu, 2005, 226).

1960 İhtilalinden kısa bir süre sonra babası açığa alınır. Recep YAZICIOĞLU yıllar sonra katıldığı bir panelde babasının açığa alınma sebebini:

“ Galip adında bir öğretmen gelip babamın ayağını öpüyor. Milletvekillerine söyle ben merkeze ineyim falan... Neyse İhtilal oluyor geliyor Galip Öğretmen, babama diyor ki haydi gideceğiz köylere diyor. Babam ne işimiz var köylerde diyor. Galip öğretmen bu vatan hainlerini anlatacağız köylerde... diyor. Ulan Galip Hoca sen daha dün... O dün başka diyor... Şimdi köylere anlatacağız diyor...

*Babamın tepesi atıyor ve adamı tekme tokat merdivenlerden aşağı
itiyor. Tabii babamı görevden uzaklaştırıp açığa alıyorlar. “*

Şeklinde anlatır ve babasının üç buçuk yıl süren bu açığa alınmayı kendilerine hissettirmeden işine gider gibi evden çıkıp akşam dönecek kadar gururlu ve dimdik olduğunu ifade eder (Balcı, 2001, 128).

1964 yılında yatılı olarak okuduğu Aydın Lisesi’nden mezun olur ve kendisini sağ sol çatışmalarını içerisinde bulacağı Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde eğitime başlar (Pabuçcu, 2005, 16). Hukuk Fakültesi 3. sınıfta iken lise yıllarında nişanlanmış olduğu dayısının kızı Meryem Hanım ile evlenir. 1968 yılında Hukuk Fakültesi’nden mezun olarak aynı yıl Aydın Maiyet Memuru (kaymakam vekili) olarak görevine başlar. Eğitim sonrasında mülki idareyi seçmesiyle ilgili olarak, İçişleri Bakanlığının bursuyla okumuş olmasının da etkisi olduğunu yıllar sonra bir söyleşide dile getirmiştir (Erdoğan, 2001, 134).

Aydın’da ki görevinin ardından kaymakam vekil olarak sırasıyla Artvin–Ardanuç, Çorum–Sungurlu ve Aydın–Bozdoğan’da görev yapar. Bu dönemin sonunda Ankara’ya kaymakamlık kursuna çağrılır (Pabuçcu, 2005, 17).

Başarıyla tamamladığı kaymakamlık kursunun ardından 1971 yılında ilk görev yeri olan Rize-Kalkandere’ye atanır. 1984 yılında Tokat Valiliğine atanıncaya kadar geçen sürede sırasıyla Adana-Bahçe, Ağrı-Hamur, Çanakkale-Ayvacık, Hatay-Kırıkhan, Çorum-Alaca ve Bolu-Akçakoca kaymakamlıkları görevinde bulunur. 1975 yılında askerlik görevini Kara Kuvvetleri Komutanlığı’na da yedek subay olarak yapar.

Kaymakamlık stajı dâhil 16 yıl kaymakam olarak görev yapan Recep YAZICIOĞLU’nun yaptığı hizmetler ve uygulamaları Ankara’nın dikkatini çeker ve 14 Mayıs 1984’te Tokat’a vali olarak tayin edilir. Tokat Valiliği’ne atandığında otuz altı yaşındadır ve Türkiye’nin en genç valisi sıfatına sahiptir.

Yıllar sonra Hasan Celal Güzel (2003), Recep YAZICIOĞLU’nun Tokat Valiliği’ne getirilmesi ile ilgili olarak Dünden Bugüne Tercüman gazetesinde şunları yazar:

“ Akçakoca ve öncesinde yaptığı hizmetler Ankara’da duyulmuş, hükümetin dikkatini çekmiştir. Hakkında söylenenler Başbakana kadar ulaşır.

...1984 ilkbaharında, valiler kararnamesi hazırlanırken merhum Özal, Başbakanlık Müsteşarı olarak beni yetkili kılmıştı. Kabineden arkadaşlar ile aynı kaymakamlık kursunda bulunan Akçakoca Kaymakamı Recep YAZICIOĞLU’ nu, gıyaben tanıyor ve çalışmalarını takdirle izliyorduk.

Kendisinden Özal’ a bahsederken ‘tam sizin istediğiniz gibi bir idareci’ dediğimi çok iyi hatırlıyorum. Özal ‘Akçakoca’ ya git, yaptıklarını gör de ona göre karar verelim’ dedi.

Akçakoca ziyaretimi, YAZICIOĞLU kendine mahsus sempatik üslubu ile anlatırdı.

-İçimden görücüye çıkıyorsun, dedim.

Ankara’ ya döndüğümde Başbakana YAZICIOĞLU’ nun hizmetlerini heyecanla anlattım.

Özal’ ın direktifiyle valiler kararnamesine alınan Recep YAZICIOĞLU, Cumhurbaşkanı Kenan Evren’ in ‘yaşı küçük’ itirazı ile karşılaştı.

Köşkle aramızdaki bu tartışma altı ay devam etti; sonunda Recep YAZICIOĞLU, 36 yaşında Türkiye’ nin en genç valisi olarak Tokat’ a tayin edildi...”

14.05.1984’ ten 31.07.1989’ a kadar süren Tokat valiliği sırasında özellikle yerel hizmetlerin gerçekleştirilmesinde halkın gönüllü katılımını sağlaması, devletin sınırlı kaynaklarını yerel kaynaklarla birleştirerek uyguladığı emanet yöntemiyle daha etkin ve verimli projeler üretilmesine öncülük etmesi büyük ses getirir. “TOKAT MODELİ” olarak adlandırılan bu çalışmalar birçok araştırmaya konu olur.

31 Temmuz 1989’ da Aydın valiliğine atanır. Tokat valiliği sırasında ki sigara ve içki konusunda ki sınırlandırmaları, kahvehanelerde bazı oyunları yasaklaması adını “ 4. MURAT” a çıkarmıştır. Benzer uygulamalarını sosyo-kültürel yapısı Tokat’ tan daha farklı olan Aydın da devam ettirmiştir. Recep YAZICIOĞLU valiliği sırasında bir eğitim ve sağlık seferberliği başlatır. Kötü durumda olan Aydın Devlet

Hastanesi, bir sağlık ocağı bile bulunmayan Didim, Söke, Kuşadası ve Germencik hastaneleri yapılır. Fakat Recep YAZICIOĞLU için Aydın da geçirdiği 2 yıl, sürekli olarak siyasilere uğraşmak zorunda kaldığı sıkıntılı yıllardır. Özellikle Aydın milletvekillerinin kendisini sürekli merkeze şikâyet ederek O' nu Aydın'dan gönderme çabaları sonuç verir. 19 Ağustos 1991' de Erzincan Valiliği' ne atanır (Feyzioğlu, 1999)

Erzincan Valiliği' ne atandığında Erzincan' da yerel bir gazetede “*Aydın kaybetti, Erzincan kazandı*” manşeti atılır. Erzincan valiliği döneminin Recep YAZICIOĞLU' nun hayatında ayrı bir yeri vardır. DEPREM ve TERÖRÜN acısını, BAŞPINAR KÖPRÜSÜ ve TAŞYOL PROJELERİ' nin mutluluğunu, doğa sporlarının heyecanını, o zamana kadar kabuğunu kıramamış bu Doğu Anadolu ilinin kalkınmasının gururunu bu dönemde yaşar.

26 Eylül 1999' da merkez Valiliği' ne atanır. Bu özellikle Erzincanlılarda şok etkisi yaratır. Çünkü merkez valiliği mülki idarede “*kızağa alınma*” olarak nitelendirilmektedir. Recep YAZICIOĞLU “*çok konuşmuş ama hep doğru konuşmuş*” merkezde birilerini rahatsız etmiştir (Ataklı, Sabah 30 Eylül 1999).

Merkez valiliği mülki idarede pasif görev olarak nitelendirildiği halde bu durum Recep YAZICIOĞLU için söz konusu değildir. O sürekli hep aktiftir. Belki yönettiği bir il yoktur ama ülkenin her köşesi, her ili bir anda O' nun etki alanına girmiştir. Sürekli paneller ve konferanslara katılarak düşüncelerini sivil toplum kuruluşlarıyla ve kamuoyuyla paylaşır. Üç buçuk yıl süren merkez valiliğinin daha birinci yılında Türkiye' nin üçte birini dolaşmıştır. Merkez valiliği kendi deyimiyle eylemin bittiği ancak söylemin artarak devam ettiği bir dönem olmuştur (Erdoğan, 2001, 133).

30 Ocak 2003 tarihli valiler kararnamesi ile son görev yeri Denizli valiliğine atanır ve 20 Şubat 2003' te göreve başlar. Üç buçuk yıl süren merkez valiliğinden sonra Denizli valiliği, Recep YAZICIOĞLU için yepyeni bir heyecandır. Denizli özellikle tekstil sektörünün öncülüğünde ekonomik gelişimini büyük oranda gerçekleştirmiştir. Recep YAZICIOĞLU, bu gelişimin tek lokomotifine bağlanmasının yetmeyeceği düşüncesiyle ve yörenin turizm potansiyelini yeterince kullanmadığını görerek sağlık ve doğa turizmini öne çıkararak projeler üzerinde özellikle durur. Her görev yaptığı ilin çehresini değiştirdiği gibi Denizli' nin de gerek çevre illerle

gerekse il içerisindeki ulaşım sıkıntısını, kentleşme ve imar konusundaki problemlerini çözmek için planlar yapmaya başlar.

02 Eylül 2003 Salı günü hem sağlık muayenesi hem de ilinin bazı işleri için karayoluyla Ankara' ya giderken otomobilinin kaza yapması sonucu ağır yaralanır, yaşam destek ünitesine bağlı olarak yaşatılmaya çalışılır, ancak çabalar sonuç vermez ve 08 Eylül 2003' te Ankara İbn-i Sina Hastanesinde hayatını kaybeder.

Cenazesi 09 Eylül 2003' te Ankara' da yapılan devlet töreninin ardından Aydın-Söke' ye getirilir. Recep YAZICIOĞLU, Söke' de, 10 Eylül 2003 Çarşamba günü yaklaşık otuz bin kişinin katıldığı cenaze töreniyle babası Mustafa YAZICIOĞLU' nun yanına defnedilir (<http://www.haberekspres.com.tr>).

2.2. Recep YAZICIOĞLU' nun Kişiliği

Recep YAZICIOĞLU hayatının her aşamasında bir yere bağlı kalmayan, insanını, ülkesini ve devletini en ince detayına kadar tanımaya, gördüğü eksiklik ve aksaklıkları düzeltmeye çalışan ve bu çabaları içindeki insan sevgisiyle besleyen ve destekleyen bir insanın ruh halinin yansımaları görülmektedir.

Hayatı boyunca insana insan gibi yaklaşmıştır. Bu yaklaşımının en güzel sonuçlarını bekli de 12 Eylül döneminde yaptığı Çorum-Alaca kaymakamlığı sırasında almıştır. İlçede yaşanan Alevi-Sünni gerginliğine, taraf tutmadan ve yatıştırıcı bir şekilde yaklaşır ve doğabilecek büyük olaylar kansız bir biçimde atlatılır. Sonrasında bu yaklaşımı bir hayat felsefesi yapar ve ilk kez Alaca kaymakamlığı sırasında makam odasının kapısına “ kapıyı vurmadan girin” şeklinde yazı asar. Bu uygulamayı gittiği her yerde devam ettirir ve halka yakın olmak için her fırsatı değerlendirmeye çalışır (Pabuçcu, 2005, 24).

Recep YAZICIOĞLU kendisini şu şekilde tanımlar (Alp, Akşam 3 Mart 2003).

“Demokratım desem çok iddali bir laf olur, ama ben demokrat olmaya çalışan, her türlü fikre zikre açık, peşinen reddetmeyen, farklılıkları zenginlik kabul eden, kendi düşüncesini başkasına

dayatmayan, siyah-beyaz düşünmemeye çalışan herkese de bu tavsiye eden, mutlak doğruları sorgulayan bir birey.”

Mustafa Sait YAZICIOĞLU, ağabeyi Recep YAZICIOĞLU’ nun kişisel özellikleri arasında özellikle dürüstlüğüne vurgu yaparak çok azimli ve mücadeleci bir yapıya sahip olduğunu belirtir. Ondaki bu azim ve kararlılığın kaynağı konusunda ise:

“Tabi Karadeniz insanının genelde farklı bir aktivitesi olduğunu biliyoruz. Coğrafi konumu ve insanların yetişme tarzı ile ilgili olduğu bilimsel bir gerçek. Şartları zor, hepinizin bildiği gibi bu zor şartlar içinde de mücadele gücü yüksek azimli insanlar çıkıyor. Dolayısıyla bizim insanımızın mücadeleci gücünün yansımasıdır bu... O bölgede yetişen pek çok değerli insanlarımız var. Gerek bürokrasi de gerek siyasette. Hepsi ülkeye hizmet için ellerinden gelen gayreti gösteriyorlar”.

Sözleriyle Recep YAZICIOĞLU’ nun mücadeleci kişiliğinin oluşmasında doğduğu topraklarında etkisinin olduğunu belirtir.

Recep YAZICIOĞLU’ nun kişilik gelişiminde babasının etkisinin ne ölçüde olduğu konusunda Eren şunları söyler (Eren, 2003):

“ ...Sistem eleştirilerinin nedeni değerlendirildiğinde YAZICIOĞLU’ nun babasının ilişkilerine bakmak gerekir. Babasının Milas Müftüsü olduğunu öğreniyoruz. Gururlu, ciddi yürüyen, ütülü elbisesi bozulur diye oturmayan ilginç bir insandı. İhtilaldan önce ve sonra kaymakam ile yaşadığı olaylar dizisi var. İhtilaldan sonra ise Galip adındaki bir öğretmeni dövüyor kaypak davrandığı için. Bu olay yüzünden baba görevden alınıyor ve 3,5 yıl üçte bir maaşla çalışıyor. Yine söylemleri içinde bize hep vur, as, kes, defterini dür diye telkinde bulunurdu”.

Yanıdaki kişilere ve arkadaşlarına bile sert davranan bir baba acaba çocuklarına nasıl davranmıştı. Ama genel olarak

anladığım önemli nokta şu: Sayın Recep YAZICIOĞLU babasının kendisine söylediği şekilde davranmadı. Babası gibi giyim kuşamına özen göstermedi. Halktan biri olarak halk için çalışmaya devam etti. Zaten kaymakam olduğunda kariyer olarak babasını geçmiş oluyordu. Daha sonra valilik yaptığı dönemlerde ise spor ve değişik sporlara ilgisi ile tanındı”.

Eren’ inde belirttiği gibi Recep YAZICIOĞLU, yaşamında gerek kılık kıyafetiyle gerekse hareketleriyle gösteriştten uzak olmayı ve tasarrufu ilke edinmiş, son derece mütevazı bir görüntü çizmiştir. Bu konuda başka bir söyleşide Recep YAZICIOĞLU (Alp, Akşam, 05.09.2003):

“ Ben valiyim, padişah ya da kral değilim, halktan biriyim. Makam aracı, iki üç araçlık eskortlar, bana göre olan şeyler değil... Saltanat, debdebe, ulaşılmaz, erişilmez, karışılmaz, görüşülmez anlayışlar, kompleksli insanların yaptıklarıdır. Komplekslerinin tatmininden öteye gitmeyen çağdışı uygulamalardır. Onların uzağında olmaya her geçen gün sadeliği yakalamaya, kapıları açmaya çalışıyorum”.

Sözleriyle kendisi için görünüşün öneminin bulunmadığını daha çok meselelerin içeriyle ilgilenmenin önemli olduğunu vurgulamıştır.

Fevzi Sarıçiçek’ in 9 Eylül 2003 tarihli Özsöz Gazetesinde “ Deri Montlu Vali” başlıklı yazısı Vali Recep YAZICIOĞLU’ nun halktan biri ve gösteriştten uzak, kılık kıyafete önem vermediğini ortaya koyduğu valinin sözleriyle kaleme aldığı ilginç bir yazıdır. Sarıçiçek’ in aktardığına göre:

“İnsanımız devlet adamı, hele hele de vali.... Dediklerinde siyah ceketli, siyah pantolonlu, siyah kravatlı, karalara bürünmüş, korkulan heybetli bir devle karşılaşacakmış gibi bakardı. Öyle düşünürdü çünkü. Öyle tanıtılmıştı devlet de devlet adamı da. Beni deri montlu, kravatsız, korumasız, sokaktaki adamdan farksız karşısında görenler, ilkin vali olduğuma inanmak istemez. Sonrada

şaşkınlıklarını ifade ederlerdi. Ağrı-Hamur Kaymakamlığına atandığımda, kaymakamlık lojmanına soba almak için girdiğim dükkânda satıcıyı kaymakam olduğuma inandıramayınca senetle soba almıştı”(Sarıçiçek, Özsöz Gazetesi, 9 Eylül 2003).

Recep YAZICIOĞLU, hayatı boyunca hemen her fırsatta sürekli eleştirdiği devletteki bürokrasi hastalığını ilk teşhis ettiği zamanlar mülki idareye girdiği ilk yıllardaki Aydın Maiyet Memurluğu dönemine rastlamıştır. Çünkü Aydın Vali Yardımcısı Necati Özdemir’ in kendisini resmi yazıların ilgili yerlere gönderilmesi işiyle görevlendirmesinin tüm bu yazışmaların gerekli olup olmaması konusunda fikir sahibi olmasına ve bu teşhisi yapmasına imkân tanımıştır (Pabuççu, 2005, 17).

Recep YAZICIOĞLU’ nun onu tanıyanlar tarafından ifade edilen özelliklerinden biride çok esprili, neşeli ve insan sevgisiyle dolu olmasıdır.

Her fırsatta halkın bilinçlenmesini ve katılımını teşvik etmesi, yönetim sistemini eleştirmesi ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesini savunması, bürokrasiye savaş açması onu bir takım gerçekleri görmekten uzak olanların gözünde devlet karşıtıymış gibi göstermiştir. Aksine Recep YAZICIOĞLU, devletin var olması ve korunması gerektiğini ancak devletin halkın gözünde anlam ifade etmesi ve değerinin artırılmasının mevcut sistemle sağlanamayacağını belirtmiştir. Bunu sağlamanın yolunun sistemin yeniden yapılandırılması üniter yapı zedelenmeden süreçlere halkın ve yerel mekanizmalarında dâhil edilerek “ yerinden yönetilen, uzaktan hükmedilen” bir yönetim yapısına geçilmesi olacağını vurgulamıştır (Yazıcıoğlu, 2000, 27).

Görevi boyunca halkla içice olarak devletin vatandaşına olan güvensizliğini, her yatırım projede halkın katılımını sağlayarak da vatandaşın her şeyi devletten bekleme alışkanlığını yıkmaya çalışan bir mülki idare amiri olmuştur.

2.3. Recep YAZICIOĞLU’ nun Mülki İdare’ deki Yeri

Recep YAZICIOĞLU, Mülki İdare Sistemi’ de kendisini şu şekilde ifade eder:

“demokratım desem çok iddali bir laf olur, ama ben demokrat olmaya çalışan, her türlü fikre zikre açık, peşinen reddetmeyen, farklılıkları zenginlik kabul eden, kendi düşüncesini başkasına dayatmayan, siyah-beyaz düşünmemeye çalışan herkese de bu tavsiye eden, mutlak doğruları sorgulayan bir bireyim.”

Bu sözleriyle Recep YAZICIOĞLU, toplumun öteden beri görmeye alıştığı geleneksel mülki idare amiri görünümünden çok farklı bir portre çizmektedir.

Çünkü mülki idare sisteminin geleneksel otoriter merkezîyetçisi yapısı çoğunlukla bu yapıya uygun idareciler yetiştirmiş, bu idarecilerde, merkezin temsilcisi sıfatıyla halkın bir şey yapmasına izin ve söz hakkı vermeyen, her şeyi halk adına yapmayı kendine görev sayan ama bunu da layığıyla yapamayan bir sistemin uzantıları olmuşlardır. Recep YAZICIOĞLU’ nun sisteme uymayan ve her fırsatta başarılı sonuçlarla sistemin yanlışlığını ve yetersizliğini haykıran yönetim tarzı ve uygulamaları kamuoyunda ve mülki idare sisteminde dikkati çeken bir olgu olmuştur.

Yener Süsoy’ un (2003) Hürriyet gazetesinde ki yazısında Recep YAZICIOĞLU kendisini;

“... Ben Mercedes’ e binen, havalı cıvalı, elli yıl öncesinin ceberut anlayışının, hikmeti kendinden menkul, erişilmez büyük adam havalarında yönetici hiç olmadım.

Kaymakamken kapıma vurmadan giriniz diye yazmıştım, burada valiyim ve beni görmek isteyen vatandaş odama destursuz girer., ben halkın indiyim daima, hiçbir zaman kompleksli biri olmadım. Bu görevler gelip geçicidir, insanlara tepeden bakmanın bir anlamı yok. Batı da başbakan bisiklete binip işine gidiyor, bizde ise makam sahipleri bina olaraktan mekân olaraktan saraylarda oturuyorlar. Benim gibi yüksek sesle düşünen bir adamı birinci mevki illere getirmezler. Anadolu’da böyle idare ederler”

Gerek son yıllarda modern kamu yönetimi anlayışına hâkim olan gerekse Türkiye’ nin 1987 yılında bazı maddelerine çekince koyarak imzaladığı Avrupa

Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda yer alan yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, halk katılımının sağlanması, hizmetlerin halka en yakın birimlerce yerine getirilmesi gibi ilkelere yönetim kademelerimizde bugün bile bir direnç gösterilmiştir. Fakat Recep YAZICIOĞLU bu ilkeleri en ileri ve çağdaş biçimde daha 1984 yılında Tokat valiliği zamanında uygulamaya çalışmıştır. Nitekim Soysal, Recep YAZICIOĞLU'nun Tokat' ta ki uygulamalarının bugüne kadar yerel yönetimlerin en hantal ve işe yaramaz bir parçası olarak nitelendirilen İl Özel İdarelerinin bir demokrasi okulu olarak nasıl canlandırılabilceği sorusuna yanıt olarak diğer illere ve mülki idare amirlerine örnek teşkil edebileceğine dikkati çekmiştir (Soysal, 1985' ten aktaran; Erdumlu 1989,33).

Recep YAZICIOĞLU, mülki idare amirlerinin hizmetin taşradaki temsilcisi konumunda olmalarına rağmen planlı ve etkili hizmet veremediği bir sistemde acil tamamlanması gereken bir takım yatırımlarda ihale sistemi, program bütçe uygulamaları gibi hizmeti geciktiren bürokratik işlemler yerine sistemi zorlayarak torba bütçe, emanet yönetim, yerel kaynakların devreye sokulması gibi yöntemler uygulamıştır. Bu yöntemler sayesinde birçok yatırım ve projeyi merkezi yönetim, yerel yönetim ve halk üçlüsünün uyum içerisinde yer aldığı daha ucuza ve daha kısa zamanda gerçekleştirerek dikkatleri üzerine çekmiştir. Nitekim kamu hizmetlerinde etkinlik anlayışının yerleşmesi açısından önemli olan bu çalışmalar DTP' nin 1987 yılı programında diğer illere de uygulanabilecek bir model olarak gösterilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 77).

2.4. Recep YAZICIOĞLU' nun Mesleki Geçmişi

Bu bölümde Recep YAZICIOĞLU' nun kaymakamlık görevinde bulunduğu ilçeler ve valilik görevinde bulunduğu iller ve uygulamaları ele alınmıştır. Öncelikle kaymakamlık görevinde bulunduğu ilçeler ele alınmıştır:

2.4.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Kaymakamlık Görevinde Bulunduğu İlçeler ve Uygulamaları

Recep YAZICIOĞLU 1968 yılında Aydın, 1969 yılında Artvin – Ardanuç ve aynı yıl içinde Çorum- Sungurlu Maiyet Memurluğu görevlerinde bulunmuştur.

Kaymakam vekilliği görevlerinde bilgi ve tecrübesi arttıktan sonra, Ankara' ya kaymakamlık kursuna çağrılır. Bu sırada ülkede çıkan olaylara karşı önlem almak niyetiyle, Silahlı Kuvvetler hükümete bir muhtıra verir.

Komutanların bu muhtırası sonucu, dönemin başbakanı Süleyman Demirel istifa ederek, Nihat Erin Hükümeti kurulur.

Başarıyla tamamladığı kaymakamlık kursunun ardından 1971 yılında ilk görev yeri olan Rize-Kalkandere' ye atanır. 1984 yılında Tokat Valiliğine atanıncaya kadar geçen sürede sırasıyla Adana-Bahçe, Ağrı-Hamur, Çanakkale-Ayvacık, Hatay-Kırıkhan, Çorum-Alaca, ve Bolu-Akçakoca kaymakamlıkları görevinde bulunur.

2.4.1.1. Rize – Kalkandere Kaymakamlığı

1971 yılında Rize' nin Kalkandere ilçesine kaymakam olarak atanır. Bu onun ilk kaymakamlık deneyimidir. Doğduğu yerlere biraz daha yaklaşmış, oraların havasına olan özlemini gidermeye başlamıştır.

Kalkandere' nin eski ismi, Karadere, Kanlıdere...

"...Recep Bey Kalkandere' ye gelmeden bir yol açılmış. Yol bir yere gelmiş ve tıkanmış. Halk yolun açılmasına tarlalarından geçmesine müsaade etmiyor. Bir yıldır yol kapalı. Günlerden Cuma... Kaymakamlığa gidiyor, köy hizmetleri müdürünü çağırıyor. Ondan bir dozer ve cesaretli bir operatör istiyor. Müdür ne yapacağını soruyor:

- Kapalı bir yol var onu açacağız, diyor.

Her şey tam teşkilat tamamlanıyor. Tahrirat memurundan aldığı, evdeki 14' lük silahını da yanına alıyor. Mermiyi namluya sürüyor. Dozerin kenarına oturup, şoföre:

- Alnına silah dayasalar, devam edeceksin, gözünü kırpmayın biz bu yolu açacağız diyor.

Yolun açılacağı yere gidiyorlar, dozerin kenarında oturur vaziyette işaret veriyor. Bir taraftan ağaçlar, tarladaki mısırlar kesilmeye başlanıyor. Dozer yola devam ederken, tarla sahipleriyle ve mani olanlarla münakaşa ediyor. Halk bağırmağa başlıyor:

- Arazimiz gasp ediliyor!

- Açamazsın, giremezsin, burası benim yerimdir!

Kavga sürerken bir yandan da dozer yolu açıyor... Yol açılıyor, üstelik genişletiliyor. İş bittikten sonra eve gelip tabancayı yatağın üzerine atar ve eşine:

-Kullanamayacağım şeyi ben niye taşıyorum ki deyip bi daha silah taşımamıştır (Özsoy ‘ dan aktaran; Pabuçcu,2005, 18).

2.4.1.2. Adana - Bahçe Kaymakamlığı

1973 yılında, Adana – Bahçe kaymakamlığına, sürgün gibi bir tayinle gider.

“ Hiçbir zaman el etek öpmedik; ayak bacak yalamadık... Bizim başımız dik, görev yaptık. Mükâfat olarak beni Adana – Bahçe’ ye sürdüler...”

Çukurova’ yı Doğuya bağlayan Gâvur Dağı Geçidi üzerindeki Bahçe ilçesinde; halkın geçim kaynağı ayçiçeği, tahıl, mısır. Yerfıstığı, sebze ve meyvecilik...

Sulama birliğinde her yıl seçimler yapılır, seçimlerin itirazları başlar. Araya, bakanlar milletvekilleri girer. Bu yıllar da politikacılarla, kaymakamlık çatışmalarının içinde kalır. Kanunla belirtilen amirler yerine fiilen milletvekilleri ve iktidar partisi temsilcilerinin hegemonya kurma çabasıyla karşılaşır. Politikacılarla uzlaşamaz. “Kuvvetler ayrılığı ortadan kalkmış, asli görevi yasama olan parlamenter, fiilen yönetime el koymuştur. Milletvekillerinin tayin terfi ve iş takibinden kurtulup, yasama görevine zaman ayırması mümkün olamamaktadır. Aksi tavır halk tarafından dışlanma sebebidir.

Sulama birliğinin seçimlerine dair, valiliğe tüzük değişikliği önerir. Valilik onar. Bu olaylar da ortadan kalkar. Bahçe’ de çok eksik olan çevre sağlığı ve temizlik üzerinde sıkı önlemler alır, kontroller yapar.

Toprak ağaları, Ceyhan nehrinin seviye değiştirmesinden ötürü oluşan yüzlerce dönümlük araziye kullanmaya başlar. Bu konudaki mevcut kanun kağıt üzerinde kalmakta, haksız kullanımı men edememektedir. Tek çare kaymakamın olaya müdahale etmesidir. Jandarmayla birlikte müdahale eder. Dönemin iktidar partisinin ilçe başkanı, kendisini eleştirerek toprak ağasını savununca, ona:

Hazine arazisini gasp eden adamın yanında yer alıyorsun, ağanın değil, köylünün yanında ol der. Öte yandan kendisine kanunsuz olarak iş takibi yapılması konusunda vilayetten emir verilir. Artık bu tür olaylardan sıkılmıştır

İçişleri Bakanlığına dilekçe vererek, bu çeşit tutum ve davranışlar içinde çalışamayacağını belirterek, acilen Şark vilayetlerinden birine tayinini ister.

Vatani görevini yapmak üzere askere gider. Isparta 50. Piyade Alayına yedek subay eğitimi alır. Isparta, onun için politik ve siyasi kavgaların arasından bir kurtulma yeri olmuş, kafasını dinlemesine yardım etmiştir (Pabuçcu, 2005, 20).

2.4.1.3. Ağrı – Hamur Kaymakamlığı

1975 yılı kasım ayı ortalarında Ağrı' nın Hamur kaymakamlığına atanır. Hamur o zamanlar 2257' si merkezde olmak üzere, toplam 20 bin nüfuslu bir yerdir. Halkın elinde hayvancılıktan başka bir şey gelmez. Görkemli resmi binalar boldur. Kötü iklim şartlarında yokluğun yoksulluğun hamur gibi yoğurduğu ilçede insanlar gencecik ateş gibi bir kaymakamla tanışır. Kaymakam, ilçeye geldiğinde halkın fazla önemsemediği, ülfet ettiği bir konuyla karşı karşıya gelir. İlçede, resmi daireler dışında hiçbir evde tuvalet yoktur. Hemen Hamur' da 100 tane tuvalet yapılır.

Hamur' da tuvaletlerden sonra, daha pek çok önemli yatırım da gerçekleştirilir. Bunlardan en önemlisi sosyal konutlardır. Yaptırılması planlanan konutların, fiyatlarının ucuz olduğu gerekçesi ile inşaatları hiçbir müteahhit almak istemez.

Fakat o çaresizliğe boyun eğmez, gerekeni bir an önce yapmak için harekete geçer. Kaymakamlıkta hiç kimseyi bırakmamak kaydıyla herkes sosyal konutların yapılacağı alana giderler. Kaymakam ve 150 memuru ellerine birer kazma alarak temel kazarlar (Pabuçcu, 2005, 22).

2.4.1.4. Çanakkale – Ayvacık Kaymakamlığı

Hamur' dan ayrılıp, yeni bir yolculuğa çıkmıştır. Bu kez Çanakkale' nin Ayvacık ilçesine tayini çıkar. Bilimsel vali dediği üniversite de doktora yapmış bir vali, Mustafa Gönül' le pek yıldızları barışmaz. Ağrı' da ki olayların tersini Çanakkale' de yaşar. Köylerden birinde kurallara uymadığı gerekçesiyle ve bazı terör eylemleriyle bağlantılı görerek kapattığı bir kahvehaneyi vali açtırmak ister. Bu olaydan sonra buralardan da soğumuştur. Tayini Kırıkhan' a çıkar (Feyzioğlu, 2003, 45).

2.4.1.5. Hatay – Kırıkhan

Ülkenin en zorlu dönemleridir. Her yer savaş yeri haline dönmüştür adeta. İnsanlardan çok, silahlar konuşmaktadır. Düğünlerde atılan silahların haddi hesabı yoktur. İlçede okullar dağılırken gösteriler yapılır, silahlar çekilir. Gösteri yapanları toplayıp, onlara bir daha gösteri yapmamaları hususunda gözdağı verir. Dört ay süren Kırıkhan kaymakamlığından sonra bu kez Orta Anadolu'ya doğru yola koyulur (Feyzioğlu, 2003, 48).

2.4.1.6. Çorum – Alaca Kaymakamlığı

Alevi – Sünni ayrımcılığının yapıldığı, halkın birbiriyle bu yüzden düşman olduğu bir ilçeye gelmiştir. 99 köyden yarısı alevi, yarısı Sünni diye ayrılmıştır. İlçede sık sık yürüyüşler yapılmaktadır. Ama Recep YAZICIOĞLU bu ayrımcılığı ortadan kaldırmak için epey çaba sarf etmiştir.

İlk olarak ilçede izinsiz yürüyüşleri engellemeye çalışmıştır. Liselerin dağılma saatinde çıkan gösteriye jandarma müdahale eder. Kalabalık dağılır. Ancak Alaca' da olaylar dinmez. Şehir meydanında öldürülmek istenen kişiler, yakılan araba ve dükkânlar...

Olayları rapor eder, 12 Eylül'den sonra Devlet Güvenlik Mahkemelerine iletir. Alaca' da ki gergin havayı, kan dökülmeden atlatabilmek için olaylara tarafsız bir biçimde yaklaşır. Bu şekilde büyüme eğilimindeki olaylar, kansız bir şekilde atlatılır. Şayet kaymakam taraf olsaydı, Çorum' da ki olaylardan daha kanlıları vuku bulabilirdi.

Burada büyük tecrübeler edinir. Hayatında insana insan gibi yaklaşmanın güzel sonuçlarını belki de en çok burada alır. Daha sonra bu yaklaşımı bir hayat felsefesi yapar. Hiçbir ayrım görmek ve gözetmeksizin insanın yalnız insan olarak sever, öylede yaklaşır. Bu güzel hasletinin karşılığını hem o günlerde, hem de hayatının tüm safhalarında manen alır. Bu amaca yönelik olarak kafasında çeşitli projeler geliştirir. İnsanların arasına her zamankinden daha çok girmek, onlarla içice olmak için vesileler arar ve bulur.

İlk Alaca Kaymakamı iken makam odasının kapısına “ *Kapıyı vurmadan girin* “ şeklinde yazı asar.

Halk da ilk kez böyle bir şeyle karşılaştığı için “Kapının boyalı olduğunu” sanır. Birkaç gün sonra, yazının hala durduğunu görünce de “herhalde kapı bozulmasın, eskimesin” diye kaymakam bey böyle bir şeye teşebbüs etmiş, şeklinde düşünür herkes.

Bunların hiçbirinin gerçek olmadığını anlamaları uzun sürmez. Kaymakamın niyeti sonradan belli olur. Lakin artık çok geç kalınmış, kaymakamında, gitme vakti gelmiştir.

Tayini çıkıp Alaca’ dan ayrılacağı zaman halk “Alaca’ dan gitme, Bizi bırakıp nereye gidiyorsun?” şeklinde pankartlar açar.

Gittiği yerde insanlara çok yakın olur. Onlara sıcak ve samimi yaklaşır. İktidar hesapları yapmadan, almadan vericidir (Pabuçcu, 2005,24).

2.4.1.7. Bolu – Akçakoca Kaymakamlığı

Akçakoca kaymakamlığı’ na atanır. İlçe kahvehane cennetidir adeta. Her adım başında bulunan kahvehanelere el atmak ihtiyacı hisseder. Bataklığı kurutmanın çaresi bir taş koymaktır felsefesi ile kahvehaneleri kıraathaneye dönüştürmek için bir seferberlik başlatır.

Gelir gelmez ilçedeki bütün kahvehanelerin ruhsatını toplatır. Bunlara düzenleme için biraz süre verir. Kahvehanelerin; kıraathaneye dönüştürülmesi için belli şartlar ileri sürer. Şartlar yerine getirilmeyince ek süre verir. Bunu yerine getiren birkaç kıraathane dışındaki kahvehaneler kapatılır. İnsanlar ve özellikle kahvehane sahipleri telaşa kapılırlar. Herkes evindeki ocağındaki kitapları bir bir kahvehanelere taşımaya başlar. Artık kahvehaneler birer okuma salonu yani kıraathane haline gelmiştir.

Akçakoca’ nın çehresi değişir. Kıraathanelerde kitap okuyan insanların yüzleri gülmeye, huyları ve hareketleri değişmeye başlar. Yıllardır burada kol gezen kaçakçılığın da önü kesilir. Bu arada kaymakam da otuzlu yaşlarının ortalarına gelmiş, yaptığı işlerden büyük tecrübeler kazanmıştır. (Pabuçcu, 2005, 26).

2.4.2. Recep YAZICIOĞLU' nun Valilik Görevinde Bulunduğu İller ve Uygulamaları

Kaymakamlık stajı dâhil 16 yıl kaymakam olarak görev yapan Recep YAZICIOĞLU' nun yaptığı hizmetler ve uygulamaları Ankara' nın dikkatini çeker ve 14 Mayıs 1984' te Tokat' a vali olarak tayin edilir. Tokat Valiliği' ne atandığında otuz altı yaşındadır ve Türkiye' nin en genç valisi sıfatına sahiptir.

Yıllar sonra Hasan Celal Güzel (Güzel, 2003), Recep YAZICIOĞLU' nun Tokat Valiliği' ne getirilmesi ile ilgili olarak Dünden Bugüne Tercüman gazetesinde şunları yazar:

“ Akçakoca ve öncesinde yaptığı hizmetler Ankara'da duyulmuş, hükümetin dikkatini çekmiştir. Hakkında söylenenler Başbakana kadar ulaşır.

...1984 ilkbaharında, valiler kararnamesi hazırlanırken merhum Özal, Başbakanlık Müsteşarı olarak beni yetkili kılmişti. Kabineden arkadaşlar ile aynı kaymakamlık kursunda bulunan Akçakoca Kaymakamı Recep YAZICIOĞLU' nu, gıyaben tanıyor ve çalışmalarını takdirle izliyorduk.

Kendisinden Özal' a bahsederken 'tam sizin istediğiniz gibi bir idareci' dediğimi çok iyi hatırlıyorum. Özal 'Akçakoca' ya git, yaptıklarını gör de ona göre karar verelim' dedi.

Akçakoca ziyaretimi, YAZICIOĞLU kendine mahsus sempatik üslubu ile anlatırdı.

-İçimden görücüye çıkıyorsun, dedim.

Ankara' ya döndüğümde Başbakana YAZICIOĞLU' nun hizmetlerini heyecanla anlattım.

Özal' ın direktifiyle valiler kararnamesine alınan Recep YAZICIOĞLU, Cumhurbaşkanı Kenan Evren' in 'yaşı küçük' itirazı ile karşılaştı.

Köşkle aramızdaki bu tartışma altı ay devam etti; sonunda Recep YAZICIOĞLU, 36 yaşında Türkiye' nin en genç valisi olarak Tokat' a tayin edildi...

2.4.2.1. Tokat Valiliği

Recep YAZICIOĞLU 14.05.1984 tarihinde Tokat Valiliğine atandığında Türkiye' nin en genç yaşta valilik görevine atanmış kişisidir ve yaşı otuz altıdır. Tokat valiliği Recep YAZICIOĞLU için kaymakamlık yıllarında düşündüğü plan ve projelerini hayata geçirme imkânına kavuşacağı bir yer olmuştur.

Bu plan ve projeler içerisinde en önemlisi daha sonraları “ Tokat Modeli” olarak adlandırılmış olan halkın gönüllü katılımını sağlayarak devletin sınırlı kaynaklarını yerel kaynaklarla birleştirerek emanet yöntemiyle başta eğitim ve sağlık olmak üzere bütün sektörleri kapsayan hizmet verme biçimidir (Yazıcıoğlu, 2000, 74). Bu modelde ilgili bakanlıkların ödenekleri özel idarenin gelir kaynakları ile torba bütçe şeklinde bir araya getirilmiş, özel idare aracılığıyla malzemeler alınarak şehir merkezlerinde kaymakamların başkanlığında emanet komisyonlarına, köylerde de yine kaymakamlar aracılığıyla muhtarlarca verilerek başta eğitim ve sağlık olmak üzere bütün sektörleri kapsayan pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir.

Erdumlu, Recep YAZICIOĞLU' nun Tokat' ta ki bu uygulamasına ilk dikkati çeken kişinin Mümtaz Soysal olduğunu belirtmiştir. Soysal yerel yönetimlerin en hantal ve işe yaramaz parçası olarak nitelendirilen il özel idarelerinin bir demokrasi okulu olarak Tokat' ta canlandırıldığını, merkezden yapıldığında çok pahalıya mal olabilecek işlerin enerjik bir vali öncülüğünde yerel düzeyde çok daha ucuza çıkabileceği örneğinin verildiğini belirtmektedir. Soysal ayrıca bu modelde özel idare bütçesinden yapılan katkılarla alınan malzemeye köylülerin kaymakamlar kanalıyla seferber edilip işçiliği üstlenmeleri, usta ve taşeronlarla işlerin bitirilmesi gibi uygulamanın dikkat çeken noktaları üzerinde durmuştur (Soysal 1985' ten aktaran; Erdumlu, 1989, 33).

Bu modelde dört yıl içinde ilgili bakanlık bütçelerinden transfer edilen ödenekler ve özel idarenin kendi imkânlarıyla 25.000 m³ kereste, 50.000 ton çimento, 10.000 ton demir ve 20 milyon adet tuğla ve kiremit alınmıştır. Köylerde muhtarlar hane başına 20.000 – 25.000 TL arasında değişen salma (gönüllü vergi) toplamış ve taşeronların hak edişleri bununla ödenmiştir. Netice de, başta Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı olmak üzere genel bütçeden sağlanan 19 milyar TL' lik ödenek, 600 köyden sağlanan tahmini 5 milyar TL' lik salma ve özel idarenin kaynakları ile toplam proje bedeli 25 milyar TL' ye ulaşan 3000 derslik ve lojman, proje tutarı 2,5

milyar TL olan 3000 yatak kapasiteli öğrenci yurtları, 176 adet sağlık evi, her birinde öğretmen evleri bulunan iş hanları kompleksi gerçekleştirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 75).

Recep YAZICIOĞLU bütün bu projelerin başlatılması ve tamamlanmasında hayati öneme sahip olan finansman ihtiyacının karşılanması konusunda uyguladıkları torba bütçenin çok önemli bir yeri olduğunu ifade etmektedir.

Nitekim YAZICIOĞLU Türkiye’ de uygulanan bütçe sisteminin program bütçe olduğunu, her yatırımın ödeneğinin ayrı belirlendiğini ve ödenekler arası transferin ancak kanunla yapılabileceğini belirterek planladıkları yatırımın o yatırıma ait ödenek gelmeden başlatılmadığından söz ederek 1986 yılında 176 adet sağlık evi için istedikleri ödeneğin ancak yıl sonuna doğru geldiğini, bu ödeneğin beklenmesi halinde yatırımın gecikeceğini düşünerek söz konusu yatırımı özel idarenin kaynakları ve Milli Eğitim Bakanlığı’ nın gönderdiği ödenekleri kullanarak önceden başlattıklarını ve sağlık evi ödeneğinin gelmesiyle de alınan malzemelerin iade edildiğini dolayısıyla ödeneklerin birbirini takviye ettiğini belirtmektedir.

YAZICIOĞLU, bu yöntemle ilin ihtiyaçlarını kendi karar organlarında belirleyip bu ihtiyaçlara ilin kendi kaynaklarını da ilave etmek suretiyle tahsis ettiklerini ve bu suretle program bütçedeki katılığı bir tarafa bırakıp bir torba bütçe şeklinde yatırımları mahalli planlama, ödenekleri programlar arasında birbirini destekler nitelikte kullanabilme imkânına kavuştuklarını söyler. Bu durumun Tokat’ ta söz konusu başarıyı yakalamalarında etkisinin büyük olduğunu ifade etmektedir (Erdumlu, 1989, 104-105).

Bu dönemde YAZICIOĞLU’ nun ifadesiyle aktif rol, ilçe şantiye şefleri gibi çalışan kaymakamların olmuş, il “ destek hizmeti” sağlanmıştır. Bu suretle yatırımlarda müteahhit karı ortadan kaldırılmış, toptan malzeme alımının avantajından istifade edilmiş, taşeronların yaptığı ortalama yüzde yirmi beş kıırımlarda ilave edildiğinde proje tutarına göre şehir merkezlerindeki yatırımlarda ortalama olarak %40, köylerde ise %75’ lere varan tasarruflar sağlanmıştır. Eğitim ve sağlık başta olmak üzere değişik amaçlı sosyal tesisler, kamu binaları, emniyet, jandarma ve tarım kurumları için binalar, iş hanları ve benzeri irili ufaklı iki bine yakın bina emanet yöntemiyle gerçekleştirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 74).

8 -11 Haziran 1987 tarihinde Tokat’ ta düzenlenen “ İl Özel İdareleri Başta Olmak Üzere Mahalli İdareler ve Tolum Kalkınması Sempozyumu” n da mahalli

idareler, il özel idareleri ve belediyeler, halkın yerel yönetimlere katılması gibi konular ele alınmıştır. Recep YAZICIOĞLU bu sempozyum da sunduğu tebliğde Tokat İli Özel İdare Uygulamalarıyla ilgili olarak son 60 yılda yapılan eğitim ve sağlık yatırımının daha fazlasını iki buçuk yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir (Atalay, 1987' den aktaran; Yönden, 2006, 102).

Tokat Özel İdare Uygulaması, kamu yönetimi genel çerçevesi inde onun bir uzantısı olan il özel idarelerinin üretken yapısına dikkat çekmesi açısından da önemlidir. Uygulamada görülen torba bütçe, emanet usulü, halk katkısı gibi unsurlarıyla yerinden yönetimci (âdem-i merkeziyet), mahalli adem-i merkeziyetçi ve yetki genişliğinin sınırlarını genişletici özelliklere sahiptir. Öte yandan uygulama ülke yönetiminin genel karakteristiği olan merkeziyetçi ve bürokratik yapıyı da zorlamıştır (Erdumlu, 1989, 72).

Recep YAZICIOĞLU döneminde Tokat' ta toplum kalkınmasını gerçekleştirme de tarımsal, kültürel ve turizm faaliyetleri kapsamında çeşitli projelerin uygulandığını görmekteyiz. Nitekim bu dönemde tarımsal projeler olarak ipekböcekçiliği projesi, kavakçılık ve bağcılık projeleri gerçekleştirilmiştir.

Turizm ile ilgili olarak Tokat' ın 5000 yıllık tarihini ulusal ve uluslar arası alanda tanıtmak için geleneksel mimari ile iki sosyal tesis hizmete açılmıştır. Şehirde yapılan otellerle, turistik yatak kapasitesi arttırılmıştır.

Kültürel faaliyetler ile ilgili olarak Tokat' ı tanıtacak kitap, broşür, resim sergisi, sempozyum ve bilimsel toplantılar özel idarenin iştiraki ile kurulan dernek, vakıf ve şirketler aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Bunların yanı sıra Turhal, Niksar, Erbaa ve Reşadiye ilçelerinde çok amaçlı kültür merkezi ve tiyatro binaları projelendirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 81-82).

Recep YAZICIOĞLU, Tokat' ta ekonomik sorunların yanında sosyal sorunlarla da ilgilenmektedir. Bir gün kılık değiştirerek, eski bir motosiklet ile başka bir gün ise traktör ile şehre girer ve kendisinden rüşvet isteyen polisleri suçüstü yaparak gerekli cezayı verir. Sağlığa zararlı maddelere adeta savaş açar. Kahvehanelere gazete alınmasını ve kitaplık oluşturulmasını ister. Buralarda kumar oynanmasını yasaklar, içkili yerlerin faaliyetlerine çeki düzen vermelerini ister. Bu yüzden adı ilk olarak Tokat' ta "IV. MURAT" olarak anılmaya başlanır (Pabuçcu, 2005, 36-40).

Tokat' da gerçekleştirdiği uygulamalar ilin çehresini değiştirmiş bu değişim Ankara' nın dikkatini çekmiştir. 31.07.1989' da Aydın Valiliği' ne atanır.

2.4.2.2. Aydın Valiliği

14 Ağustos 1989' da Aydın' da göreve başlayan Recep YAZICIOĞLU' na ilk uyarı devrin Başbakanı Turgut Özal' dan gelir:

“Eski ilinle yeni ilini birbirine karıştırma. Orada Üstsüzler var!...”

YAZICIOĞLU bu uyarıyı pek anlayamaz. Çünkü Sökeli ve deniz tutkunu olduğu için plajlara hiç yabancı değildi. Aydın' da YAZICIOĞLU için gerçekten bir tehlike vardır. Ama Özal bu tehlikenin adını bilerek ya da bilmeyerek yanlış koymuştur (Feyzioğlu, 1999).

Recep YAZICIOĞLU' nun Aydın Valiliği dönemi diğer valilik görevlerine göre daha sıkıntılı geçmiştir. Bir kıyaslama yapıldığında Aydın eğitim, sağlık, sosyo - kültürel gelişim, kültürel ve ekonomik faaliyetler ile turizm gelirleri bakımından Tokat' a göre daha iyi bir durumdadır. Dolayısıyla dışarıdan bakıldığında Recep YAZICIOĞLU' nun meselelerini nispeten halletmiş bir batı ilinde valilik görevini daha kolay yapacağı ve halledilmesi zor meselelerle uğraşmasına gerek olmadığı düşünülebilir. Ancak Recep YAZICIOĞLU' nu Aydın' da sıkıntıya sokan hadiseler toplum kalkınması projeleri ya da yatırım ihtiyaçlarının karşılanması gibi konular değil siyasetçilerin öteden beri Aydın' da süregelen hâkimiyetidir.

Vali Ünal Özgödek' in ölümüyle boşalan Aydın Valiliği için iktidar partisine mensup milletvekilleri Başbakan' a giderek Aydın' a daha serbest hareket edip istediklerini yaptırabilecekleri “ *zayıf bir vali*” nin atanmasını talep ederler.

Ancak karşılarında sözünü hiç sakınmayan, dirayetli, yüksek düzeyde politika yapan, kimden gelirse gelsin devletin ve halkın menfaatine olmayan isteklere ve siyasi baskılara boyun eğmeyen bir vali bulurlar (Pabuçcu, 2005, 55).

Recep YAZICIOĞLU, Aydın Valiliği görevinde yine halkın katılımını sağlamak suretiyle eğitim ve sağlık seferberliği başlatır. Ancak burada halkın eski ili Tokat' a göre yerel hizmetlere katılım konusunda daha isteksiz olduğu da gözünden kaçmaz. Hepşenkal, YAZICIOĞLU' yla ilgili bir anısından;

“Gündemde karyola kampanyası vardır şimdi... Kısa zaman sonra hizmete girecek Aydın Devlet Hastanesi’ nin ihtiyacı olan 650 karyola için tanesi 1 milyon TL’ den 650 milyon TL verecek 650 kişi arıyordu YAZICIOĞLU...”

Diye bahsettiği Recep YAZICIOĞLU’ nun hizmetin sürekli merkezinde olduğunu, yapılacak projelerin her şeyiyle ilgilenerak halkı teşvik etmeye çalıştığını belirtmektedir (Hepşenkal, 2001, 159).

Aydın’ da yapılan hizmetlerle ilgili olarak Recep YAZICIOĞLU, yazları nüfusu bir milyona çıkan Kuşadası’ n da sağlık ocağı, Söke’ de sağlık ocağı büyüklüğünde bir hastane, Çine ve Germencik’ te birer sağlık ocağı bulunduğunu tespit etmiştir. Ve Aydın Devlet Hastanesi’ nin dökülmekte olduğunu, bütün bu hastaneler için uygun arsalar bulunup elli yıl sonrası da düşünülerek projeler hazırlandığını belirtmiştir. Bunun üzerine 150’ şer yataklı Didim, Kuşadası, Çine, Germencik hastanelerinin kendi döneminde bitirildiğini ifade eder (Feyzioğlu, 1999).

Recep YAZICIOĞLU’ nun Aydın’ da ki bir diğer hayali ise Germencik yakınlarından çıkan jeotermal enerji ile Aydın ve yakın ilçelerinin kışın ısıtma, yazın soğutma ihtiyacını karşılamak ve yörede seracılığı geliştirmek olmuştur. Bu konuda çeşitli projeler hazırlanmış ancak kısa sayılabilecek görev süresi bunları hayata geçirmesine imkân vermemiştir (Pabuçcu, 2005, 58).

O dönem gazetelerinde Recep YAZICIOĞLU’ nun Aydın’ da ki uygulamaları ve yaşananlar şu şekilde yansıtılmaktadır (Feyzioğlu, 1999):

15 Ağustos 1989 Yeni Asır: **Aydın’ da sigara yasağı pek yakında**

17 Ağustos 1989 Yeni Asır: **Ve Aydın’ a çay ve sigara yasağı geldi**

7 Eylül 1989 Hürriyet: YAZICIOĞLU: **Bugün git yarın gel’ e hayır**

30 Eylül 1989 Milliyet: **Vali YAZICIOĞLU 2 doktor ve 2 polisi görevden uzaklaştırdı.**

2 Ekim 1989 Tercüman: **Çağın en korkunç hastalığı bürokrasi**

27 Ekim 1989 Hürriyet: **Özalp’ ın özel enerji hattına soruşturma**

19 Kasım 1989 Yeni Asır: **Vatandaşın parasına göz diken memuru affetmem**

- 19 Kasım 1989 Tercüman: **Aydın valisi rüşvetçi 25 memuru kovdu**
- 22 Kasım 1989 Hüraydın: **Sağlık Müdürlüğü' nde ki giyim ihalesine YAZICIOĞLU el koydu**
- 19 Ocak 1990 Tercüman: **Aydın Sağlık Müdürlüğünde yolsuzluk iddiası**
- 27 Şubat 1990 Yeni Asır: **Aydın Valisi ile ANAP' ın arasını açan tayin**
- 16 Mart 1990 Yeni Asır: **Çıldır Havaalanı Temmuz' hazır**
- 17 Haziran 1990 Hürriyet: **Aydın ve ilçelerinde okul yarışı tuttu**
- 25 Nisan 1991 Yeni Asır: **Çakır ve YAZICIOĞLU, Ege'nin beş yıldızlı valileri seçildi**
- 7 Mayıs 1991 Yeni Asır: **Hizmet buna denir: Aydın kışın ısıtılıp, yazın serinletilecek**
- 15 Mayıs 1991 Hürriyet: **Aydın Valisi milletvekillerini kızdırdı**
- 19 Mayıs 1992 Hürriyet: **YAZICIOĞLU sağlık ocağı doktorunu görevden aldı**
- 16 Ağustos 1991 Yeni Asır: **YAZICIOĞLU' nun vedası ağlattı.**

Dönemin gazete başlıklarında da görüleceği üzere Recep YAZICIOĞLU, ilin kalkınması için bir yandan proje ve yatırımlarla uğraşırken diğer yandan da kaymakamlık görevleri ve Tokat Valiliği sırasında örnekleri çok görülen, zararlı alışkanlıklara, rüşvete, yolsuzluğa ve bürokrasiye karşı açtığı savaşı Aydın' da da devam etmiştir. Ancak bu savaşı sürdürürken çok zaman birilerinin ayağına basmış, milletvekilleri ve siyasilerle ters düşmüştür.

Recep YAZICIOĞLU, milletvekilleri tarafından her fırsatta başbakan Yıldırım Akbulut' a şikâyet edilir. Yıldırım Akbulut, milletvekillerinin bu şikâyetlerine kayıtsız kalır. 1991 seçimleri sonrasında Yıldırım Akbulut başbakanlığı bırakınca aynı şikâyetler bu kez yeni Başbakan Mesut Yılmaz' a gitmeye başlar. Mesut Yılmaz bu şikâyetlere kayıtsız kalmaz ve o dönemlerde ismi İzmir veya İstanbul valiliği için geçmekte olan Recep YAZICIOĞLU ani bir şekilde Erzincan valiliğine tayin edilir (Pabuçcu, 2005, 59).

İki yıl gibi kısa bir süreyi kapsayan Aydın Valiliği döneminde başarılı işlere imza atmakla birlikte, Erzincan valiliği' ne atanması sebebiyle başlatmış olduğu birçok projeyi tamamlamaya imkân bulamamıştır.

2.4.2.3. Erzincan Valiliği

19 Ağustos 1991’ de Erzincan Valiliği’ ne atanır. Erzincan’ da yerel bir gazete “ Aydın kaybetti, Erzincan kazandı” manşetini atar.

Erzincan valiliğinin daha ilk günlerinden itibaren eski görevlerinde olduğu gibi rüşvet adam kayırma, yolsuzluk ve sağlığa zararlı yiyecek ve içeceklerin kullanımıyla mücadele edeceğinin sinyallerini verir.

Öteden beri savunduğu, bir mülki idare amirinin halkla iç içe halkın içinde olmasına Doğu’ nun kendi haline bırakılmış bu ilinin çok daha fazla ihtiyacı olduğunu hissetmiş olmalıdır ki, ilinin 566 köy ve mezrasını birçok kez gece tek başına ziyaret etmiştir. Valinin gece yarısı tek başına köylerine geldiğini gören köylüler buralarda yalnız olmadıklarını anlamışlardır. 350 köyde içme suyu çalışması yapılmış, 150 köye kanalizasyon gelmiş ve tüm köylere demir ve çimento yardımı yapılarak bunlarla köprüler, camiler ve soğuk hava depoları inşa edilmiştir. YAZICIOĞLU yapılan bu çalışmaların köylüye hizmet yanında köylüyü köyünde tutarak terör nedeniyle yaşanan göçü önlemek, köylüye moral vermek gibi amaçlarının da olduğunu ifade eder (Feyzioğlu, 1999).

Erzincan valiliğinde daha yedinci ayını doldurmamışken 13 Mart 1992’ de Erzincan deprem meydana gelir, Richter ölçeğine göre 6,7 şiddetinde olmuştur. Yapılan çeşitli araştırmalarda depremin Erzincan’ da meydana getirdiği can ve mal kaybının bu şiddette bir depremin yol açacağı can ve mal kaybindan ok daha fazla olduğu, bu kayıpların daha çok 1939 yılında yaşanan büyük depremden ders alınmadan Erzincan ilinin alüvyon yapılı bir arazide kurulmuş olmasından kaynaklandığı vurgulanmıştır.

Depremde resmi rakamlara göre 653 kişi ölmüş, 3850 kişi yaralanmıştır. Erzincan ve çevresi yapılardan 5.000’ i yıkılmış ya da oturulamayacak ölçüde ağır hasar almış, 7000 yapı orta hasar, yaklaşık 11.000 yapıda ise hafif hasar meydana gelmiştir.

YAZICIOĞLU, deprem sonrasında yaşanan durum ile ilgili olarak yaşanan en büyük sorunu acil olarak ihtiyaç duyulan çadır sayısının toplam 60.000 olmasına karşın temin edilebilen çadır sayısının ancak 20.000’ i bulması ve bu sayının ilk gün değil bir ay içerisinde karşılanabilmesi olarak belirtir. Depremden sonra ilde görev

yapan emniyet, sağlık, eğitim mensuplarının tayinleri hemen yapılmış, ancak yerlerine yenileri hemen gelmediği için hizmetlerde aksamalar yaşanmıştır.

Bir diğer problem ise ülke genelinde toplanan yardımların il valisinin emrine verilmek yerine Bayındırlık ve İşkn Bakanlığı' na verilmesidir. Bu durum ilin imkânlarının yetersizliği ve toplanan yardımları çok hızlı bir biçimde kullanamaması nedeniyle hizmette yetersizliğe yol açmıştır (Yazıcıoğlu' n da aktaran Barlas, 2001,56).

Depremde yıkılan ve ağır hasar gören binaların yerine deprem konutlarının yapılması ve hasarlı binaların güçlendirilmesi çalışmalarına derhal başlanmıştır. 1992 Erzincan Deprem Konutları ve Güçlendirme Projesi adı verilen bu proje gerek Türkiye'nin ilk toplu konut güçlendirme projesi olması, gerekse de yeni inşa edilecek yapılarda kullanılan yöntem ve standartların uluslararası normlara uyması bakımından bir örnek olmuş, Bayındırlık ve İşkn Bakanlığı'na bağlı TOKİ tarafından ODTÜ'nn müşavirliğinde Haziran 1992-1993 yıllarında uygulanmıştır. Deprem konutları, deprem araştırmaları sonuçlarına dayanarak planlanmış; mühendislik ilkelerine, yönetmeliklere ve uluslararası şartnamelere uygun gerçekleştirilmiştir.

Depremin yaraları kısa zamanda sarılmış ve Erzincan deprem öncesiyle mukayese edilemeyecek lde örnek ve modern bir şehir halini almıştır. Ancak Recep YAZICIOĞLU' nun önemle üzerinde durduğu bir konu vardır ki o da; depremden önemli derslerin çıkarılmadığı, Erzincan depreminin sonuçlarının ülkemizde yetersiz olan başta afet yönetimi olmak üzere yerel yönetimlerin sorumluluğu, ilgili kuruluşların koordinasyonu vb. hususlar bakımından yeterince incelenmediği gerçeğidir. Belki de bunun bir göstergesi olarak her şeyin kısa zamanda unutulduğu Türkiye'de 17 Ağustos 1999 Marmara depreminin üzerinden bir aya yakın bir zaman geçtiğinde ancak çeşitli ortamlarda, Erzincan depremini yaşamış ve bu olaydan tecrübe kazanarak çıkmış olan Vali Recep YAZICIOĞLU' nun deprem bölgesine bölge valisi olarak atanması gerektiği söylenmeye başlanmıştır. Ancak zaman içerisinde bu durum söylentiden öteye geçmemiştir (Pekşen, 2001, 74).

Recep YAZICIOĞLU' nun, Erzincan'da gerçekleştirilmesinde büyük emek sarf ettiği ve dikkati çeken diğer projeleri arasında Kemaliye/Başpınar nahiyesinin 24 köyünün dış dünya ile ulaşımını sağlayan ve Keban baraj gölü suları altında kalan

Başpınar köprüsünün yeniden yapılması ile Kemaliyelilerin 130 yıllık rüyaları olan, yollarını 220 kilometre kısaltarak onları Sivas ve Divriği üzerinden İstanbul'a ulaştıracak Taşyol projesi yer almaktadır.

YAZICIOĞLU, Başpınar köprüsü ve Taşyol' u "İki rüya proje" olarak nitelendirerek şunları ifade eder (Feyzioğlu, 1999).

"Bu iki proje belki de ülkemizin en çarpıcı projelerinden. Birisi 30 yıl başarısız olan bir ulaşım sorunu idi. Keban yapıldıktan sonra gölün altında kalan asma köprü ortadan kalkınca 24 köye ulaşım sağlanamıyordu. "Ekonomik" bulunmadığı için şimdiye kadar bir köprü yapılmamış. İki dağ arasına 180 metre açıklık var. Gidiş, dönüş 300 metre köprü düşünülüyordu. Bir hesap ediliyor ki; 1988 yılı fiyatlarına göre bir trilyon liranın üzerinde. Geçen 30 yılın 15 yılı köyler arasında feribotla ulaşım sağlanıyor. Sular çekilince irtibat tamamen kesiliyor. Deprem bizi biraz frenledi. Depremden hemen sonra bu iki projeye başladık. Üç kaynak harekete geçti. Özel idare, halk katılımı ve merkezden sağlanan para. Geçen yıl bir trilyon dedikleri köprüyü biz 300 milyara mal ettik. Çelik panel köprü. 120 bin metre küp dolgu yapıldı. 180 metre olan açıklık koca dağ patlatılarak 67 metreye indirildi. Fore kazıklar çakıldı. Panel köprü monte edildi. Karayolları da dâhil mühendisler feribotla köprü yerleştirmenin mümkün olmadığını söylediler. Hayatımın en büyük imtihanıdır. Çünkü 120 milyar liraya sigorta edilmişti. Yüreğimiz ağzımızda üç gün bunu izledik. Köprünün yapımı Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde doktora tezi oldu."

Yapımında birçok güçlüklerle karşılaşılmasına rağmen köprü tamamlanarak 13 Eylül 1997'de Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in de katıldığı bir törenle hizmete açılır (<http://www.kemaliye.gov.tr>, 2007). Başpınar köprüsünün yapım hikâyesi ve o dönem yaşananlar Ayşe Kulin' in Köprü adlı romanına konu olur ve aynı roman senaryolaştırılarak özel bir televizyon kanalında gösterilir.

YAZICIOĞLU, Taşyol projesi için ise sürekli toplantılarla yardım toplamaya çalışmaktadır. Toplantılarda Taşyol' un önemini ve Türkiye'de tamamen kayadan

oluşan 6 kilometrelik başka bir tünel bulunmadığından söz ederek bunun maddi kaynağının sağlanmasında yine özel idare, merkez ve halk katılımının söz konusu olduğunu ve gelinen noktada tünelin 6,5 kilometrelik kısmının tamamlanarak geriye 1 kilometresi açık alan olan toplam 1,5 kilometrenin kaldığını, bu kısmın da tamamlanmasıyla 130 yıllık rüyanın gerçekleşeceğini ifade etmiştir (Feyzioğlu,1999). Taşyol' un açılışı 3 Ağustos 2003'de yapılır (Pabuçcu,2005,120).

Recep YAZICIOĞLU' nun Erzincan valiliği döneminde sürekli gündeme gelen bir diğer etkinlik ise doğa sporlarıdır. Erzincan'da Munzur dağı ve vadisi, Tercan ve Keban baraj gölleri ve Fırat nehri kayak turizmi, yamaç paraşütü, rafting, mağaracılık, tırmanma ve kanyon turları, su kayağı gibi çok çeşitli doğa sporlarının yapılmasına imkan vermektedir. Recep YAZICIOĞLU, bizzat kendisi bu sporları yaparak hem yöre insanına örnek olmuş hem de Erzincan'ın turizm potansiyelini ülke gündemine taşımıştır. Recep YAZICIOĞLU' nun ölümünün ardından Erzincan'da onun anısına her yıl doğa sporları etkinlikleri düzenlenmektedir.

2.4.2.4. Merkez Valiliği

26 Eylül 1999 tarihinde merkez valiliğine atanır. Bu özellikle Erzincanlılarda büyük bir şok yaratır. Çünkü bu denli aktif, girişimci ve görev yaptığı her ilde büyük atılımlar gerçekleştiren bir valinin merkeze yani pasif göreve alınması beklenmemektedir. Mülki idarede merkez valiliğine atanma öteden beri pasifize edilme, kızağa alınma olarak nitelendirilmektedir (Kalemli, 1995, 217).

Recep YAZICIOĞLU' nun merkez valiliğine atanmasının nedeni öteden beri zaman zaman başını ağrıtan, sisteme yönelttiği eleştirilerle ilgilidir. Son olarak “polisten vali olmaz” sözünün polis kökenli İçişleri Bakanı Sadettin Tantan' ın tepkisini çekmesi neticesinde merkeze alınmıştır (Öztürk, 2001, 103).

26 Eylül 1999 tarihli Hürriyet gazetesi Recep YAZICIOĞLU' nun merkeze alınması haberini şu şekilde duyurur (Hürriyet, 26.09.1999):

“İki aya yakın süredir koalisyonda üzerinde pazarlık yapılan valiler kararnamesi sonunda Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in onayından çıktı. Kararnameyle 'süper vali' olarak isimlendirilen Erzincan Valisi Recep YAZICIOĞLU kızağa alındı. YAZICIOĞLU' nun kızak görev olan merkez valiliğine çekilmesine iki gün önce

söylediği “Polisten vali mi olur?” sözleri neden oldu. Kararname taslağında Denizli’ye atanması planlanan YAZICIOĞLU’ nun yeri bu sözleri üzerine emniyet kökenli valiler ve il emniyet müdürlerinden gelen yoğun tepkiler üzerine merkez valiliği olarak değiştirildi.”

Hâlbuki Recep YAZICIOĞLU, Tantan’ ın tepkisini çeken ve tam açılımı (Tayyar, Sabah 29 Eylül1999).

“3500 polis gözünü önce Emniyet Müdürlüğü’ne sonra valiliğe dikmiş durumda. Türkiye’deki valilerin birçoğu polis kökenlidir. Polisten vali olmamalı. Hem valiler hem de İl Emniyet Müdürleri sivil olmalı. Hukuk ve İdari İlimler mezunları bu makamlara gelmeli.”

Şeklinde olan sözleriyle çağdaş yöneticiliğin bunu gerektirdiğini vurgulamak istemiştir. YAZICIOĞLU, merkez valiliğine alınmasını nasıl karşıladığı sorusuna cevap olarak Türkiye’de politikacıların tayin terfi ile uğraştığını, merkeze alınmasının önemli olmadığını, önemli olanın halkın kararnamesi olduğunu belirterek şunları ifade eder (Berberoğlu, Hürriyet 3 Ekim 1999).

“Devletin parasını millete yedirmedik. Beni Türkiye’nin tüm illeri istiyor. Ama her ne hikmetse, o illerin parlamenterleri istemiyor. Bunun sebebi vardır:’Bu adam gelirse puan toplar, tenkitleri biz alırız’ derler.”

Recep YAZICIOĞLU, merkeze alınmasının bir cezalandırma mı olduğu sorusuna, “hayır” yanıtını vererek mülki idare amirliği mesleğinde geçen 31 yılın yeterli bir süre olduğunu bu işin bir gün zaten dolacağını ve bunu cezalandırma olarak algılamadığını belirtmiştir (Erdoğan, 2001, 140). Bu dönemde kendisi aktif görevde değildir ancak bu dönem kendisine fikirlerini tüm Türkiye ile daha etkin bir şekilde paylaşma imkânına kavuşmasını sağlar. Sürekli paneller ve konferanslara katılarak düşüncelerini sivil toplum kuruluşlarıyla ve kamuoyuyla paylaşır.

2.4.2.5 Denizli Valiliği

Denizli valiliğine ataması 30 Ocak 2003’de yapılır ve 21 gün sonra 20 Şubat 2003’de Denizli’de fiilen göreve başlar. Üç buçuk yıl süren merkez valiliğinden sonra Denizli valiliği, Recep YAZICIOĞLU için yarım kalan işlerin tamamlanması için bir fırsattır. Çünkü hiçbir işi yarım bırakmayı sevmemektedir.

Denizli’ de ki görevine adeta valiliğe ilk kez atanmış bir kaymakam gibi şevk ve heyecanla başlar. Ancak bu şevk ve heyecanın yanında mülki idarede geçen 34 yılın tecrübesi de vardır. Tokat, Aydın ve Erzincan’ da farklı hizmet anlayışıyla dikkat çeken YAZICIOĞLU, daha bir ayını doldurmadan valilik ve vali konağında polis nöbetini, Denizli Müzesi personeline kravat zorunluluğunu, geçtiği yol güzergâhında polisin önlem alması uygulamasını, makam aracına polis eskortunu kaldırır. Makamının kapılarını açıp halk günü uygulamasını tüm çalışma günlerine yayar ve daire müdürlerinin basına açıklama yapmasını serbest bırakır (Boyacı, Hürriyet 19.03.2003).

Mayıs 2003’ te bir dergiye verdiği demeçte, Denizli’ nin tekstil sektöründeki gelişiminden duyduğu memnuniyeti ve ilin durumunu şöyle özetler (<http://www.tekstilisveren.org.tr>, 2003):

“Daha önce çalıştığım illerde hep “ niye fabrikalar yok, üretim yok, istihdam yok” diye hayıflanıp durdum. Şimdi burada tam bir tekstil cennetine ve bir fabrikalar tarlasına düştüm. Bunu büyük bir sevinçle karşılıyorum ve burada sağlanan gelişmeden çok büyük heyecan duyuyorum. Buna öncülük yapan, sanayi bu noktaya götüren insanlara da teşekkür ediyorum. Milliyetçilikte budur zaten, yani üretmek, katma değer yaratmak, ihracat yapmak. Bunların hepsi burada var. Öyle zannediyorum ki Denizli, tekstil ağırlıklı sanayide son yıllarda en büyük mesafe olan birkaç ilden biri. Denizli kendi ayakları üzerinde durarak öz kaynaklarını da ağırlıklı olarak kullanarak bu noktaya geldi. Denizli bu yönüyle örnek bir modeldir.”

İlginç uygulamaları ve ilkleriyle sürekli gündeme gelen Vali, Denizli’ de bu uygulamalarına bir yenisini daha ekler. Bu uygulama alkol alınan yerleri işletenlerin sorumluluğuyla ilgilidir.

Recep YAZICIOĞLU, eğitim ve sağlık yatırımlarının yanı sıra görev yaptığı her ilde olduğu gibi doğa sporlarının da Denizli’ de geliştirilmesiyle bunun ilin turizm potansiyelini kullanmasına da büyük katkısı olacağını belirtmektedir. Denizlide dağcılık ve doğa sporlarıyla ilgili birçok kulübün olduğunu ancak Denizli’ nin özellikle kış sporları ve kış turizmi konusunda büyük bir potansiyeli olduğunu ve süratle bu konuya eğileceklerini belirtmiştir (Pabuçcu, 2005, 182).

Her görev yaptığı ilin çehresini değiştirdiği gibi Denizli’ nin de gerek çevre illerle gerekse il içerisindeki ulaşım sıkıntısı ile kentleşme ve imar konusundaki problemini çözmek için planlar yapar, projeler hazırlar.

Ancak 02 Eylül 2003 Salı günü hem sağlık muayenesi için hem de ilin bazı işleri takip için karayoluyla Ankara’ ya giderken otomobilinin Polatlı yakınlarında kaza yapması sonucu ağır yaralanır, yaşam destek ünitesine bağlı olarak ancak 6 gün yaşatılabilirse de çabalar sonuç vermez ve 08 Eylül 2003’ de Ankara İbn-i Sina Hastanesi’ nde hayatını kaybeder.

Recep YAZICIOĞLU’ nun her konuda tutumlu ve tasarruflu olmakla birlikte devlet kaynaklarının, sarfi söz konusu olduğunda çok daha fazla dikkat ettiği, dürüstlüğü çok önem verdiği, görevi boyunca rüşvet ve yolsuzlukla yaptığı etkin mücadele göz önüne alındığında kendisine yakıştırılan “ usulsüzlüğü çok ama yolsuzluğu yok” sözünün mecazi bir anlam içerdiği ve bu sözle halka hizmet etmekteki bürokratik engelleri aşmada bazen kendine has yöntemler uyguladığı anlatılmak istenmiştir.

Halka hizmetle geçen 35 yıllık mülki idare amirliğinde hep eleştirdiği “Ankara yolunda geçirdiği kazayla yaşamı son bulur. Ele avuca sığmayan, deli dolu yapısı ve uygulamaları O’ nun “zıpkın vali, aykırı vali, süper vali, çılgın vali, örnek vali” gibi isimlerle anılmasına yol açmış ve ayrılışı da adeta bunu perçinler gibi aniden olmuş, mülki idare sisteminden birçoklarının dediği gibi “ bir yıldız gibi akıp gitmiştir”.

3. RECEP YAZICIOĞLU' NUN ARDINDAN YAZILANLAR

Bu bölümde YAZICIOĞLU' nun 8 Eylül 2003 tarihinde ölümünden sonra arşivlerden taranarak ardından yazılanlara yer verilmiştir. Ama daha öncesinde yaşarken hakkında yazılanlara değinilecektir.

3.1. Yaşarken Anıları

Recep YAZICIOĞLU' nun hayattayken sevdiklerinin hatıralarında iz bırakan nice anıları olmuştur. İşte bu acı-tatlı anılar:

Eşi Meryem Hanım Vali Bey için

“Ermiş bu ermiş, eve ne zaman gelip gittiği belli olmuyor bunun derdi.”

“18 Şubat 1998... Ankara' ya bir toplantıya gitmektedir. Erzincan- Sivas karayolunun 12. Kilometresinde makam aracının karşı yönden gelen bir kamyon ile çarpışması sonucu kaza yaparlar...

Kazada makam şoförü Nurettin Satılmış hayatını kaybeder. Ağır yaralanan Vali, Erzincan Devlet Hastanesi' ne kaldırılır. Bu kazadan sonra, hastanede kameraların önünde olayı anlatırken gözyaşlarına engel olamaz:

“ Keşke onun yerine ben ölseydim...” (Balcı, 2003,67).

Recep YAZICIOĞLU' nun Erzincan'da ki makam şoförü Yılmaz Yücesoy (Pabuçcu, 2003, 159) O' nu şöyle anlatır:

“... Çok uzun yollara da gittik kendisiyle... Zaman gelirdi beni yolda dinlendirirdi. Bazen de makam koltuğunda beni istirahat ettirir, direksiyona kendisi geçerdi. Hatta bir gün Ankara' ya gittik. Ankara' dan Bilecik' te bir toplantı vardı oraya gidecektik.

Ankara' da Vali Muavini Sayın Orhan Öztürk' le buluştuk. Sayın Valim Orhan Beye;

- Biraz direksiyona geç, dedi.

Orhan Bey direksiyona geçti. Sayın Valim' de öne, koruma koltuğuna oturdu. Korumamız yoktu zaten. Ben dışarıda bekliyordum. Camı indirdi bana:

- *Ne bekliyorsun, dedi.*
- *Dedim, Sayın Valim, emirlerinizi...*
- *Arkaya geç, dedi...*

Beni makam yerine oturttu.

- *İstirahat et, dedi.*

Ben uzunca bir süre istirahat ettim. Bu şekilde Bilecik' e kadar gittik. Bilecik' e girdik, şehrin valisi bizi karşılamaya gelmişti. Korumalar falan kapıya gelmeye başladı, beni vali sandılar. Ben işaret ettim, ben değilim vali... Vali önde oturan diye...

Vali Bey hiç istifini bozmadı. Herkes makamda oturduğum için beni vali sandı.

Vali beyle çok yere gittik. Hangi vali nerede ne güzellik yapmış, doğa adına, turizm adına onları gidip yerinde görmek isterdi. Bayburt Valisi dağı taşı ağaçlandırmış, çok sevinmişti, onu görmeye gittik. Rize' de Çamlıhemşin Belediyesi rafting yaptırmaya başlamıştı, onları ziyarete gitmiştik.”

Yanında çalışan bir görevlisi Vali hakkında şunları ifade eder (Günerkan, 2003):

“... Mükemmel kelimesini kullanmak istemiyorum. Bu çok iddialı olabilir. Ama YAZICIOĞLU na bu kelime az bile kalır.

Makamı itibariyle ukalalık yapan kişileri fırçalardı, fırçaladığında da haklıydı. Tabiri caizse vitesten attığı zaman tam atıyordu. Ama on- on beş dakika sonra da “ yahu niye yaptım, keşke yapmasaydım” diyordu. Böyle de erdemli bir insandı.

Caddede gezerken spor kıyafetli, sade bir vatandaş olarak karşılaşınca önceleri çok şaşırırdık. Çünkü korumasız bir valin gezmesi pek alışık olduğumuz bir vaka değildi. Genel de de üzerinde

renkleri solmuş bir tişörtle, kravatsız, kotlu hali de bize garip gelirdi. Bazıları derdi;

Bu nasıl vali yahu? Geçen gün akşam saat 9' da Horhor suyuna elbiseyle daldığını gördüm..."

3.2. Ölümü Sonrası Yazılanlar

Ömür boyu hep başkaları için yaşadı, başkaları için üzüldü, mutlu oldu. Vefatıyla bu kez O, milyonları üzdü, gözyaşına boğdu. Ardında; açtığı geniş bir yol, yaptığı hizmetler ve sevenlerinin gönlünde buruk bir acı bıraktı. Recep YAZICIOĞLU' nun ailesi O' nun ani ölümü ile yıkılmışlardır. Kızı Necla Yavi (Pabuçcu, 2005, 207) babasını şöyle anlatır:

"... Kelimeler onu anlatmaya yetmez. Kelimelerin durduğu, kelimelerin kifayetsiz kaldığı yerdedir o aslında.55 yaş... 55 yaşa sanki 550 yıllık yaşam sığdırdı. Ve biz böyle bir insanın çocuklarıyız. Sen o çok sevdiğin doğana kavuştun. O doğanda sana mutluluklar diliyorum. Eminim Allah seni orada en güzel yerlere alacaktır. Bunu fazlasıyla hak eden bir insansın. Sıra dışı bir insandı. Ayrıca çılgın bir valiydi. Hep çok severdik onun çılgınlıklarını.

Babama demiştim sen adrenalin bağımlısısın. Güzel babam seni çok seviyorum..."

Torunu için, ben İlaydakolik oldum diyordu Vali yıllar önce... İlayda' nın annesi Rüveyda Durmaz (Balcı, 2003,14):

"... Dün akşam kızım resmini gördü çok sevdiğin torunun baba... Ağladı, oysa ona söylemeyecektik, buna hazır değildi. Ağladı ve çok özledim, dedemi istiyorum anne dedi. Seni çok seviyorum ve sana asla veda etmedim gene veda etmeyeceğim..."

GÜZEL YÜZLÜ BABAMA HİTABEN

*Muhteşem insan
Sen benim hayatımın ışığıydın,
Sana mektup yazmıştım
Orda da sana bir şey olursa
Nefes alamam seninle ölürüm demiştim.
Bunu şu an bana yaşattıyorsun
Kızım, eşim ailem olmasa
İnan ki seninle birlikte veda ederdim.
Bu anlamsız dünyaya
Güzel yüzlü babacığım benim
Hep senin resmine bakarken
Güzel yüzlü babacığım benim
Güzel yüzlüm der severdim seni
Sen benim her şeyimdin.*

Ve Mehmet Kemal... Valinin raftinglere götürdüğü, dağda bayırda kendi gibi yetişmesine özen gösterdiği Mehmet Kemal... Babasının otuz üç yıl boyunca parmağından hiç çıkartmadığı alyansından güç alarak (Pabuçcu, 2003, 208):

*“... Bana senin yüzüğünü taktılar. O otuz küsur yılının her dakikasını her saniyesini paylaştığın o yüzüğü. Ve o yüzüğün büyük bir sorumluluğunu taşıyorum ben... Ve inanıyorum ki, o yüzük bana uğur getirecek ve onun gibi sıra dışı ve hiçbir şeyden korkmayan – Allahtan başka- onun gibi iyi bir idareci olmak en büyük isteğim...
Sen ölmedin, ruhum senin ruhunla kaynaştı.”*

Cengiz Çandar (2003) dünden bugüne tercüman gazetesinde Recep YAZICIOĞLU için şunları söylemiştir:

“... O, 21. Yüzyılın talep ettiği türden bir bireydi. Nereden mi anlıyoruz? İşte kendi sözleri:

'Ben kurulu düzene, kurulu sisteme, klasik anlayışlara, söylemlere isyan eden bir insanım. Kendim de rahat durmuyorum, dilim de...'

Gazeteci Metin Hasırcı (2003) vakit gazetesindeki köşe yazısında şunları söylemiştir:

"...Adı: Recep YAZICIOĞLU... İdarecilik ve bu idareciliğin evc-i balası olan valilik makamında milletin hizmetinde olduğunu asla aklından çıkarmayan Karadeniz' in bu yiğit ve mütevazı evladı olarak, insanların gönlünde yer tutmayı bilmiş kimselerin arasında da nevi şahsına mahsus bir mevkii vardır..."

Hasan Celal Güzel (2003) Dünden Bugüne Tercüman gazetesinde Recep YAZICIOĞLU için şunları söylemiştir:

" O bir ekoldü dedim. Türkiye' nin bin yıllık hastalığı bürokrasiye karşı savaştan bir ekol. Onun söylediklerini daha sonra birçok siyaset adamı tekrarladi. Yazarlar, bilim adamları yazıp çizdiler. Ancak bir tek O söylediklerini gerçekleştirebildi. Bütün imkânsızlara rağmen, idarecilik yaptığı yerlerde inandığı doğruları uygulama fırsatı bularak bütün Türkiye' ye örnek oldu."

Gürbüz Azak (1995) Türkiye gazetesinde şunları yazmıştır:

" Türkiye'miz; sanatta, siyasette, ekonomide, ticarete hatta dış politikada hayâ erlerine muhtaç. Partilere bakıyorsunuz, hep aynı öfkeli dille ve işe yaramaz kuru tenkitler. Her parti diğerini yermekle meşgul. Hayal adamı olamıyorlar yarınlar için fikir üretmiyorlar.

Sahi şu bizim okumuşlar hiç mi hayal kurmaz? Kurar... Az da olsa yeni şeyler söylemek ve Türkiye'mizi yenilemek isteyenler çıkıyor. Erzincan Valimiz Recep YAZICIOĞLU onların başında gelir. Güvendiği hayaller uğruna yok olmayı lüks saymamakta ve insanımız için çırpınmaktadır. Yerel yönetimleri bağlayan urganları çözmek,

işleyen sistemi değiştirmek, yeniden yapılanmayı gündemlerde tutmak için çok yerinde mücadeleler vermektedir. Recep YAZICIOĞLU il yönetimlerinde cesaretin adıdır.

Halil İbrahim Özdemir Valinin ardından şunları söylemiştir:

“...Recep YAZICIOĞLU, birkaç kelimeyle tanımlanamaz. YAZICIOĞLU, adam gibi adam’ dı. Bu tabir onu en iyi ifade eder sanırım. Vali Recep YAZICIOĞLU, bizim bazı duygu ve düşüncelerimizi değiştiren; insanlara bakışımızı değiştiren bir yapıya sahipti. Özellikle O’ ndan sonra artık biz vali beğenmemeye başladık. Çünkü ondan önceki valileri de tanıyoruz, Onu da tanıyoruz, O’ ndan sonraki valiler için bir şey söylemiyorum. Ama O’ nu gördükten sonra artık vali beğenmek bizim için çok zor olmaya başladı.”

Serdar ARSEVEN(2003), Tercüman Gazetesindeki köşe yazısında şunu yazmıştır:

“Recep YAZICIOĞLU, valiydi ama asla bir devlet adamı değildi, millet adamıydı. Kimsenin dinine, dünya görüşüne bakmaz, kesinlikle prim vermezdi. Adam adamsa onu tutardı. Tuttuğu birini de bırakmazdı. Dürüst olan birine saygı gösterirdi.

Vatandaş Şimşek (2003), Doğu Gazetesi’nde Recep YAZICIOĞLU için oluşturulan köşe yazısı bölümünde şunları yazmıştır:

“...Vali Bey içimizden biri. Bir vatandaş, bir komşu. Yine bir seçim zamanı oy kullanmak için sabahın erken saatlerinde yüzlerce seçmenin arasında sıra bekleyen sıradan bir vatandaş Vali Bey. Olacak iş mi?

- *Aman Vali Beyim, sıramızı size verelim, siz beklemeyin!*
- *Sayın Valim, utanıyoruz sizi böyle sırada beklerken görmekten.*

- Yahu ben vatandaş değil miyim? Siz nasıl ben de öyle...
Hayır sıramı bekleyeceğim.

Ve sıradakiler herkes gibi haşır, neşir, neşeli Vali Beyin esprileriyle kuyrukta beklemekten sıkılmak şöyle dursun, sırasını başkalarına bırakıp Vali Beyin muhabbetini tercih edenler vardı.”

Olca Yazıcı, (2003), *Ufuk Ötesi* Gazetesindeki yazısında Recep YAZICIOĞLU için şunları yazmıştır:

“... Sağ sol yok, artık değişim ve mevcut durum var.” Bir görüşmemizde bana mealen şunu söylemişti:

- Bir idareci kendisini ‘devletin adamı’ gibi görürse halka ‘ yine ne halt edecek diye şüpheyi bakar, halkın başından zartu zurtu kaldırmaz. Ama kendini halktan biri gibi hissederse o zaman devletten aldığı bütün güçle halka hizmet eder, halkın önünü açar. Aslında devletin de lehine olan budur, ama bunu bizim devlete anlatmak zor...”

Recep YAZICIOĞLU Denizli Valiliği döneminden meslektaşı Denizli Vali Yardımcısı Orhan Öztürk Valinin arkasından şu düşüncelerini ifade etmiştir:

“... Recep YAZICIOĞLU’ nun bu ülke insanının birbirleri ile kavga edenleri, marjinal olarak nitelenen unsurları da dahil olmak üzere toplumun bütün kesimleri tarafından benimsenmesi, sevilmesinin esas nedeni neydi?

Yanında çalışmış olmak hesabı ile şahsıma sorulan en önemli sorulardan biriside “Yahu bu vali solcu mu, sağcı mı?” oldu.

Üstelik bu soruyu soranların başka yerlerde akademik lafazanlıklarla sol ve sağın bittiğini söyledikleri halde bu soruyu sormaları söz konusuydü.

Recep Beyin kategorilere konulamayacak kadar geniş vizyonu olduğunu, belli kalıplara sığmasının mümkün olmadığını söylediğimde de kimseyi inandıramadığımı hep müşahede ettim.

Recep YAZICIOĞLU kadar bu toplumu kucaklayabilen, toplumun bütün kesimlerinin kendisini ifade edebileceği birisi bugün artık Türkiye’ de maalesef yok gibidir. Ya da varsa biraz daha öne çıkmalıdır.

Politikaya girseydi bu kucaklayıcılığını muhafaza edemezdi diye düşünülebilecek bir ön yargıya verilecek cevabı test etmek mümkün olamadan kendisini kaybettik...”

Araştırmacı gazeteci yazar Mehmet Barlas (2003) Akşam Gazetesindeki köşesinde şunları yazmıştır:

“...Kendisi ile bir çeşit kader arkadaşlığımız var. İkimizin kitabı da aynı yayınevinden çıktı. Müthiş cesur, ülkenin sorunlarını ciddi biçimde eleştiren, siyasi baskılara hiç aldırmayan mert bir adamdı. İsimleri büyük olarak anılan valiler genellikle kendini halkın üzerinde görürlerdi. O kendisini halktan hiç ayrı tutmadı. Sokaktaki insan gibi düşünürdü. Devlete bakış açısı da sokaktaki adam gibiydi. Onu farklı kılan da buydu...”

Gazeteci Yavuz Donat (2003) Sabah Gazetesi’ nde Recep YAZICIOĞLU için şöyle yazmıştır:

“... Tokat Belediye Başkanı Nizamettin Aydın, Allah’ ın dediği olur, diye söze başladı. Sayın Donat, rahmetli aykırı bir bürokrattı. Beklentilerin, umutların sesiydi. Özel hukukumuz oldu. Erzincan valisiyken birlikte Bosna’ ya gittik. Birbirimizi sık sık arardık.

O bütün yerel yöneticilerin hantal devlet yapısına karşı kavgasını veren bir halk kahramanıydı. Zamansız ölümüyle bütün Tokat’ ı ağlattı. Dün Denizli’ de konuştuğumuz çok kişiden benzer sözleri işittik. Herkes Yazıcıoğlu için Ankara’ ya kafa tutardı, diyordu. Burada çok önemli bir mesaj var. Demek toplum, Ankara’ ya öyle kızgın ki, başkente kafa tutana alkış tutuyor...

Işın Çelebi' nin (2003) Yarın Gazetesindeki köşe yazısında yazar Ayşe Kulin Vali için şunları söylemiştir:

“ Valinin Erzincan’ da bu kadar sevilmesinin birçok nedeni vardır... Ama en birinci neden, depremden sonra, onun çabalarıyla kentin çok kısa sürede toparlanması, hatta eski halinden daha da ileriye gitmesidir.

İkinci önemli neden ise; Erzincan’ a barış ve huzuru getirmesidir... valinin etrafında “ en sağ” dan, “ en sol” a kadar her düşünceden insan yer almış, hem de onu çok sevmiştir.

Vali bu insanlar arasında bir köprü olmuştur adeta. İnsanlar valiye yaklaşırken, birbirlerine de yaklaşmışlardır. Yakın zamana kadar Alevi-Sünni çatışmasının çok yoğun olduğu Erzincan’ da, bu tür kavgalar bu sayede ortadan kalkmıştır. Valinin her fırsatta hem Alevi hem de Sünni köylere gidip onlarla birlikte olması, bu insanları da kaynaştırmıştır. Valinin Fırat’ ta yüzüp, botla dolaşmasıyla, insanlar nehre daha bir farklı bakmaya başlamıştır. Artık onunla birlikte “ rafting” yapar hale gelmişlerdir.

Vali Erzincan’ a ilk geldiğinde, “terörle birlikte yaşamayı öğreneceğiz” der.

Onun bu sözü, halk tarafından çok yadırganır. Fakat şimdi, valinin ne demek istediğini herkes anlamıştır. Bir köyden diğerine gitmeye, gece sokağa çıkmaya korkan insanlar, Valinin gece yarılıarı tek başına sokaklarda köylerde dolaşmasıyla güven bulurlar.

Onlarda rahatlayıp normal davranmaya başlarlar. Doğayla, birbirleriyle ve yaşadıkları kentle barışan insanların, bu sayede kendilerine olan özgüvenleri de artar.

“Fırat’ ın üzerinde rafting denen bir spor yapıyordu. Dağlarında kelekler gibi yamaç paraşütü yapan gençler uçuyordu.

Yaz aylarının Cuma akşamları İstanbul’ dan kalkan uçak, Erzincan’ da spor yapmak için genç işadamlarını taşıyordu.

Bu gelenler Fırat' ta rafting, baraj gölünde su kayağı yapıyorlar, atlarla dağa tırmanıp, paraşütlerle vadiye uçuyorlardı.

Böylece Erzincan' a neşe, hayat ve bereket yağıyordu. Munzur ve Keşiş Dağlarına gözlerini dikiyor ve acaba diyordu Erzincanlı:

- Bu dağlarda kayak yapmak olası mı? Valinin hayali gerçekleşebilir mi? Bu dağlardan bize sadece çiğ mi düşecek? Bereket ve uygarlık da düşer mi bir gün? Şüphesiz düşecekti, eğer vali orada kalabilseydi..."

4. RECEP YAZICIOĞLU HAKKINDA DAHA ÖNCE YAPILMIŞ YAPITLARIN SINIFLANDIRILARAK İNCELENMESİ

Bu bölüm Recep YAZICIOĞLU' nun ortaya koyduğu, başkaları tarafından kendisi hakkında daha önce yapılmış eserlerin öbeklendirilerek tanıtılmasından oluşmuştur.

4.1.Kendisinin Yazdığı Eserler

Araştırmanın bu kısmında Recep YAZICIOĞLU' nun kendisinin yazdığı kitapları ele alınarak incelenmiştir. Kitapların incelenmesinde izlenen yöntem doğrultusunda öncelik kitabın tanıtılmasına ayrılmıştır. Bu kapsamda kitabın; öyküsü, temel nitelikleri ve temel amaçları ele alınmıştır. Kitabın tanıtımının ardından; kitabın genel sunuş planı ile özetine yer verilmiştir.

4.1.1. Popülist Politikaya, Tıkanmış Ekonomiye, Yozlaşmış Sisteme Sil Baştan

Niteliği: Recep YAZICIOĞLU mülki idare sistemindeki görevi sırasında yaptığı uygulamaları, karşılaştığı problemleri ve bu problemlere getirdiği önerilerini anlattığı kitabı önceki yıllarda yazdığı “*Bu Sistem Değişmeli*” ve “*Neden Sıradışı Bir Valiyim*” kitaplarının irdelenerek tek bir kitapta toplanmasıdır.

Kitabın Sunuş Planı: Kitap Recep YAZICIOĞLU' nun 1992-1997 yıllarına ait makalelerini içerir. Beş bölümden oluşur. Birinci bölümde İdari ve siyasi yozlaşma, ele alır, ikinci bölümde yönetim ve bürokrasi, üçüncü bölümde toplum kalkınmasını, dördüncü bölümde deprem ve beşinci bölümde terör üzerine düşüncelerini ve uygulamalarını anlatır.

Kitabın Özeti: Türkiye’ de bürokratların yüksek sesle düşünmesi pek yaygın ve olağan değildir. Sorumlu olduğu konular ve halkın dertleriyle boğuşan, onlarla iç içe yaşayan bir bürokratin deneyimlerini tespitlerini, arayışlarını dile getirmesinden daha doğal bir şey olamaz. Bunu yadırgayanlar mevcut sistemden ve anti demokrasiden yararlananlardır.

Gelişmiş dünya için geçerli değerler, tüm insanlığın asırlar boyunca oluşturduğu ilkelerdir. Değişik bahanelerle bu ilkelerden uzaklaşmak, gelişmenin dinamiğini de kaybettirmektedir.

İnsanların doğuştan sahip oldukları vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklerinin hangi gerekçelerle sınırlandırılacağı yine evrensel kurallarla belirlenmiştir. Özgür olmayan ve yönetime katılmayan toplumlar, kalkınamamıştır.

AVRUPA Konseyinin, yurttaşların kamusal işlere katılma hakkını belirleyen metni, 1988 yılında Türkiye tarafından da imzalanmıştır.

Ne gariptir ki, 1913 yılında Özel İdare Kanunu ve 1921 Anayasası, yıllar önce bugün savunulduğu gibi halk katılımını ön plana çıkartmış, bunu yerel meclislerle düzenlemiştir.

Tekelci, vesayetçi, tutucu idari yapı, bindiği dalı kesmez. Halk kendi gücünü fark eder, yüksek sesle düşünür ve haykırmaya başlarsa, sistem ve düzen değişikliği ancak gerçekleşebilir. Köylülükten kurtulamayan, şehirleşemeyen toplumlar, sivil örgüt kuramaz; sivil örgütler yoksa devlet hizmet örgütü olamaz; ancak bu örgütler olursa, devlet dönüşüme ve değişime uğrar. Bu, halkın örgütlenerek yönetime ağırlığını koyması hadisesidir.

4.2. Başkaları Tarafından Kendisi İçin Yazılanlar

Recep YAZICIOĞLU için yazılmış 4 kitap mevcuttur. Yalnız içlerinden birisi tükenmiş ve yayınevlerinde bulunmamaktadır. Gazeteci Elvan Feyzioğlu' nun 2001 yılında Yazıcı Yayınevinden çıkardığı, "*Vali Uçan Kuşlar Gülümser*" kitabı bulunamamıştır.

Diğer üç kitabın temel özelliği ise Recep YAZICIOĞLU' nun yaşarken ve öldükten sonra çeşitli gazete ve dergilerde hakkında yazılanlara değinilmiştir. Bir çeşit anı kitaplarıdır.

"Halkın Valisi Recep Yazıcıoğlu"

"Adam Gibi Vali: Recep Yazıcıoğlu"

"Sıradışı Vali: Recep Yazıcıoğlu"

4.3. Köprü Dizisi

Yapım: Koliba Film (Ata Türkoğlu)

Eser: Ayşe Kulin

Senaryo Danışmanı: Ahmet Yurdakul

Senarist: Ozan Yurdakul

Yönetmen: Çağatay Tosun

Müzik: Gökhan Kırdar

Türkiye'nin çalışkan süper valisi olarak tarihe geçen Recep Yazıcıoğlu'nun Erzincan'da görev yaparken karşılaştığı zorlukları ve hizmet aşkını senaryolaştırarak ekranlara getiren Köprü Dizisi büyük ilgi görmüştür. Yazar Ayşe Kulin' in Köprü isimli romanından uyarlanarak ekranlara aktarılan Köprü Dizisi usta oyuncu, yapımcı ve kaliteli yapımıyla izleyenlerde hayranlık uyandırmıştır.

Özellikle dizide Vali rolünü canlandıran Erdal Beşikçioğlu, Şamil'i canlandıran Çetin Azer Aras, Tekin'i canlandıran Yurdaer Okur hayran kitlelerini oluşturuyor. Gerçekçi rollerine kendileri kaptırarak Star TV ekranlarında izleyenlerin karşısında olan oyuncular, uzun senelik birikimlerini Köprü dizisiyle izleyenlere aktarmıştır.

4.4. Vali Filmi

Yapım: Koliba Film (Ata Türkoğlu)

Senaryo: Batur Emin Akyel,

Çağatay Tosun

Senarist: Ozan Yurdakul

Yönetmen: Çağatay Tosun

Kurgu: Ufuk Özenateş

Emre Küçükgökçe

Nurcan Çelik

Görüntü Yönetmeni: Ferhan Akgün

Vali Faruk Yazıcı' nın en son görev yeri Denizli merkezli olacak filmin ana eksenine ise yine bir dünya ve Türkiye meselesi olan "enerji" konusu oturuyor.

Bilindiği gibi Yeniçağ dünyasında gizli ve açık bir biçimde sergilenen politik oyunlar-komplolar ve uluslararası ilişkilerin çıkar noktasında enerji meselesi bulunuyor. Filmde, özellikle bu konuda Türkiye'nin ve Türk insanının içine çekilmeye çalışıldığı bir komploya tanık olunmuştur.

Vali'de enerjiye konu olan madde ise uranyum madenidir. Türkiye'nin çok zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip olduğu halde enerji bakımından nasıl yoksul ve yoksun bırakılarak dışa bağımlı, kendine yetemez bir hale getirilişine, bu oyunun aktörleri ile bu oyunu bozmak isteyen vatansever karakterlerin mücadelesine tanık olunmuştur.

Filmde, akıllarda soru işareti bırakarak hayata veda eden devlet adamlarının şüpheli ölümleri, faili meçhul cinayetlere de gönderme yapılarak bu eksende kurulmuş bir komplo düzenine parmak basılmıştır.

Vali Faruk Yazıcı' nın neredeyse çocukluktan beri arkadaşı olan MTA Mühendisi Ömer Uçar ve mühendis arkadaşlarının, bölgedeki zengin uranyum madeni yatağıyla ilgili elde ettikleri bilgi üzerine başlayan şüpheli ölümler... Birbiri ardına kaybedilen pırıl pırıl, vatansever, fedakâr bilim adamlarımız, mühendisler... Ve bu düzenin sürmesini isteyen sermayenin ardındaki gizli ve açık güçler...

Kısacası Vali, Türkiye çıkarlarını koruyup ülke insanlarının menfaati için elini taşın altına koyanlarla, taşları yukarıdan üstümüze yağdıran çıkar grupları arasındaki çekişmenin hikâyesini anlatıyor...

5.RECEP YAZICIOĞLU' NUN FİKİRLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

Bu bölümde Recep YAZICIOĞLU' nun önemli belli konulardaki fikirleri irdelenmiştir. Bu bölüm kendi içinde altı alt başlıktan oluşmaktadır.

Bu tez Kamu Yönetimi Anabilim Dalı için öngörüldüğünde YAZICIOĞLU' nun fikirlerinin tanıtılmasında “Kamu Yönetimi” ile ilgili olarak Mülki İdare Sistemine yönelik eleştirileri ve önerilerine öncelikle genişçe yer verilmiştir.

5.1. Mülki İdare Sistemine Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

Recep YAZICIOĞLU, mülki idarede görev yaptığı süre boyunca, kamu hizmetlerinin etkinliğini azaltan, ülke kaynaklarının israfına yol açan, ülkede gerçek manada demokratik katılımın sağlanmasının önünde engel teşkil eden ve gerek yönetim sisteminden gerekse yönetilenlerden kaynaklanan sorunları tespit ederek daha iyi bir yönetim sistemiyle her yönden daha gelişmiş bir toplum haline gelmenin yollarını aramıştır. Bu arayış sırasında sürekli yüksek sesle düşünmüş yönetenler ve yönetilenlerin her ikisine de çok açık ve net mesajlar vermiştir. Bu bağlamda Recep YAZICIOĞLU' nun gerek söylemleriyle gerekse uygulamalarıyla dikkat ettiği mülki idare sistemindeki sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri mevzuatla ilgili, yapısal, örgütsel, işlevsel sorunlar ve çözüm önerileri başlıkları altında incelenmiştir

5.1.1. Mevzuata Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

Recep YAZICIOĞLU' nun mevzuata yönelik eleştirileri genel olarak mevzuatın kuralcılıkta aşırıya kaçması gerek halka gerekse bürokrata güvenmeyen bir yapı arz etmesi çerçevesinde olmuştur. Görevi boyunca merkezi idarenin her şeyi düzenleme isteğinin bir sonucu olarak mevzuatta aşırı düzenlemelere yer verdiğinden şikâyet etmiş il özel idarelerinin görevlerinin belirlenmesinde öngörülen liste usulünün bu idarelerin ihtiyaca göre etkin görev yapamamasının temel nedenleri arasında olduğunu dile getirmiştir.

Yürürlükteki mevzuatın hizmet üretmeye yönelik olarak hazırlanmadığına dikkat çekerek özellikle Tokat Valiliği döneminde “TOKAT MODELİ” olarak

adlandırılan hizmet üretimi ve ilin kalkındırılması seferberliği sırasında mevzuatın hizmet üretimini zorlayıcı etkileriyle ilgili olarak şunları dile getirmiştir (Erdumlu, 1989, 106).

“ Devlet İhale Kanunu ve Muhasebe – i Umumiye Kanunu gibi kanunlarla zaten ihaleleri gerçekleştirmek mümkün değildir. Yeni bir sisteme geçmek gerekir. İller Bankası gibi dev bir kuruluş 100 milyon lirayı bu kanunlara tabii olmadan, teklif almak suretiyle yaparken, Türkiye’ de çok cüzi meblağlara havi işlerin bu kanunlarla yapılıp olması anlaşılır değildir. İnsanların elini kolunu bağlayarak onlardan iş istemek son derece ilginç bir durumdur.”

Bunun yanı sıra YAZICIOĞLU’ nun mevzuattan yana şikâyetlerinden biri de 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanun da kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde birden fazla ili kapsayacak şekilde bölge örgütlenmelerine imkân tanınmış olmasıdır. Bu düzenlemenin temelinde bazı ekonomik ve teknik özellikler taşıyan hizmetlerin uygulanmasında il ölçeğinin küçük kalması dolayısıyla bu hizmetle ilgili olarak birden çok ili kapsayan bir örgütlenmeye gidilmesinin öngörülmesi yatmakla birlikte zaman içerisinde merkezdeki bakanlıkların ve bürokratların bu uygulamayı il dışında kalarak daha serbest hareket etmek maksadıyla kullandıkları görülmüştür.

YAZICIOĞLU, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanunda öngörülen bölge teşkilatlarıyla il sisteminin dışına çıkmaların yaşandığını bunun da kamu hizmetlerinin bir bütün olarak yürütülmesini, işbirliğini ve koordinasyonu zorlaştırdığını savunmaktadır (Yazıcıoğlu, 2000, 37).

TÜSİAD’ da düzenlenen “ Yerel Yönetimler Yasa Taslağı” ile ilgili bir panelde 1580 sayılı Belediye ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanununun yerel hizmetlerin görülmesinde ve yerel problemlerin çözümünde yeterli olmadığını, “yerel idareler güçlendirilmelidir” sözünün bile modern anlamda hizmet görebilen belediyeciliğin kalmaması nedeniyle gereksiz ve anlamsız hale geldiğini belirtir.

Mevcut haliyle yerel yönetimlerin hizmet üretme kapasitelerinin yetersizliğini ve bunun nedenleri arasında yürürlükteki mevzuatında büyük payının olduğunu vurgulamaktadır (Yazıcıoğlu, 2000, 163).

Bu nedenle yerel nitelikli tüm kamu hizmetlerinin sunumunda bakanlıklar ve teşkilatlarının kaynak ve yetkilerinin yerel yönetimlere devredilerek bakanlıkların taşrada teşkilatının bulunmamasına yönelik yasal düzenlemelerin bir an önce gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir (Güler, 2008).

5.1.2. Yapısal Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

Mülki idare sisteminin öteden beri var olan ve kökleri uzun yıllar öncesine dayanan yapısal sorunlarının saptanması ve çözümü konusunda Recep YAZICIOĞLU' nun tespitleri ve bu konudaki çalışmaların büyük önem arz etmektedir. Özellikle bu tespitleri içerisinde merkezi yönetimin gücünün had safhaya ulaşması, merkezin taşra örgütünü oluşturan illerin bile bu güç altında ezilmesiyle il yönetim sisteminde sorunların baş göstermesi gibi noktalar göze çarpmakta, bu sorunları her ortamda dile getirmekle kalmayıp çözüm önerileri de sunmaktadır. Bu konudaki tespitleri ve çözüm önerileri merkezi yönetim sistemi yerine yerinden yönetime ağırlık verilmesi ile il yönetim sistemindeki sorunların giderilmesi şeklindedir (Güler, 2008).

5.1.2.1. Merkezi Yönetim Sistemine Karşı Yerinden Yönetimi Savunması (Âdem – i Merkeziyetçilik)

Özellikle Tanzimat döneminden itibaren ülkenin idare yapısı toplumsal sorunların yönetici sınıfın inisiyatifiyle tepeden ve yasalarla çözülebileceği şeklindeki görüşle şekillenmiştir. Bu görüşün uygulanması merkezi otoriteyi güçlendirmek ve merkeziyetçiliğe ağırlık vermek şeklinde olmuş, Cumhuriyet bürokrasisini de etkileyen bu yapı giderek güçlenmiş ve siyasi-idari merkeziyetçi bir yapı olarak günümüze gelmiştir.

Merkeziyetçilik, her devlette var olması doğal olan yasama, yürütme ve yargıya ilişkin tüm yetkilerin merkezi bir otorite tarafından yönetilmesidir. Adem-i Merkeziyetçilik ise bir kısım kamu güçlerinin daha az yetkili bir otoriteye transfer edilmek amacıyla merkezi idareden alınması, planlamaların ve yönetim kararlarının sorun düzeyinde ele alınarak çözümünde o düzeyde bulunmasıdır (Nadaroğlu, 1978' den aktaran Erdumlu, 1989, 18).

Eryılmaz' da merkeziyetçiliği kamusal kaynakların ve yetkinin başkent örgütlerince kullanılması şeklinde tanımlayarak merkeziyetçiliğin en önemli özelliğini merkezi yönetimin taşra teşkilatına ve yerel yönetimlere karar alma ve uygulama konusunda çok az yetki vermesi ve verilmeyen bu yetkileri en üst organlarda toplamaya çalışması olarak belirtmektedir (Eryılmaz, 2002, 231).

Türkiye Cumhuriyeti' nin Osmanlı İmparatorluğu' ndan aldığı yönetim yapısının merkeziyeti olduğu ve bu yapının günümüze değin sürdüğü hususu görüş ayrılığı bulunmamaktadır. Pirlar, Gürsoy ve Başsoy, Türk demokrasisinde var olduğu bilinen sürekli eleştiri konusu olan eksikliklerin bir türlü düzeltilemeyişinin altında geçmişten gelen merkeziyetçi, otoriter ve keyfi tutum ve davranışların yattığını belirtmektedirler (Pirlar ve diğerleri, 1997, 96).

Mülki idare sisteminde yapısal bir sorun haline gelen merkeziyetçilik, Recep YAZICIOĞLU' nun eleştirilerinden en çok payı alan konuların başında gelmektedir. Recep YAZICIOĞLU' nun merkeziyetçilik karşıtlığı merkeziyetçiliğin; bürokratik yapısı nedeniyle hizmet ihtiyacının zamanında karşılanamamasına neden olması, hizmetlerde tasarruf, verimlilik ve halk katılımını öngörmeyen demokratik ilkelere uygun olmayan bir yapıda olmasındandır. Çeşitli konuşmalarında özellikle yerel ihtiyaçların merkezden yeterince anlaşılamadığı, il ve ilçelerde yerelin önceliği olmadığı halde sırf merkezin öncelikleri arasında olduğu için yapılmış kaynakların israfına gelen birçok ölü yatırımın örneklerine rastlandığını belirtmektedir. Bu konuda uzun yıllar görev yaptığı Erzincan ilinde birçok örnek olduğunu belirterek şunları söyler (Yazıcıoğlu, 2000, 102-103).

“Halen illerde bakanlıkların ayrı ayrı planladıkları yatırımların büyük bölümü hizmet binalarına yönelik olup, ölü yatırımlar şeklinde kaynak israfına neden olmaktadır. Erzincan merkezinde yaklaşık 8 yıldır inşaatı süren 50 milyarlık Kültür Merkezi yerine 5 milyarlık bir tiyatro binası yapmak mümkündü. Et Balık Kurumuna ait Et Kombinası varken, yeniden yapılmakta olan Belediye Mezbahası Erzincan için birkaç örnektir.

Diğer illerde de durum bundan pek farklı değildir. Bu şekildeki binlerce yatırım yerine; çok daha zaruri sulama, eğitim, sağlık ve organize sanayi vs. gibi alt yapı ve üretime yönelik yatırımlara daha

çok kaynak ayırmak mümkün iken mevcut sistemde bu yapılamamaktadır”.

Denizli Valiliği sırasında organize sanayinin kurulması ve sanayinin gelişmesinin özel sektörün öncülüğünde yerel kaynaklarla gerçekleştirildiğini gördüğünde ise her zaman memnuniyetini ifade etmektedir.

Recep YAZICIOĞLU, kamu yönetimindeki sorunların çözümüyle ilgili olarak yapılan plan ve programlarda yerinden yönetimden sürekli bahsedildiğini ancak yapılanların bunun tam aksi olması sonucunda sistemin tıkanığını belirtmektedir (Yazıcıoğlu, 2000, 24).

Yönetim düzeltimi raporlarında yerinden yönetimin öneminden sürekli bahsedildiği halde mahalli idareler reformu yapılamamıştır.

Yerinden yönetimin önündeki en önemli engelin toplumun kayıtsızlığı ve merkezi yönetim aktörlerinin bunu istememesi olduğuna dikkati çekmektedir.

Recep YAZICIOĞLU Türkiye’ de yönetim sisteminin aşırı merkezileşmesinde siyasal iktidarların bürokratik, seçkincilerin kaynaklara hükmetme arzusunun etkisi yanında halkında etkisizliği ve sorumsuzluğu dolayısıyla suçlu olduğunu ifade eder (Balcı, 2001, 124).

Yalçındağ’ a göre, ülkemizde merkezi idarenin bugüne kadar yerel yönetimlerin güçlendirilmesine taraftar olmamasının altında kaynak ve görev bölüşümünü istemediğinin yattığını belirtmiştir. Bu anlamda merkezi idarenin genel olarak bütün mali kaynaklara hükmetme arzusu içerisinde olduğunu, karar alma süreçlerinin ve kaynakların merkezi yönetimden yerel yönetimlere aktarılması düşüncesinin merkezdeki politikacılar açısından bir güç kaybı olarak algılanmakta olduğunu ifade eder (Yalçındağ, 1998, 28).

Recep YAZICIOĞLU sürekli eleştirdiği merkezi yönetimin yerine yerinden yönetime geçilmesi konusunda yol haritası olabilecek çözüm önerileri de sunmuştur. Recep YAZICIOĞLU’ nun etkili, verimli ve üretken bir yapı için sunduğu öneriler ve bu yapının temel ilkeleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Yazıcıoğlu, 2000, 164):

- Yerel yönetimler ülkenin ve milletin birlik ve beraberliğini zedeleyecek eylemlerde bulunmamalıdır.
- Kamu hizmetleri yerel yönetimler ve merkezi yönetim tarafından paylaşılarak yürütülmelidir. Merkezi yönetim adalet, genel güvenlik, ulaştırma, haberleşme,

ulusal güvenlik, yargı ve dış politika hizmetlerini yürütmeli, bunların dışındaki kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi yerel yönetimlerin işlevi olmalıdır.

- Yerel yönetimlerin görevi belirlenirken bir sınırlandırmaya gidilmemeli, esneklik esas olmalı her birim becerebildiğini kaynakların elverdiği oranda yapabilmelidir.

- Personel sayısı ve ücretleri yerel idarece serbestçe belirlenecek şekilde sözleşmeli olarak çalıştırılmalıdır.

- Yerel yönetimler teknik imkânlar açısından güçlendirilmelidir.

- Yerel idareler kamu harcamalarının % 50' sini yapabilecek şekilde yeterli gelir imkânlarına kavuşturulmalıdır.

- Birkaç ili ilgilendiren ortak bölgesel planlar, projeler, yatırımlar ve koordinasyon ve bazı yerel hizmetlerin ortak görülmesi için havza veya bölge ölçeğinde birlik, şirket, ortaklık kurma, duruma ve şartlara göre danışma toplantıları ve sürekli çalışacak komisyonlar teşkil etmek mümkün olmalıdır.

- Yerel yönetimlerin geliştirilmesi güçlendirilmesi, personelin yetiştirilmesi ve eğitilmesi, araştırma, geliştirme çalışmaları için yerel yönetim birimleri arasında bölge ve ulusal ölçekte birlikler kurulmalıdır.

- İl ve ilçe yerel yönetimlerinin yürütme organlarının yerel topluluk tarafından seçilmesi temel ilkedir. Ancak bir geçiş dönemi için vali ve kaymakamlar il ve ilçe yerel yönetimlerinin yürütme organı işlevini yerel meclislerin güvenoyunu sağlamak koşuluyla üstlenebilirler.

- Yerel yönetim çalışmalarının kamu yararı doğrultusunda gerçekleşmesine yardımcı olmak üzere hemşerilerin bilgi edinme haklarına dayalı saydamlık ilkesine geçerlilik sağlanmalı, seçilmişleri geri çekme, yerel meclisleri referanduma zorlama, meclislerin özel toplantılarında soru sorma, meclis komisyonlarına katılma ve yerel yönetim kararlarına karşı iptal davası açma gibi katılım yetki ve olanakları tanınmalıdır.

- Merkezi yönetim yerel yönetim üzerinde sadece hukuka uygunluk denetimi yapmalıdır.

- Merkezi yönetimi tüm yetkilerini kullandığı halde yeterli kaynak yaratamayan yerel yönetimlere objektif bir mali denge sistemi aracılığıyla yardım etmelidir.

- İl ve ilçe sayısı 1/3 oranında azaltılmalı, belediyelerle ilgili alan reformu yapılmalıdır.
- Yerel yönetimlerin harcamalarını kendi Sayıştayları denetlemelidir.
- Yerel hizmetlere konu olan halkın şikâyetlerini iletebileceği Ombudsman Kurumu her yerel yönetim çevresinde kurulmalıdır.

Recep YAZICIOĞLU' nun bu önerilerinin kanun tasarılarında da yer almaya başladığı görülmektedir. Özellikle 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısında bu konuda köklü değişiklikler öngörülmüş ve iç denetçilik kurumunun oluşturulmuştur, Bir kısım bakanlık taşra kuruluşlarının yerel yönetimlere devri, yerel yönetimler üzerindeki vesayet denetiminin yumuşatılarak hukuka uygunluk denetimi şekline dönüştürülmüştür. Yerel kamu hizmetlerinin halka en yakın birimlerce yerine getirilmesine yönelik düzenlemeler tasarıda yer bulmuştur (Güler, 2008).

5.1.2.2. İl Yönetim Sistemindeki Bozulmalar ve Çözümü

Recep YAZICIOĞLU, il yönetim sisteminde hizmetleri planlamaktan ve koordine etmekten uzak adeta yapılacak her işi ve alınacak her malzemeyi merkeze soran bir yapının hâkim olduğunu dolayısıyla merkezin aşırı gücünün il sistemini erozyona uğratarak valilik kurumunu ilin evrak trafiğini idare etmeye çalışan etkisiz ve yetkisiz bir kurum haline dönüştürdüğünü belirtmektedir.

İl idaresi Kanununun valiyi taşrada hükümetin ve tek tek bakanların idari ve siyasi yürütme aracı olarak belirlenmesine rağmen valinin özlük hakları bakımından İçişleri Bakanlığı' na bağlı olmasının diğer bakanların çoğunun valiyi kendi temsilcisi olarak görmemesine yol açtığını belirtmektedir. Mevcut sorunlara valinin bu konumu da eklendiğinde illerin içinde bulunduğu durumun kötülüğü yanında mülki taksimatta illere bağlı olan ilçelerinin durumunun da içler açısı olması muhtemeldir.

YAZICIOĞLU merkezi yönetimin kuralları koyarken illerin kendisi karşısındaki yetki ve kaynak sıkıntısı çekmesi durumunu ilçelerinde iller karşısında yaşamasına yol açtığını belirterek bugün özellikle taşrada karar almada son sözü

söyleyecek makam ve kademe olmadığını ifade ederek gelinen noktayı şöyle özetlemektedir (Feyzioğlu, 2003, 148).

“Herkes sistemin tıkanığundan bahsetmekte, bürokrasi ile boğuştuğundan şikâyet etmektedir. Her iş, herkesi, her kurumu ilgilendirmekte, dolayısıyla ortada kalmaktadır. Herkes ve her kurum yazmaya memur olup yapmanın sahibi yoktur. Yapma ortadadır. Devlet adeta parsellere bölünmüştür. Nüfuz kavgasından işe zaman ayırlamamakta, kaynaklar birbirini desteklemeden, kopuk ve ayrı bir şekilde eriyip gitmektedir.”

Recep YAZICIOĞLU, bölgesel kuruluşların ve merkezîyetçiliğin budadığı il yönetim sisteminin düzeltilmesi için yerel kamu hizmetlerinin il düzeyinde oluşturulacak yerel idare birimlerince yapılmasını, bu yapılmaya başlandığında da halen merkeze bağlı müdürlüklerin ve servislerin bu idarelere bağlanmasıyla birlik ve bütünlüğün sağlanacağını ifade etmektedir.

Tüm bunların YAZICIOĞLU, profesyonel yönetici ihtiyacı ve üniter devlet gereği olarak merkezi taşradaki tek temsilcisi olan vali ve kaymakamın il ve ilçe yerel yönetimlerinin başı olarak uzunca bir süre görevde kalıp merkezle irtibatı sağlaması, zaman içerisinde ise bu makamların seçimle işbaşına gelmesinin sağlanması gerektiğini belirtmektedir (Yazıcıoğlu, 2000, 92).

İl yönetim sisteminin bozulmasının nedenleri arasında Batı ve Uzakdoğu’ nun (Japonya) il ve ilçeler düzeyinde yeni işlevler ve sistemler geliştirme anlayışının aksine bizde sadece bu birimlerin sayılarının artırılması yönünde düzenlemeler yapılmasını göstermektedir.

İl ve ilçe sayılarının son yıllarda giderek artmasıyla verimli ve etkili bir mülki idare yapılanmasında optimum ölçeğin kaybedildiğini belirterek büyük ilçelerin il olma yarışına çözüm olarak il ve ilçe kademesi arasında “ Büyük İlçe İdaresi” nin oluşturulmasından söz etmektedir.

Bu ilçelerin il haline gelerek ek personel tahsisi, yeni müdürlükler için yeni binaların yapımı, teşkilatlanma masrafları gibi giderlerin yapılması yerine bu ilçelerin belli düzenlemelerle yönetimde ve kaynak kullanmada önünü açmanın daha uygun bir yöntem olacağını belirtmektedir.

Recep YAZICIOĞLU' nun “ Büyük İlçe Kaymakamlığı” oluşturulması önerisi Tanzimat Dönemin' de uygulanmış olan ve mülki taksimatta vilayetler ile kazalar arasında yer alan mutasarrıfların yönetimindeki liva yönetimi (sancak) çağrıştırması bakımından dikkat çekicidir (Güler, 2008).

5.1.3. Örgütsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

Mülki idare sisteminin kendinden beklenen işlevi yerine getiremez hale gelmesi aynı zamanda tarihsel süreç içerisinde örgütsel yapının sağlıklı olarak oluşturulamamasından kaynaklanmıştır.

Bu yapıda göze çarpan noktalardan biri kamu hizmetlerinde görev alan bürokratin ve memurların iktidarda ki partinin görüşlerine yakın olmalarına göre derecelendirildiği, ehliyet ve liyakate önem vermeyen anlayışların uygulanmasıdır.

Bu konuda Recep YAZICIOĞLU, kamu yönetiminde performansı gözetmeyen çalışma ve ücret sistemi, verimliliği göz ardı eden haksız ücret farklılıkları, aşırı ve dengesiz personel yapısı ile hizmet içi eğitime gereken önemin verilmeyişi ve personel konusunda aşırı ve karmaşık mevzuat düzenlemelerinin sağlıklı örgüt yapısının oluşturulmasını engellediğini belirtmektedir.

Örgütsel yapının hastalıklı olduğunu, çalışanı da hasta ettiğini vurgulamıştır.

Recep YAZICIOĞLU bu hastalığı teşhis etmekle kalmayıp tedavisi içinde elinden geleni yapmaktadır. Nitekim bu konuda Denizli' de gerçekleştirdiği çalışmalar bunun bir göstergesidir. Kamu görevlilerinin hizmet içi eğitimlerle yönetim ve iş yapma becerilerinin arttırılmasına yönelik uygulamaları diğer illere ve mülki idare amirlerine örnek teşkil etmektedir.

Örgütsel verimliliğin sağlanması için çalışan verimliliğinin sağlanması gerektiğini belirten YAZICIOĞLU, çalışanla çalışmayanı bir tutan, tembelliği ve miskinliği teşvik eden ve dünyada başka bir örneği bulunmayan kamudaki memur teminatının kaldırılması gereğine işaret etmiştir. Çalışmadığı için görevine son verilen tek bir işçi ve memurun olmadığı bir sistemde gelişme, verimlilik, duyarlılık ve halka saygının sağlanamayacağını vurgulamaktadır (Güler, 2008).

5.1.4. İşlevsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri

Recep YAZICIOĞLU, ülkenin uzun yıllar yaşadığı ve artık içinden çıkılmaz hale geldiği görüntüsü veren sorunlarından bir kısmının da işlevsel sorunlar olduğunu belirtmektedir. Nitekim ülkede uzun yıllar uygulanmaya çalışılan ancak Batıdaki örneklerinden büyük ölçüde saparak işlevini yitirdiğini düşündüğü parlamenter sistemin yerine başkanlık sistemini önermesi bunun yanı sıra kamu hizmetlerinin görülmesini geciktiren ve etkinliğini sınırlayan bürokratik işlemler ve mekanizmalara savaş açması bu hususta öne çıkan noktalardır (Güler, 2008).

5.1.5. Parlamenter Sistemin Yerine Başkanlık Sistemini Önermesi

Recep YAZICIOĞLU' na göre parlamenter sistem Türkiye' nin bünyesine geçen zaman içerisinde hiç de uymamış belirli birikimi, deneyimi, teamülü oluşturamamıştır. Bu durumda tarihten gelen bir sistem olarak başkanlık sistemine geçmek daha uygun olacaktır. Osmanlı sistemi başkanlık sistemine yakın bir sistemdir. Cumhuriyet yeni bir sistemi getirdiğini zannetmiştir. Ancak kültürümüz, yapımız ve tarihsel birikimimiz dolayısıyla Atatürk' ten itibaren Cumhurbaşkanı ve başbakan güçleri oranında kendi milletvekillerini tayin etmektedir. Dolayısıyla bir derebeylik düzeni partilerde ve devlet hayatı sürmektedir. Ama bunun adı konmamaktadır. Milletvekilleri bakanlık beklentisi içerisinde, genel başkan karşısında suskun, fikir üretmekten, tavır koymaktan çekinir durumdadır. Parti adına yalnızca genel başkan politika üretmekte, düşünmekte ve icraat yapmaktadır. Bugünkü sistem ve fiili durumda başbakan olağanüstü güçlüdür. Başkanlık sistemiyle bu durum ortadan kalkacak, yasama ve yürütme birbirinden ayrılacak ama birbirini denetleyecektir (Yazıcıoğlu, 2000, 16).

YAZICIOĞLU' nun vurguladığı başkanlık sisteminin kaynağına bakıldığında sistemin kaynağının ABD' nin 1787 Anayasası olduğu görülmektedir. Sistemin özellikleri ise şöyle sıralanabilir:

- Başkanlık rejiminde başbakan ya da cumhurbaşkanı makamı yerine başkanlık makamı bulunur. Başkan meclis tarafında seçilmeyip doğrudan halk tarafından seçilir. Mecliste halk tarafından seçilir. Başkanlık sisteminin en önemli özelliği meclis ve başkanın birbirine üstünlüğü olmasıdır. Yani yasama organı olan meclis ile yürütme organı olan başkan birbirinden kesin olarak ayrılmıştır.

- Başkanlık sisteminde başkan bakanları atayıp görevden aldığı gibi başkanın bakanları meclis içinden seçme zorunluluğu da yoktur.
- Başkanlık sisteminde meclis yasaların hazırlanması ve bütçenin oluşturulması konusunda yetkiliyken başkan tüm politikayı ve uygulamayı belirleme yetkisine sahiptir. Ancak başkan yönetme karışmasına izin vermediği meclisin denetimi altında çalışmaktadır.
- Başkanlık rejiminde birbirine karışmayan ama denetleyen başkan ile meclis arasındaki hakemliği yüksek yargı yani Anayasa Mahkemesi Yapmaktadır. Yani başkanlık sisteminde başkan ile meclis birbirinden bağımsızken Anayasa Mahkemesi her ikisinden bağımsız olarak hakemlik görevi yürütmektedir (Gözler, 2004, 82-110).

Öte yandan gerçek kuvvetler ayrılığının hiçbir zaman gerçekleştirilemediğini belirten Hayek' e göre (1999, 191), anayasal hükümetin modern zamanlardaki gelişiminin başlangıcından itibaren bu anlayışın öngördüğü anlamda yasa yapma yetkisi ile hükümeti yönetme yetkisinin aynı temsili meclislerde birleştirildiğini bu nedenle hiçbir modern demokratik ülkede devletin nihai yetkisinin hukukla bağlı olmadığı çünkü üzerine almak istediği her özel görev adına dilediği her yasayı yapmakta serbest olan bir organa sahip olduğunu belirtmektedir. Hayek demokratik bir sistemde kuvvetler ayrılığının amacına ulaşabilmesi için farklı görevleri bulunan ve birbirinden bağımsız hareket eden iki ayrı temsili meclisin varlığının gerekli olduğunu belirlemektedir.

Recep YAZICIOĞLU ise batıda uygulanan parlamenter sistemin kuvvetler ayrılığı olarak uygulandığını bu ayrım dolayısıyla özgürlük, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi kavramlarının içinin doldurulabildiğini ve temel kurumsal yapının bunlar üzerine kurulduğunu vurgular.

Hal böyle iken Recep YAZICIOĞLU, ülkemizde batıdan aynen kopya edildiği halde parlamenter sistemin niçin kuvvetler ayrılığı yerine kuvvetler birliği şeklinde uygulandığını sorgulamaktadır. Ve bunun nedeni olarak cemaatçi yapıdan, iktidarı bölüşmeyen merkezde toplayan ve kendinse asla rakip tanımayan bir yapıdan kuvvetler ayrılığı değil ancak kuvvetler birliğinin çıkacağını ifade eder. Nitekim bizde uygulanan sistemde yasamanın fiilen yürütme olduğunu ve yargının bağımsız olmadığını birçok yönüyle yürütmenin içinde olduğunu vurgulamaktadır (Balcı, 2001, 116).

Recep YAZICIOĞLU, yasam organının merkeziyetçiliğinin sonucu olarak yürütme görevini bürokratlarla paylaşır hale geldiğini, iktidarın merkezde toplanmasının iktidar mücadelesinin kıyasıya yaşanmasına ve her şeyin merkeze taşınmasına yol atıldığını düşünür. Bunun yerine iktidarın ülke geneline dağılması halinde genel ve yerel iktidarların siyasal partilerce bölüşüleceği için gerilim ve tansiyonun düşeceğini savunmuştur (Yazıcıoğlu, 2000, 29).

Bu nedenle yumuşak kuvvetler ayrılığı olarak da ifade edilen parlamenter sistemin bizde kuvvetler birliğine dönüşmüş olduğunu bu durumda otoriter ve güdümlü demokrasileri ortaya çıkardığını halbuki kuvvetler ayrılığının sert biçimde uygulanması olan başkanlık sistemiyle demokrasi, insan hakları ve hukuk devletinin tesis edilmesinin bizde uygulanan parlamenter sisteme göre daha mümkün olacağını ifade etmektedir (Erdoğan, 2001, 144).

Başkanlık sistemiyle birlikte parlamenter sistemin yarattığı olumsuzlukların ortadan kalkacağını, yasama ve yürütmenin birbirinden ayrılmakla birlikte birbirini denetleyeceğini belirtir.

Bu durumda yasama organının iş takibi ve fiilen yürütmeyi gasp etme durumundan kurtulup gerek işlevine kavuşacağını belirten YAZICIOĞLU, tek politik kişinin halkın seçtiği başkan olması gerektiğini bugün sayısını şaşırdığımız füzuli bakanlık sayısının 7-8' e indirilerek bakanların başkanın sekreterleri olarak sınırlı kadrolarla sorumlu olduğu hizmetin siyasetini belirleyerek ulusal proje ve hizmetlerin standardını belirlemekle meşgul olması gerektiğini dile getirmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 17).

5.1.6. Bürokrasi Karşılığı

Bürokrasi teriminin bugün kamu yönetiminde anlam olarak birden fazla karşılığı bulunmaktadır. Genel tanımlamalar bakıldığında Bener' e göre (2002, 6), kamuyla ilgili işlerin yürütülmesinde rol alan yönetimin gücü yada etkisi ile devlet örgütüne yada herhangi bir kamusal yönetim örgütüne bağlı üyelerin gücü olarak tanımlanmaktadır.

Başka bir anlamda bürokrasi ise siyasal iktidarın politikalarını uygulamaya koyan devletin günlük hizmetlerini gören memur ve benzeri görevlilerden oluşan idari yapıya verilen geneli bir ad olarak karşımıza çıkar. Bunun yanı sıra bürokrasi

özellikle katı merkeziyetçi sistem uygulayan ülkelerde bu yönetim sisteminin ortaya çıkardığı ve toplumda şikâyet konusu olan kırtasiyecilik, aşırı kuralcılık, işlerin yokuşa sürülmesi ve bir anlamda bugün git, yarın gel yaklaşımı kullanılmaktadır.

Bürokrasi için yapılan değişik tanımlamalar gruplandırılırsa bu gruplar kırtasiyecilik anlamında bürokrasi, örgütlenme ve yönetim şekli anlamında bürokrasi olarak karşımıza çıkar.

YAZICIOĞLU' na göre ise bürokrasi dendiğinde iki yön kastedildiğini belirterek, birincisinin bürokratik işler, ikincisinin ise bürokrasi hastalığı olduğunu ifade eder. Merkeziyetçi sistemin bütün yetki ve kaynakları merkeze toplamasının araya kademeler girdiğinde yazışma trafiği ve tabandan tavana ulaşmaya kadar korkunç bir evrak yükünün oluşmasına yol açtığını yerelde çözülecek olay için bile yetki merkezde olduğu için söz konusu yazışmalarla olayın merkeze gidinceye kadar bütün canlılığını kaybettiğini belirtir. Bu durumda merkezdeki bürokratında duyarlılığı ve ilgisinin azaldığını söyler. Bürokrasinin ikinci yönü olan bürokrasi hastalığı konusunda ise yine merkezi yapıdan kaynaklanan, memurun yapısı ve davranışlarıyla ilgili olarak işi yokuşa sürmek, engellemek ve “bugün git, yarın gel” demekten zevk alma olarak kendini gösterdiğini bunun da sistemin demokratik olmamasından ve merkezde kilitletmesinden kaynaklandığını belirtmektedir (Koçak, 2001, 46).

YAZICIOĞLU, her idari yapının bürokrasi ile kaim olduğunu ancak aşırı merkeziyetçiliğin ortaya çıkardığı bürokratik yapının da evrak trafiği, karmaşa, yetkisizlik ve belirsizlik olarak yaşanan bürokrasi hastalığına yol açtığını ifade eder. Bu hastalığın sonucunda yorgun, bezgin, çaresiz insanların ortaya çıktığını, herkesin şikâyetçi olduğu bu durumun çözümsüzlüğü getirerek sistemin tıkanmasına sebep olduğunu belirtir (Yazıcıoğlu, 2000, 16).

Türk Kamu Yönetiminde bürokrat- politikacı çatışmasına da dikkat çeken Recep YAZICIOĞLU, mevcut sistemde politikacı ile bürokrat arasında üç tür davranış şekli olduğunu belirterek:

Birincisi; politikacı ile bürokratin kavga etmesi ve bürokratin makamını kaybetmesi,

İkincisinin; bürokrat ile politikacının uzlaşarak koalisyon kurmasıyla bürokratin partizan memuru olup itibarını kaybetmesi,

Üçüncüsünün ise; her iki durumdan kaçınmak isteyen bugünkü bürokratin eylemsiz, durumu idare etmeye ve karışma, görüşme, bulaşma politikasını benimseyen bir tavır takınması olarak ifade etmektedir.

YAZICIOĞLU, bu nedenle bu yapının kamu yönetiminde partizan kavgacı ya da eylemsiz bürokratlar yetiştirdiğine dikkat çekmektedir (Yazıcıoğlu, 2000, 105).

Recep YAZICIOĞLU' nun, geniş anlamda bürokrasiden bu kadar şikâyet etmesi, merkezin temsilcisi olarak hizmet üretmesi gereken bir konumda olmasına rağmen bu hizmeti üretme aşamasında aynı merkezin *hizmeti üretme!* Dercesine elini kolunu bağlayan düzenlemeler getirmesine isyan etmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle görev yaptığı yerlerde işleri kolaylaştırmak için bürokrasiyi azaltıcı önlemler almaya çalışmıştır. Denizli Valiliği sırasında bir araç vizesi almak için Emniyet Müdürlüğü, Maliye ve Karayolları arasında mekik dokuyan vatandaşın bu çilesini bitirmek amacıyla tek bir merkez oluşturması bu konudaki hassasiyetini göstermesi açısından önemlidir (Balcı, 2003, 47).

Nitekim görevinin her döneminde bürokrasiden arınmış serbestçe hizmet edememe durumuyla karşılaşmış olmakla birlikte Tokat ve Erzincan Valiliği dönemlerinde bunun sancılarını daha fazla hissetmiştir. Çünkü Tokat' ta toplum kalkınması projelerinin uygulanmasında, Erzincan' da ise deprem sonrası hizmetler ve ulaşım yatırımlarında bürokrasinin hizmetin etkinliği ve verimliliğini engelleme konusunda ne derece etkili olduğunu görmüştür. Öyle ki görevi sırasında özellikle bir takım eğitim ve sağlık yatırımlarında görev yapılan ile gönderilen diğer bakanlık kuruluşlarına ait bütçeleri; torba bütçe adı verilen bir havuzda toplayıp acil öncelikli yatırımlara kanalize ederek bürokratik sınırların dışına çıkmak suretiyle risk almış ancak bu şekilde hizmetin zamanında ve etkin şekilde yapılmasını sağlamıştır.

Bürokrasiyi aşma konusunda aldığı riskler zaman zaman hakkında soruşturmaların açılmasına yol açmış adeta kendisine “ *niye hizmet ürettin?*” nin hesabı sorulmuştur.

Hakkında açılan önemli davalardan birini Ersin Bal 15 Şubat 2001 tarihli sabah gazetesindeki köşe yazısında şöyle aktarır (Bal, Sabah 15 Şubat 2001).

“ *Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu, YAZICIOĞLU hakkında da İl Özel İdare Bütçesini yasaya aykırı olarak birden çok kullandığı gerekçesiyle görevi kötüye kullanma*

suçundan ceza artırımı da yapılarak dört buçuk yıla kadar hapis cezası istedi. YAZICIOĞLU hakkındaki iddianamenin sonuç bölümünde özetle şöyle denildi: “ ... Vali Recep YAZICIOĞLU Erzincan İl Özel İdare bütçesinden merkez ilçe ve köylerinin ekonomik ve sosyal gelişmesini sağlamak için ayrılan payı bu yönde kullanmayıp Erzincan’ da ki vakıf ve derneklere harcamıştır...”

Erzincan Özsöz Gazetesi sahiplerinden Kazım Özsoy, Recep YAZICIOĞLU’ nun Erzincan’ da yaptıklarından dolayı mahkemeye verilmesi konusunda şunları aktarır (Pabuçcu, 2005, 178):

“Halil İbrahim Altınok vali olarak Erzincan’ a geldiğinde, birkaç kişi önüne düştü. YAZICIOĞLU şöyle etti böyle etti dediler ve vali beyi mahkemeye verdiler. Ben telefon açtım:

- Sayın valim sizi mahkemeye verdiler ne dersiniz? Güldü ve:

- Yahu Kazım Bey benim boğazımdan aşağıya hiçbir şey gitmemiştir. Hepsi Erzincan’ dadır. Ama A yolu yapılmamıştır da B yolu yapılmıştır...”

Sözleriyle tüm yaptıklarının Erzincan için olduğunu ve bu konuda vicdanen rahat olduğunu ifade etmiştir.

Nitekim Recep YAZICIOĞLU, hakkında açılan davalardan hep beraat etmiştir. Türkiye’ de mevcut bürokratik sistemde hizmet üretmenin zorluğunu her ortamda dile getirmiştir. Yine bu ortamlardan birinde geçen konuşmayı Sabah Gazetesi yazarlarından Yavuz Donat şöyle aktarır (Donat, Sabah, 04.09.2003):

“Üstadım” dedi

- Bilir misin? Ölü ite kimse tekme atmaz!

- Vali bey... Ne demek o?

- Üstadım... Diyelim ki sen valisin... Veya Belediye Başkanı...

İş yapma... Proje üretme... yan gel yat... Yani on dönüm bostan yan gel yat Osman... Keyfine bak... Etliye, sütlüye karışma... Senden iyisi

olmaz... Hiç başın ağrımaz... Ama proje üretirse, çalışırsan, iş yaparsan, vay haline... Müfettişler gelir... Teftişler, raporlar, soruşturmalar... İnim inim inletirler.”

5.1.7. Rüşvetle Mücadelesi

Recep YAZICIOĞLU, görev yaptığı her ilde özellikle kamu kaynaklarının verimli kullanılması, israf edilmemesi, çeşitli yolsuzluk ve suiistimallerle amacından uzaklaşp birilerine aktarılmaması için mücadele etmiş bu konuları yüksek sesle dile getirerek kamuoyunun dikkatini çekmiştir. Ve bizzat kendisi denetimler yaparak tespit ettiği, görevini suiistimal eden ya da rüşvet alan memurlar hakkında işlem başlatmıştır.

Bizzat yaptığı denetimlerle ilgili olarak;

Tokat valisi iken tebdil-i kıyafetle ve eski bir motosiklet ile şehir turuna çıkıp kendisinden rüşvet isteyen trafik polisleri hakkında işlem başlatmıştır. Erzincan' a ilk atandığı zamanlar bir hafta sonu kendi arabasıyla Erzurum' a giderken yolda bir trafik ekibinin rüşvet istemesi neticesinde ekibin hepsini açığa aldırıştır. Aydın İl Sağlık Müdürlüğü' nde yaşanan yolsuzluk iddialarının üzerine gitmesi gibi daha pek çok örnek verilebilir.

12 Ekim 1998 tarihli Hürriyet gazetesinde, çetelerin trilyonluk ihalelerde vurgun vurup zengin olduğunu belirterek, haksızlık ve talana dur denilmesi gerektiğini, çete mensuplarına kırmızı pasaport sağlayanların sadece, “görevini ihmal” suçlamasıyla yargılanırken, pankart asan öğrencilere ağır cezalar verildiğini belirtmiştir:

“ Bu nasıl devlet ki, 65 milyonun kaynağını midesine indiren, haksız kazanç sağlayan, çetelerden, uyuşturucudan, ihalelerden zengin olan insanlar var. Bu haksızlık, vurgunculuk, tekelleşme böyle gitmez. O zaman sevgili halkımız bu işe dur diyecek. Bu ortamı kim yaratacak? Sistemi eleştirenler. Sistemde her zaman olduğu gibi bunları tasfiye edecek.”

Sözleriyle yönetenlerin olduğu kadar yönetilenlerin yani halkında bunun sonlandırılması konusunda irade göstermesini istemiştir (Bakırcı, Hürriyet 12.10.1998).

29 Mayıs 1998 tarihli Hürriyet gazetesinde yayınlanan demecinde, ülkede yaşanan suiistimal, yolsuzluklar ve adalet sistemindeki çarpıklığa tepki gösteren YAZICIOĞLU, sorunların aşılması için öncelikle hukuk sisteminin ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Millet birlikteliğinin adaletsiz ortamda sağlanamayacağını, devlet ve milleti soyanların 3-5 ay hapis cezası ile kurtulmasının insanları gayri meşru işlere yönelttiğini savunarak faili meçhul cinayetlerde sıranın kime geldiğinin belli olmadığı bir ülkede yaşamının inanları karamsarlığa ittiğini vurgulayarak bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (Narmanlıoğlu, Hürriyet 29.05.1998).

“ Ülkemizde adaletteki çarpıklıklar namuslu kesimi rahatsız eder hale gelmiştir. Eylem yapan öğrenciler 99 yıl hapis cezası alırken, vurgunculara sembolik cezalar verilmiştir. Bakın daha Uğur Mumcu cinayeti aydınlanmamıştır. Faili meçhul cinayetlerde piyango nun kime çıkacağı belli değildir. Yolsuzluk, suiistimal ve faili meçhul cinayetlerin yoğun olduğu ülkelerde büyük sıkıntı var demektir. Çarpıklıkların ortadan kaldırılması için hukuk sistemimizin sil baştan değişmesi gerekmektedir.”

Yine aynı gazetede Bekir Coşkun bir köşe yazısında, YAZICIOĞLU’ nun hazırladığı bir rapordan alıntı yaparak şu sözlere yer vermiştir (Coşkun, Hürriyet 11.08.1998):

“Devletin boşluğunu mafya doldurmuştur. Haksız servetler, vurgun ve soygun sonucunda ülke bir kısım güçlere teslim edilmiştir. Taşlar oynamış, işin çivisi çıkmıştır...”

Recep YAZICIOĞLU, birçok eleştirisinde sistemin toplumu, devletle olan işini rüşvetle gördürmeye ittiğini ve gerek sistemdeki gerekse toplumdaki rüşvet ve yolsuzluk suçlarının üzerine yeterince gidilmemesinin dürüst ve namuslu

kesimlerdeki adalet duygusunu sürekli sömürerek toplumsal bir k sürecinin ivme kazanmasına yol açtığına dikkat çekmiştir (Güler, 2008).

ÜÇÜNCÜ KESİM

RECEP YAZICIOĞLU' NUN DEĞERİNİN

ORTAYA KONULMASI

Bu kesimde Recep YAZICIOĞLU' nun değerinin ortaya konulmasına yer verilmiştir. Bu çerçevede YAZICIOĞLU' nun özellikle uygulamalarının ayrıntılı şekilde irdelenmesine yer verilmiş ardından kendisiyle özleşenler ve günümüz ve gelecek için önemine değinilmiştir.

6. RECEP YAZICIOĞLU'NUN UYGULAMALARI

Bu bölümde Recep YAZICIOĞLU' nun mesleki hayatı boyunca karşılaştığı en önemli sorunları bu sorunlara yönelik gerçekleştirdiği uygulamalarına ve önerdiği tedbirlere yer verilmiştir.

6.1. Toplum Kalkınması

Gelişme yolundaki ülkelerin en büyük problemi, ihtiyaçların astronomikliği karşısında kaynakların kıt olmasıdır. Bu problemi aşmanın yolu halkın potansiyel gücünü seferber etmektir. Sermaye birikimi olmayan, dış sömürü imkânlarını bulamayan ülkelerin bu gücü harekete geçirmeden kalkınmaları mümkün değildir.

Cumhuriyet tarihi boyunca toplum kalkınmasının güzel örnekleri sergilenmiş, birçok yerel hizmet halkın katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Bir asır önce Mithat Paşa' nın Tuna Valiliği' nde yaptığı 3000 km yol ve bir o kadar köprü Halil Rıfat Paşa' nın Sivas' ta gerçekleştirdiği 1200 km yol, Osmanlı' da bu konunun dev örnekleridir.

1984-1989 tarihleri arasında Recep YAZICIOĞLU tarafından Tokat ilinde yapılan toplum kalkınması çalışması boyut ve kapsam itibariyle çarpıcı bir örnektir. Şehir merkezi ve köylerde; 1000 derslik parasıyla 3500 derslik ve lojman, köylerde 175 adet sağlık ocağı ve şehir merkezinde toplam 3500 yatak kapasiteli öğrenci yurtları yapılmış, başta sağlık tesisleri ve içme suyu olmak üzere birçok konuda olumlu sonuçlar alınmıştır. DPT, kent yönetimi, torba bütçe ve gönüllü vergi biçiminde yapılan bu uygulamayı diğer iller için örnek ve model kabul etmiştir (DPT, 1987 Programı, 334).

Toplum kalkınması ancak, halka yakın bir idare, yani yerel idareler eliyle yapılabilir. Uzaktan kumanda ile halk katılımı sağlanamaz. Yerel idareler ek kaynakları harekete geçirerek rekabetçi bir yapıda topyekûn gelişmeyi hızlandıracaktır.

Yerel topluluklar, ülkenin genel sorunlarından çok, yerel sorunlarla ilgilenecek; dikkatler burada toplanacak, yerel kamuoyu oluşacaktır. Bu canlı, dinamik, duyarlı topluluklar, kendi problemlerinin çözümünde olayın çok uzağındaki merkezden daha başarılı olacaktır. Hemşehrilik bilinci kuvvetlenen halk diğer yörelerle rekabet içerisine girerek kalkınmanın dinamiğini yakalayacaktır.

Kalkınma hep devletin değil, milletin işidir. Nitekim topluma güç ve yol veren ülkeler kalkınmış, devletçi ülkeler ise hep geri kalmıştır. Son çarpıcı örnek çöken Sovyet İmparatorluğu' dur.

Mahalli idareler reform ne zaman gündeme gelse bazıları “Doğu ne olacak?” sualiyle tereddütlerini dile getirirler. Bu konuda Recep YAZICIOĞLU' nun düşünceleri ise şöyledir (Yazıcıoğlu, 2003, 126):

“Ülkenin doğusunun de batısının da sorunu halkın dışlanmışlığıdır. İnsanları sisteme ortak etmek, yerel toplulukları yetkili ve sorumlu hale getirmek, zannedildiğinin aksine idari yapıyı kuvvetlendirir.

Tüm eksiklik ve aksaklıkların Devlete fatura edilmesi yerine, çözümleri ve sorumluluğu paylaşmak, devletin zayıflaması değil aksine kuvvetlenmesi sonucunu doğurur. Doğudan batıya devam eden göçü durdurmak ve anarşi problemine sosyo – ekonomik çözüm bulmak için bugüne kadar birçok öneri yapıldı. Doğunun gelişmesi için öncelikli yörelere birçok teşvikler getirildi. Alınan netice ortadadır. Büyük kaynaklarla alt yapıda mesafe alınmış; fakat üretime yönelik tedbir ve teşvikler maalesef sonuç vermemiştir. Bu nedenle radikal tedbirlere gerek vardır:

- *Doğu Anadolu' da ki illerde vergi daireleri kaldırılmalıdır.*
- *Sınai tesisler için enerji bedava veya % 75 ucuza verilmelidir.*

- *Organize Sanayi Bölgeleri öncelikle tamamlanmalı ve buralardaki arsalar sanayiciye bedava tahsis edilmelidir. (Belirli sürede yatırıma başlayıp sonuçlandırmayan ve işletmeye açmayan sanayiciden arsa geri alınmalıdır.*
- *DAP adı verilen Doğu Anadolu' yu kapsayan Stratejik Kalkınma Planı ve buna bağlı olarak bölgedeki illerin kalkınma ve gelişme planları yöre halkının katılımıyla hazırlanmalıdır.*
- *Kamu Ortaklığı Fonu' ndan Doğu' da ki sanayi tesislerine ucuz işletme kredisi verilmelidir.*
- *Doğu Anadolu Kalkınma ve Gelişme Vakfı kurulmalı, bölge illerinin ziraat, ticaret, sanayi ve esnaf odaları, belediye, il özel idaresi ve sanayiciler bu vakfa kurucu üye olmalıdır. Bu vakıf kalkınma ajansı gibi çalışmalıdır.*

Bu şok tedbirler ticaret ve sanayide patlama yapacak, doğuda çalışan işçi ve memurun ücretini ikiye katlayacaktır. Doğu' da gelişen ve büyüyen ticaret ve sanayi erbabını büyük şehirlere göçten, memur ve işçiyi de Batıya tayin isteğinden vazgeçirecektir.

Ayrıca son olarak Recep YAZICIOĞLU' nun özellikle Doğu' nun kalkınması ve istihdam gücünün artması için en son önerileri ise şöyledir:

“Özel idarelerce Doğu' da ki tüm illere küçük tip uçaklar için hava alanları yapılmalı, buralara iş adamlarının gelip gitmeleri sağlanmalıdır.

Doğu' da aşırı doğurganlık sonucu işsizlik had safhadadır. İşsizlik acil çözüm bekleyen en önemli problemdir. Kısa dönemde çözümü de mümkün değildir. Pratik çözüm olarak işsiz gençleri vasıflı hale getirmek için Türkiye genelinde açılması mutlak zaruret olan inşaat okullarını öncelikle bu bölgede başlatmak gerekir. Halen ülkemizde en canlı sektör olan inşaat safhasında vasıflı eleman yok denecek kadar azdır. (Sıhhi tesisatçı, elektrikçi, fayansçı, duvarcı,

sıvacı, mermerci vb ile plan, proje ve malzeme bilgisi olan elemanlardır.)

İlkokul ve ortaokul mezunlarının alınacağı 1-2 yıllık uygulamalı okullarda yetiştireceğimiz vasıflı elemanlar; ülkemizi zevksiz, uyduruk ve kalitesiz binalar mezarlığından kurtaracak ve artan işgücü yurt dışında istihdam imkânı bulacaktır.

6.1.1. Tokat Özel İdaresi' nin 1984 – 1988 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Pilot Uygulama

1984-1988 tarihleri arasında vali olarak görev yaptığı Tokat İlinde, İl Özel İdaresi aracılığı ile yapılan ve bazılarınca “Tokat Modeli” olarak adlandırılan çalışma, aslında idarecilerimizin bugün ve özellikle geçmişte yaygın olarak uygulaya geldikleri, yerel hizmetlerde ve merkezden planlanan hizmetlerde devletin sınırlı kaynaklarına, yerel kaynakları katarak (halkın gönüllü katılımı), emanet yöntemiyle, büyük tasarruf sağlayan, yaygın, etkin ve süratli netice alma sistemidir.

Bu modelde ilgili bakanlıkların ödenekleri özel idarenin gelir kaynakları ile torba bütçe şeklinde bir araya getirilmiş, özel idare aracılığıyla malzemeler alınarak şehir merkezlerinde kaymakamların başkanlığında emanet komisyonlarına, köylerde de yine kaymakamlar aracılığıyla muhtarlarca verilerek başta eğitim ve sağlık olmak üzere bütün sektörleri kapsayan pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir.

Erdumlu, Recep YAZICIOĞLU' nun Tokat' ta ki bu uygulamasına ilk dikkati çeken kişinin Mümtaz Soysal olduğunu belirtmiştir. Soysal yerel yönetimlerin en hantal ve işe yaramaz parçası olarak nitelendirilen il özel idarelerinin bir demokrasi okulu olarak Tokat' ta canlandırıldığını, merkezden yapıldığında çok pahalıya mal olabilecek işlerin enerjik bir vali öncülüğünde yerel düzeyde çok daha ucuza çıkabileceği örneğinin verildiğini belirtmektedir. Soysal ayrıca bu modelde özel idare bütçesinden yapılan katkılarla alınan malzemeye köylülerin kaymakamlar kanalıyla seferber edilip işçiliği üstlenmeleri, usta ve taşeronlarla işlerin bitirilmesi gibi uygulamanın dikkat çeken noktaları üzerinde durmuştur (Soysal 1985' ten aktaran; Erdumlu, 1989, 33).

Bu modelde dört yıl içinde ilgili bakanlık bütçelerinden transfer edilen ödenekler ve özel idarenin kendi imkânlarıyla 25.000 m³ kereste, 50.000 ton çimento,

10.000 ton demir ve 20 milyon adet tuğla ve kiremit alınmıştır. Köylerde muhtarlar hane başına 20.000 – 25.000 TL arasında değişen salma (gönüllü vergi) toplamış ve taşeronların hak edişleri bununla ödenmiştir. Netice de, başta Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı olmak üzere genel bütçeden sağlanan 19 milyar TL’ lik ödenek, 600 köyden sağlanan tahmini 5 milyar TL’ lik salma ve özel idarenin kaynakları ile toplam proje bedeli 25 milyar TL’ ye ulaşan 3000 derslik ve lojman, proje tutarı 2,5 milyar TL olan 3000 yatak kapasiteli öğrenci yurtları, 176 adet sağlık evi, her birinde öğretmen evleri bulunan iş hanları kompleksi gerçekleştirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 75). Recep YAZICIOĞLU bütün bu projelerin başlatılması ve tamamlanmasında hayati öneme sahip olan finansman ihtiyacının karşılanması konusunda uyguladıkları torba bütçenin çok önemli bir yeri olduğunu ifade etmektedir.

Nitekim YAZICIOĞLU Türkiye’ de uygulanan bütçe sisteminin program bütçe olduğunu, her yatırımın ödeneğinin ayrı belirlendiğini ve ödenekler arası transferin ancak kanunla yapılabileceğini belirterek planladıkları yatırımın o yatırıma ait ödenek gelmeden başlatılamadığından söz ederek 1986 yılında 176 adet sağlık evi için istedikleri ödeneğin ancak yıl sonuna doğru geldiğini, bu ödeneğin beklenmesi halinde yatırımın gecikeceğini düşünerek söz konusu yatırımı özel idarenin kaynakları ve Milli Eğitim Bakanlığı’ nın gönderdiği ödenekleri kullanarak önceden başlattıklarını ve sağlık evi ödeneğinin gelmesiyle de alınan malzemelerin iade edildiğini dolayısıyla ödeneklerin birbirini takviye ettiğini belirtmektedir.

YAZICIOĞLU, bu yöntemle ilin ihtiyaçlarını kendi karar organlarında belirleyip bu ihtiyaçlara ilin kendi kaynaklarını da ilave etmek suretiyle tahsis ettiklerini ve bu suretle program bütçedeki katılığı bir tarafa bırakıp bir torba bütçe şeklinde yatırımları mahalli planlama, ödenekleri programlar arasında birbirini destekler nitelikte kullanabilme imkânına kavuştuklarını söyler. Bu durumun Tokat’ ta söz konusu başarıyı yakalamalarında etkisinin büyük olduğunu ifade etmektedir (Erdumlu, 1989, 104-105).

Bu suretle yatırımlarda müteahhit karı ortadan kaldırılmış, eğitim ve sağlık başta olmak üzere değişik amaçlı sosyal tesisler, kamu binaları, emniyet, jandarma ve tarım kurumları için binalar, iş hanları ve benzeri irili ufaklı iki bine yakın bina emanet yöntemiyle gerçekleştirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2000, 74).

8 -11 Haziran 1987 tarihinde Tokat’ ta düzenlenen “ İl Özel İdareleri Başta Olmak Üzere Mahalli İdareler ve Tolum Kalkınması Sempozyumu” nda mahalli

idareler, ii özel idareleri ve belediyeler, halkın yerel yönetimlere katılımı gibi konular ele alınmıştır. Recep YAZICIOĞLU bu sempozyum da sunduğu tebliğde Tokat İli Özel İdare Uygulamalarıyla ilgili olarak son 60 yılda yapılan eğitim ve sağlık yatırımının daha fazlasını iki buçuk yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir (Atalay, 1987' den aktaran; Yönden, 2006, 102).

Tokat Özel İdare Uygulaması, kamu yönetimi genel çerçevesi inde onun bir uzantısı olan il özel idarelerinin üretken yapısına dikkat çekmesi açısından da önemlidir. Uygulamada görülen torba bütçe, emanet usulü, halk katkısı gibi unsurlarıyla yerinden yönetimci (âdem-i merkeziyet), mahalli adem-i merkeziyetçi ve yetki genişliğinin sınırlarını genişletici özelliklere sahiptir. Öte yandan uygulama ülke yönetiminin genel karakteristiği olan merkeziyetçi ve bürokratik yapıyı da zorlamıştır (Erdumlu, 1989, 72).

Olaya DPT' nin Bakışı

Büyük oranda DPT tarafından teşvik edilen, desteklenen Tokat uygulaması, 1987 programında “2886 sayılı Devlet İhale Kanununun ihale hükümleri çerçevesinde yapılan eğitim binaları inşaatı pahalı olmakta ve bitirilmesi uzun zaman almaktadır. 1986 yılında pilot il olarak seçilen Tokat' ın kamu binalarının emanet usulü ile inşasında ve halk katkısının temininde başarı sağlanmış ve inşaatlar yılı içerisinde tamamlanmıştır. Burada edinilen tecrübenin diğer illerde teşmili için gereken çalışmalara başlanılmıştır (DPT,1987 programı).

6.1.2. Doğu Anadolu ve Turizm

Türkiye' de uzunca bir süre deniz ve turizm eş anlamlı olarak kullanıldı ve tüm dikkatler, tüm yatırımlar sahil kentlerine çevrildi. Ancak furya yağma ve rantlar paylaşımı sahilleri kilitledi. Çevre kirliliği, deniz kirliliği ve yeşilliliğin katledilmesiyle oluşan beton kentler yeni alternatifler arama ihtiyacını doğurdu.

Kültür, tarih, termal, doğa ve yayla turizmi yeni seçenekler ve turizmi çeşitlendiren yeni boyutlar olarak gündeme geldi. Anadolu' da birçok ilginç yöre bu anlamda ciddi çıkışlar yaptı. Bugün Doğu Anadolu, özellikle bulunduğumuz Kuzeydoğu Anadolu turizmin bu türlerine hitap edecek doğal imkanlar sunmaktadır. Su sporları imkanı sağlayacak baraj gölleri, yine güvenliğin şimdilik sıkıntılı olduğu ama bir süre sonra rahatlayacağı Munzur Dağların' da ki doğal göller ve yaylalar,

Fırat' ın sağlayacağı rafting imkanı, ayrıca Erzincan çukurunun ve mevcut hava cereyanlarının sağlayacağı yamaç paraşütü, bu anlamda ilin sunacağı imkanlardan bazılarıdır.

Recep YAZICIOĞLU valiliği sırasında bölgede gerekli altyapıyı sağlamıştır. Erzincan' da 3 yıldızlı 174 yataklı bir otel, 1993 yılı içinde Özel İdare tarafından hizmete sunulmuştur. Yine iller bankası tarafından yaptırılan 4 yıldızlı otelin inşaatı devam etmekteydi.

Recep YAZICIOĞLU İl Valisi olarak görev yaptığı yörelerde iç suların kullanılabilmesi mesajını vermek için yaz – kış su kayağı yağmıştır. Bu anlamda Türkiye genelinde de çalışmalar yapılmış ve rafting ciddi şekilde gündeme gelmiştir. Su kayağı ve değişik su sporu aktiviteleri ile insanların dikkatini iç sulara çekmek, su ile ilgili arayışlara iç suları sunmak önemli bir görevdir.

Her yörenin kendine has güzelliği ve zenginliği vardır. Yeter ki uygun altyapılarla ülke İçinde ve dışında tanıtılabilsin. Erzurum'un 1994 yılı içinde dağ turizmi ile ilgili yaptığı büyük çıkış bölge illeri için örnek oluşturmuştur. Kış turizmine yönelik altyapılar birçok ilde mevcuttur. Bunların geliştirilmesi ve özel sektöre açılması ile kış turizmi de tek merkezli, tek alternatifli yer olmaktan çıkacaktır. Döviz gelirleri içinde turizm başta gelmektedir. Çeşitlendirme ve zenginleştirme ile birlikte bu gelirlerin birkaç misli arttırılması mümkün olacaktır.

Ülkemizin her yöresi kültür, tarih ve doğa cennetidir. Turizm geliri çok önemli bir gelir kaynağı olarak kalkınmaya büyük katkılar sağlayacaktır (Yazıcıoğlu, 2003, 146).

6.2. 13 Mart Erzincan Depremi ve Değerlendirilmesi

Recep YAZICIOĞLU, Erzincan valiliğinde daha yedinci ayını doldurmamışken 13 Mart 1992' de Erzincan deprem meydana gelir, Richter ölçeğine göre 6,7 şiddetinde olmuştur. Yapılan çeşitli araştırmalarda depremin Erzincan' da meydana getirdiği can ve mal kaybının bu şiddette bir depremin yol açacağı can ve mal kaybindan çok daha fazla olduğu, bu kayıpların daha çok 1939 yılında yaşanan büyük depremden ders alınmadan Erzincan ilinin alüvyon yapılı bir arazide kurulmuş olmasından kaynaklandığı vurgulanmıştır (<http://www.jmo.org.tr>, 2007).

Depremde resmi rakamlara göre 653 kişi ölmüş, 3850 kişi yaralanmıştır. Erzincan ve çevresi yapılardan 5.000' i yıkılmış ya da oturulamayacak ölçüde ağır

hasar almış, 7000 yapı orta hasar, yaklaşık 11.000 yapıda ise hafif hasar meydana gelmiştir.

YAZICIOĞLU, deprem sonrasında yaşanan durum ile ilgili olarak yaşanan en büyük sorunu acil olarak ihtiyaç duyulan çadır sayısının toplam 60.000 olmasına karşın temin edilebilen çadır sayısının ancak 20.000' i bulması ve bu sayının ilk gün değil bir ay içerisinde ve bölümler halinde karşılanmasının acil dönemdeki en büyük yetersizlik olduğunu belirtmiştir.

Güvenlik hizmetleri, polis, jandarma ve asker olarak 24 saat esasına göre tek elden planlanmış, şehrin giriş-çıkışı ve tüm enkazlar kontrol altına alınmıştır.

İl dışından gelen 1000' e yakın inşaat makinesi, Karayolları, Köy Hizmetleri ve DSİ Bölge Müdürlüklerine bölüştürülmüş, enkazlarda aynı şekilde üç kuruluşa taksim edilerek, disiplinli bir şekilde enkaz kaldırma çalışması sürdürülmüştür. Bu arada en büyük eksiklik yüksek katlı yüzlerce binanın yıkımı için, gerekli uzmanın olmaması; mahalli imkânla denemenin başarısızlığı, büyük gecikmelere neden olmuştur.

Depremden hemen sonra ilde görev yapan emniyet, sağlık, eğitim mensuplarının tayinleri hemen yapılmış, ancak yerlerine yenileri hemen gelmediği için hizmetlerde aksamalar yaşanmıştır.

Bir kısım ilgili bakanlıkların yeterli hazırlığı olmadığı, Sağlık Bakanlığı' nın seyyar hastanesinin bulunmadığı (Yurt dışından seyyar hastane gelmiş, Kızılay' ın kurduğu seyyar hastane, doktor ve personel eksikliğinden dolayı randımanlı olmamıştır) gönderilen sağlık personelinin barınma ve gıda ihtiyaçlarının düşünülmediği, gerekli donatımdan mahrum olduğu ve bu nedenle İl' e yük olduğu görülmüştür.

Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Kızılay, Türkiye Elektrik Kurumu ve PTT' nin çalışmaları takdire şayandır. Ancak Kızılay' ın bu dönemde çadır stoklarının 17 bin civarında olması talihsizlik olmuştur.

Sivil Savunma Genel Müdürlüğü' nün benzer olaylara müdahale edecek yeterli kadro ve donanımın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Deprem öncesi belediyelerin imar ile ilgili sorumluluklarını yerine getiremediği; proje, kalite ve standartlar açısından depreme dayanıklı bina konusunu çözemediği; leylek bacağı gibi kolon ve kiriş bağlantısı, bitişik nizam, kalitesiz

beton, kısaca depreme dayanıksız proje ve kalitesiz inşaatlarla meydana gelen zararın boyutu, Erzincan depreminde ortaya çıkmıştır.

Bir diğer problem ise ülke genelinde toplanan yardımların il valisinin emrine verilmek yerine Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na verilmesidir. Bu durum ilin imkânlarının yetersizliği ve toplanan yardımları çok hızlı bir biçimde kullanamaması nedeniyle hizmette yetersizliğe yol açmıştır (Yazıcıoğlu'ndan aktaran Barlas, 2001,56).

Deprem konutlarının yapılması ve hasarlı binaların güçlendirilmesi çalışmalarına derhal başlanmıştır. 1992 Erzincan Deprem Konutları ve Güçlendirme Projesi adı verilen bu proje gerek Türkiye'nin ilk toplu konut güçlendirme projesi olması, gerekse de yeni inşa edilecek yapılarda kullanılan yöntem ve standartların uluslararası normlara uyması bakımından bir örnek olmuş, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na bağlı TOKİ tarafından ODTÜ'nün müşavirliğinde Haziran 1992-1993 yıllarında uygulanmıştır.

Deprem yaraları kısa zamanda sarılmış ve Erzincan deprem öncesiyle mukayese edilemeyecek ölçüde örnek ve modern bir şehir halini almıştır. Ancak Recep YAZICIOĞLU'nun önemle üzerinde durduğu bir konu vardır ki o da; depremden önemli derslerin çıkarılmadığı, Erzincan depreminin sonuçlarının ülkemizde yetersiz olan başta afet yönetimi olmak üzere yerel yönetimlerin sorumluluğu, ilgili kuruluşların koordinasyonu vb. hususlar bakımından yeterince incelenmediği gerçeğidir. Belki de bunun bir göstergesi olarak her şeyin kısa zamanda unutulduğu Türkiye'de 17 Ağustos 1999 Marmara depreminin üzerinden bir aya yakın bir zaman geçtiğinde ancak çeşitli ortamlarda, Erzincan depremini yaşamış ve bu olaydan tecrübe kazanarak çıkmış olan Vali Recep YAZICIOĞLU'nun deprem bölgesine bölge valisi olarak atanması gerektiği söylenmeye başlanmıştır. Ancak zaman içerisinde bu durum söylentiden öteye geçmemiştir (Pekşen, 2001, 74).

Recep YAZICIOĞLU deprem sonrası alınması gereken tedbirleri ise aşağıda ki gibi belirtmiştir:

- Konutlar ve işyerleri “ mecburi sigorta “ sistemine geçmelidir.
- Depremin olmasını beklemeden, riskli şehirlerde, mevcut konutlar ve resmi binalar takviye edilmelidir.

- Sivil Savunma yeniden organize edilmeli; personel, uygun araç-gereç takviyesi yapılmalı, bölgelerde konumlandırılmalıdır.
- İlgili Bakanlıklar afetler için hazırlıklı hale getirilmelidir.
- Kızılay' ın çadır stokları bir milyonun altında olmamalı, riskli bölgelere yakın stoklanmalıdır.
- Deprem yöneticisine tahsis edilecek fon, ilk ihtiyaçlar ile beraber, pratik çözümlere imkân verecek miktarda olmalıdır.
- İl Kurtarma ve Yardım Komitesi yalnız bürokratlardan ibaret olmamalıdır.
- Deprem sonrası yeniden yapılanma İl Özel İdaresi aracılığı ile olmalı ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığı sadece yol göstermelidir.

6.3. Terör

Terörle mücadelenin askere havale ve ihalesi ile diğer mücadele yöntemlerinin ihmal edilmesinin yanlışlığı görülmeye başlanmıştır. Güvenlik boyutu için sarf edilen milyarlarca doların yarısını sosyal ve ekonomik alanlara harcansaydı Doğu Anadolu' nun kaderi değişirdi. Terör için var olan ve sonradan oluşan ortam büyük oranda ortadan kalkardı.

Recep YAZICIOĞLU' na göre teröre karşı kısa vadeli ve uzun vadeli tedbirlerle başa çıkılabilir. Recep YAZICIOĞLU' nun teröre karşı kısa vadeli tedbirleri:

6.3.1. Teröre Karşı Kısa Vadeli Tedbirler

Teröre karşı kısa vadeli tedbirleri Recep YAZICIOĞLU alt yapı, gelir arttırıcı ve bölgeye eleman temini sağlayarak çözüme kavuşturmayı amaçlamıştır.

Doğu Anadolu' da bir kısım alt yapılar batıyı aratmayacak seviyededir. Fakat eksik olan çok eksik veya yoktur. Özellikle içme suyu, kanalizasyon vs...

Şehirde ve kırsaldaki bu yetersizliği Özel İdareleri devreye sokarak çözmek mümkündür. Malzemeyi Özel İdare alacak, işçiliği yerel topluluklar üstlenecek, devlet vatandaş işbirliği ile emaneten toplum kalkınması yöntemi ile çözüm sağlanacaktır.

Recep YAZICIOĞLU Erzincan' da görev yaptığı 3 il içine bu yöntemle 350 köyde içme suyu, 150 köyde ise kanalizasyon çalışması yapmıştır.

100.000 nüfuslu Cizre' de kanalizasyon ve içme suyu olmadığı için şehirde yaşanamayıp göçler meydana gelmiştir. Bunu için çözüm özellikle kışın batıdan nakledilecek kazıcı marinalarla kanal kazmak ve Özel İdareye aktarılacak kaynaklarla borusunu almaktır. Bölgeye gönderilecek gönüllü teknik elemanlar geçici teknik çalışmayı yürütür.

Bu çalışmalar halen işsiz güçsüz oturan kaymakamları toplumsal lider ve önder konumuna getirir.

Gelir arttırıcı projeler içinde ise özellikle Sümerbank' ın zaman zaman başlattığı halı-kilim projeleri ilmiğe başına verilen ücreti arttırarak, Sosyal Dayanışma Vakfı ile beraber köyde ve özellikle kentte yeniden yaygın şekilde başlatılabilir. Halkımız üretir fakat pazarlayamaz. İç ve dış pazarı Sümerbank bulacak, her ev atölye olacaktır.

Arıcılık, Tarım Bakanlığı ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile birlikte yoğun destekle başlatılmalıdır.

Damızlık süt ineği % 20 faiz ve 2-3 yıllık vade ile pazarlamayı öngören bir proje olarak başlatılmalıdır. Pınar süt, Mis Süt, Tikveşli bu üç dev kuruluş, Ziraat Bankasının desteği ile Sözleşmeli Çiftçi şeklinde sütü ve besi hayvanı almayı, veteriner hizmeti dâhil modern hayvancılığı öngören bir organizasyonla bölge üç alana bölünmelidir.

Şimdiye kadar dağıtılan hayvanlar pazarlamayı öngörmediği için işletmeye ve muntazam gelire dönüşmemiştir.

Recep YAZICIOĞLU Erzurum'da Tikveşli ile bu projeyi, iki etapta 1000 damızlık süt ineği ile başlatmıştır. Bilahare bu rakam dörde beşe katlanmıştır. Yem bitkileri ekimini teşvik etmeden, kredilerle desteklemeden hayvancılık gelişemez. Boş tarlalar bu suretle kullanılabilir hale gelmiştir.

Bölgeye eleman temini ise kısa vadeli tedbirlerin içinde en can alıcı noktadır. Çünkü 100 bin nüfuslu bir şehirde bir uzman doktor varsa oradaki insanların kaderi ölmektir. Sistemi değiştirip sözleşmeli personel statüsüne geçinceye kadar doğudaki teknik personelin maaşı ikiye katlanmalıdır. Bu husus bütçeye büyük yük getirmez. Fakat yılların olağanüstü ihmali bir kalemde yok olur. Öğretmenlere şehir ve kırsal ayırımı şeklinde ödenecek ek ücretler Özel İdarelere aktarılacak kaynakla çözülebilir.

Doğunun görkemli ama içi boş kamu binaları ancak bu şekilde hizmet yapan kurumlara, merkezlere dönüşebilir. Doğunun yeni binalara ihtiyacı yoktur. Binalar

ölü yatırımlardır. Yatırım doğuda insana yapılmalıdır. Halen yatırımların büyük bir bölümü binalara yapılmaktadır. Komünist sistemde bile böyle görkemli binalar yoktur (Yazıcıoğlu, 2003, 159).

6.3.2. Teröre Karşı Orta Vadeli Tedbirler

Recep YAZICIOĞLU teröre karşı orta vadeli tedbirleri sanayileşme, inşaat okulları ve yeniden yapılanma ile yapılabileceğini belirtmiştir.

Vanlı Ata Arvas Tokat ilinde ülkenin sayılı tekstil kompleksini kurarken üç faktörün kendisini cezp ettiğini vurguluyor. Organize Sanayi Bölgesi, havaalanı ve 4 yıldızlı Tokat Oteli.

Çünkü sosyal alt yapı (öğretmen evi, oteller, kış yaz için eğlenme, dinlenme ve spor tesisleri öncelikle kurulmalıdır. Onlar olmazsa kasabalara eleman gitmez, mevcut olanı da tutamazsın. Bu tesislerin ilk anda karlılığı ve verimi olmayabilir. Sosyal fayda göz önüne alınmaktadır. Özel idare öncülük etmeli veya yapmalıdır. Amerikalılar kırsal alana yatırım için önce o bölgeye sosyal tesisler kurarlar.

Örneğin YAZICIOĞLU Tokat ilinde M.T.A. 'ya araştırma yaptırmış ve milyarlarca m³ traverten olduğunu bulmuştur.

Mesela İtalya' da ki tarihi binalar ve anıtların tamamı travertenden yapılmıştır. Doğu Anadolu' ya komşu ülkeler yeniden inşa edilecek yakın pazarlardır. Traverten ve mermerleri işlemek için yüzlerce, binlerce fabrika kurulabilir. İtalya' da 100 bin nüfuslu Carara şehrinde 1000 mermer fabrikası vardır. Bundan yola çıkarak Erzincan için mermer fabrikası açma çabalarına girişmiştir.

Erzincan mermer fabrikası senede 100 bin m² fayans, 100 bin m² levha üretecek şekilde bir ay içinde deneme üretime başlayacaktır. Yüzlercesi bölgede kurulabilir.

Doğu Anadolu' da ki halkımız mesleki açıdan vasıfsızdır. Gençlik vasıfsızdır. Vasıfsızlar ordusunun yaptığı işler birer israf numunesidir. Ne yapmak gerekir? Batı ne yapıyorsa ve netice alıyorsa öyle yapmak gerekir. Ve ülkemizde bir zamanlar olan inşaat okullarını açarak ülke sathına yaymak gerekir.

Bir yıllık, iki yıllık bu okullarda öğrencilerimizi inşaat başta olmak üzere bütün meslek dallarında belgeli hale getirmek ve belgesiz çalışmaya izin vermemek

gerekir. Bu maksatla mevcut okulları nazari öğretim için yazın kullanmalı, uygulama için işyerleri tercih edilmelidir.

Yeniden yapılanma tedbirinde ise ülkenin olmazsa olmaz çözümü sistemi yeniden kurmaktır. İdari, siyasi ve ekonomik yeniden yapılanma birlikte olmalıdır.

Merkezin ekonomik yetkilerini azaltacak özelleştirmeyi, idari ve siyasi benzer operasyon tamamlayacaktır. Merkezin alanı dışında kalacak yetki, kaynak ve sorumluluklar halka, yerel topluluklara devredilecektir. Şimdi faturayı çok kolay merkeze çıkaran halk, sorumluluğu paylaşacak, kalkınmanın hiç de kolay olmadığını işin içine girerek görecektir. Katılmalı yönetim, dışarıdan gazel okumaya, beleşçiliğe, kolaycılığa son verecektir

Devleti güçlendirmenin yolu polis ve askeri arttırmak, silah, tank ve top için daha çok harcama yapmaktan geçmez (Yazıcıoğlu, 2003, 162).

7. MUHAFAZAKÂR GÖRÜNÜM ALTINDA İLERİCİ, DEVRİMCİ, DÜŞÜNCE PLAN PROGRAM UYGULAMALARININ GÖRÜLDÜĞÜ İTAATSİZ VALİ

Recep YAZICIOĞLU' nun kaymakamlık görevinde bulunduğu ilçeler ve valilik görevinde bulunduğu illerde gerçekleştirdiği aykırı icraatlar ve sıra dışı uygulamaları yüzünden kendine her yönden kuşkuyla yaklaşıldı. Ama hep koruduğu muhafazakâr görünüşünü asla radikal ideolojik boyuta taşımadı.

Alevi – Sünni ayrımcılığının yapıldığı, halkın birbiriyle bu yüzden düşman olduğu Çorum – Alaca ilçesinde kaymakam iken; 99 köyden yarısı alevi, yarısı Sünni diye ayrılmıştır. İlçede sık sık yürüyüşler yapılmaktadır. Ama Recep YAZICIOĞLU bu ayrımcılığı ortadan kaldırmak için epey çaba sarf etmiştir.

Olayları rapor eder, 12 Eylül'den sonra Devlet Güvenlik Mahkemelerine iletir. Alaca' da ki gergin havayı, kan dökülmeden atlatabilmek için olaylara tarafsız bir biçimde yaklaşır. Bu şekilde büyüme eğilimindeki olaylar, kansız bir şekilde atlatılır. Şayet kaymakam taraf olsaydı, Çorum' da ki olaylardan daha kanlıları vuku bulabilirdi.

Burada büyük tecrübeler edinir. Hayatında insana insan gibi yaklaşmanın güzel sonuçlarını belki de en çok burada alır. Daha sonra bu yaklaşımı bir hayat felsefesi yapar. Hiçbir ayırım görmek ve gözetmeksizin insanın yalnız insan olarak sever, öylede yaklaşır. Bu güzel hasletinin karşılığını hem o günlerde, hem de hayatının tüm safhalarında manen alır. Bu amaca yönelik olarak kafasında çeşitli projeler geliştirir. İnsanların arasına her zamankinden daha çok girmek, onlarla içice olmak için vesileler arar ve bulur (Pabucu, 2005, 24).

Sıra dışı, efsane, süper vali isimlerinin arasına valiliği döneminde 'Dördüncü Murat' lakabı da eklenir. Resmî dairelerde belli saat ve yerler dışında sigara, çay ve kahve içmeyi, kahvehanelerde kâğıt ve okey oynamayı yasaklar. Bu yasak ve sınırlamaların yanında bir de bildiri yayımlar kentte. İçkili yerlerde kişi başına bir küçük şişe rakı veya üç şişeden fazla bira içilmeyeceğini duyurur. Bu nedenle Tokat'ta adı artık 'Dördüncü Murat Recep Yazıcıoğlu'dur. Ancak kendisine atfedilen bu lakap, diğer isimlerinin yanında onu pek hoşnut etmez.

Kızı Rüveyda Durmaz Yazıcıoğlu'na göre babasının böyle bir kampanya başlatmasının altında yatan amaç ise aslında çok başkadır: 'Babamın makamının

kapıları açılınca kadınlar da gelmeye başladı. Özellikle kocasından dayak yiyenler. Baktı ki bir sürü kişi içki yüzünden Tokat'ta kocasından dayak yiyor. Babam da içkiyi yasakladı. Ama Ankara'dan çok tepki aldı.' İlk defa bir valinin sesini yükseltmesi Ankara'nın hoşuna gitmez. Ancak gelen tepkiler yıldırılmaz valiyi. Halktan gelen destek ise kararlılığını artırır.

Hürriyet'in 'Dördüncü Murat' başlığıyla yayımladığı haber uzun süre canını sıkarak valinin: 'Ben Dördüncü Murat değilim. 20. yüzyılda Dördüncü Murat'ın işi ne? Hem o içkiyi yasaklamış, kendisi içmiş, ben içmiyorum ki. Ben halkın sağlığını düşünüyorum.' diye hayıflanır eşine. O gün eve geldiğinde suratı asıktır. Eve gelen telefonlar ise doğru bir iş yaptığının göstergesidir: 'Zile'den hanımlar arayıp valinin elini öpmeye, ona teşekkür etmeye geleceklerini söylediler. Aylardır kocalarının eve uğramadığını, yasak sayesinde eve gelmeye, çocuklarıyla ilgilenmeye başladıklarını anlattılar. Bu, onu çok sevindirdi.' Tokat'ta kısa sürede yaptığı hizmetler yılın bürokrati unvanını kazanmasını sağlar. Evinin başköşesini süsleyen bu ödülün altında verilme nedeni olarak şöyle yazar: 'Türkiye'nin en genç valisi olmasına karşın Tokat'ta döneminde yapılan ilköğretim ve sağlık ocağı sayısının Cumhuriyet döneminden fazla olması!

Vali'den rahatsız olanlar onu durduramaz. Erzincan'da devletin 30 sene oyalayarak yapmadığı köprüyü, önceki ihale bedellerinin üçte biri fiyatına 8 ayda tamamlamıştır. Rahmetli Recep Yazıcıoğlu'nu bu satırlara sığdırmak imkânsızdır.

Yaptığı her iş, gittiği her yer, söylediği her söz devleti idare edenlere ve özellikle bürokrasiyi işleten herkese ciltler dolusu ders verecek ciddiyette kitaplar yazdırır.

Orhan Öztürk Bartın Vali Yardımcısı' nın (Eski Erzincan Vali Yardımcısı) Erzincan Haber Gazetesi 02.07.1999 tarihindeki makalesinde Recep YAZICIOĞLU için şunları yazmıştır:

“ Birlikte çalıştığımız yıllarda görevli gittiğim bir İstanbul seyahatimde karşılaştığım eski arkadaşım sormuştu : ‘Sen yanındasın bilirsin. Yahu bu vali solcu mu, sağcı mı?’

O sıralarda İdris KÜÇÜKÖMER 'in Türkiye'deki sağcılar aslında solcu, solcular da sağcıdır, tartışmalarının yoğunluğu içindeydik. Kendinizi boşuna paroladınız demeye gelen akademik, felsefi ve tarihi izahları

yorumlamakla uğraşıyorduk.

Geçmişteki işin içine silah girince başlayan cepheleşme ortamında şekillenen kemikleşmenin eseri olarak sorulan bu soruyu cevaplama hayli zorlandım. Sözleri, uygulamaları ile onu bir yere kondurmak mümkün gözükmiyordu... Biz kategorik bakış açıları ile hayatımızı, zihniyetimizi şekillendirmiş, bunun rahatlığı, konforu, kolaylığı ile aslında mutlu mutlu geçinip gidiyorduk.

Siyasette ÖZAL 'ı anlamasak da -ki hala tam anlamış değiliz-, beğenip oy veriyorduk ama bu vali eski köyde yeni bir şeyler söyleyip durmaya başlamıştı. Bazı valiler makamın önemini darmadağın ettiğinden filan bahsediyorlardı. Kaymakam adaylığı stajı için il tercihi yapacağım zaman birisi 'yanına gidip ne yapacaksın, adam delinin teki' demişti. Çünkü biz çok akıllıydık. 8 sene sonra 1993 yılında görüşü alınıp yanına vali yardımcısı olarak yollamıştı bakanlık...

12 Eylül'den önce bu sağcılık, solculuk gibi veya solaklık, salaklık vs... etiketinden uzak kalmak öyle kolay da değildi. 'Rensiz', 'ot gibi', 'ekmek partili,' sıfatları da psikolojik olarak bir yere ait olmayı adeta dayatıyordu. Vızır vızır kurşunlar ortada gezerken herkes kafasını bir siper gömmüştü. Bu siper sadece fiziken değil demek ki zihnen de girmiştik ve neredeyse bir daha çıkamadık. Türkiye dışarıya açıldıkça dünyanın kaç bucak olduğunu yavaş yavaş göre göre bu siperlerin bu ülkenin geleceğini de nasıl kararttığını yeni yeni anlıyoruz.

Sağcılık ve solculuk gibi Türkiye'de insanların fikirden ziyade kültür, tarih, dış dünya, yaşam tarzları ve dine bakış açılarının ışığında şekillenen kavramlarla birilerini tanımlamak çok zordu. Siyasi tercihler, oy dağılımlarına bakınca oturmuş, istikrarlı bir ülke yapısına sahip olmadığımızı da zaten biliyoruz.12 Eylül darbesinin sebep olduğu şok sonucu herkesin aklının başına geldiği, ben şuyum ama şuna da karşı değilim, bunu da benimserim gibi 'evet âmâ'lı tanımlamalar yaşanan bir toplumda,

Recep Beyi anlatmaya çalışmak gerçekten zordu. Anekdotal açılarından son derece zevkli, kolay ama anlamak açısından zor... Neden ve nasıl; cenazesinde ülkenin bütün toplum kesimleri birleşmişti? Benzer manzarayı en son ÖZAL 'ın cenazesinde de görmüştük. Valilik kararnamesi 1984 yılında

köşkten iki kere geri çevrilmiş, sonunda rahmetli ÖZAL bizzat kendisi götürmüş. Kenan EVREN; 'Recep Bey için komünist diyorlar' deyince ÖZAL; 'bizim için önemli değil' demiş. Adı komüniste çıkmış pek çok kişi bu ülkede yıllarca kaymakamlık, valilik yapmıştı hâlbuki...

Dış dünyayı, gelişmiş ülke şehirlerini gördükçe Türkiye'de devletçiliğin, komünizmin en alasının yaşandığını, hala da yaşatılmaya çalışıldığını anlamakta gecikmedik. Hele hele bu ülkenin belediyelerinin çok büyük bir kısmının komün izan bir anlayışla yönetildiğini, şehirlerdeki roman vatandaşlarımızın yaşadığı yerlere benzer sefil manzaraları gördükçe bunu insan daha iyi anlıyor.

Oysa bu ülkenin bugün pek çok yöneticisi komünizmden Türkiye'yi korumak için ne mücadeleler vermişler, ne nutuklar çekmişler, ne kanlar dökmüşlerdi... Türkiye'de en çok soruşturma geçiren ama bunu hiç dert etmeyen, kahretmeyen birisi olduğunu çoğu kimse bilmez. 'İhmali mesuliyet yoktur, icrai mesuliyet vardır', sözünü yazdığı her savunmanın arkasına ilave etmek zorunda kalmıştır.

Yine 'takdir beklemiyoruz bari takdir edilmeyelim' sözünü de maslahata, ihtiyaçlara uygun ama usule ters icraatlarının sonunda geçirdiği soruşturma ifadelerine yazardı. Usulsüzlük ile yolsuzluk arasındaki ince çizginin aynen kahramanlıkla hainlik arasındaki ince çizgi gibi çoğu zaman karıştırıldığı bir ülkenin sakinleriyiz".

YAZICIOĞLU, "milliyetçi" idi. Serbestlik isteyen milletin milliyetçisiydi.

8. RECEP YAZICIOĞLU' NUN GÜNÜMÜZ VE GELECEK İÇİN ÖNEMİ: YAPITLARINDAN, FİKİLERİNDEN VE UYGULAMALARINDAN BUGÜN VE GELECEKTE (NASIL)DAHA İYİ YARARLANILABİLİR?

Araştırmanın bu bölümünde Recep YAZICIOĞLU' nun yapıtlarına, fikirlerine ve uygulamalarına bakılarak günümüzde ve gelecekte tüm bunlardan daha iyi nasıl faydalanılacağına yer verilmiştir. Bu anlamda YAZICIOĞLU' nun yapıtlarından, uygulamalarından ve fikirlerinden yola çıkılarak ülkenin sorunlarına nasıl çözüm üretebiliriz? YAZICIOĞLU' nun yapıtlarının, fikirlerinin ve uygulamalarının Türk Toplumsal Yaşamına Katkıları daha iyi nasıl sağlanabilir? Gibi sorulara cevap aranmıştır.

8.1. Recep Yazıcıoğlu' nun Günümüz İçin Önemi: Yapıtlarından, Fikirlerinden Ve Uygulamalarından Bugün (Nasıl) Daha İyi Yararlanılabilir?

Recep YAZICIOĞLU' nun yapıtları, fikirleri ve uygulamalarından günümüzde daha iyi yararlanılabilmesi amacıyla geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

(1) Tüm Eserlerinin Derlenerek Yeniden Yayımlanması: Recep YAZICIOĞLU' nun eserlerinden günümüzde daha iyi yararlanılabilmesine olanak sağlayacak ilk çalışma, YAZICIOĞLU' nun eserlerine yeniden hayat verilmesinde yatmaktadır. Çünkü zaten 3 tane olan kitabın 2 tanesini temin etmek bile çok güç olmuştur. YAZICIOĞLU' nun eserleri toplumun bilinçli kesimi hariç birçok kişi tarafından bilinmemektedir. Türk toplumsal yaşamı için az ama son derece önemli eserler veren bir devletin valisi değil halkın valisi olan insanın düşünceleri herkesçe bilinmelidir. Eserlerinde günümüz önemli kilit sorunların tümüne cevap aranmıştır. Dolayısıyla herkesçe incelenmelidir.

(2) İçişleri Bakanlığı Tarafında Eserlerinden Yaralanılmalıdır: YAZICIOĞLU' nun Mülki İdare Sisteminin sorunlarını tespit edip, bu sorunlar karşısında sunduğu çözüm önerileri üzerine yazdığı özellikle de son döneminde yazdığı *“Popülist Politikaya, Tıkanmış Ekonomiye, Yozlaşmış Sisteme Sil Baştan”*

adlı eseri modern yönetim anlayışlarını kaymakamlık ve valilik görevleri sırasında uygulaması, sistemi değiştirme konusunda uygulayıcılar olan mülki idare amirlerine örnek olacaktır. Bu nedenle bu kitap iyi irdelenmelidir.

(3) Fikirlerinin Medya Tarafından Canlı Tutulması: Gerek gazete köşelerinde, gerekse televizyonda ciddi programlarda sorunlara değinilirken YAZICIOĞLU' nun fikirlerine de gönderme yapılmalıdır. Dolayısıyla fikirleri yeniden hayat bulacaktır. İsmi ve uygulamaları canlı tutulunca bir şekilde toplumunda dikkatini çekecek ve mesleki uygulamaları ilgi uyandıracaktır. Mülki idare sistemine bu denli katkı sağlamış bir idareci her çevre tarafından az da olsa araştırılmalı ve bilinmelidir.

(4) Recep YAZICIOĞLU' nun Bibliyografyasının Hazırlanması: Çalışma boyunca YAZICIOĞLU ve eserleri ile ilgili doğrudan ve ayrıntılı bilgi sunan bir kaynağa ulaşamamıştır. Aranıldığında tüm eserlerinin künyesine ulaşılacak bibliyografyası mevcut değildir. YAZICIOĞLU' na hak ettiği değerin verilmesi amacıyla başta bu çalışmadan yararlanılarak bibliyografya hazırlanmalıdır. Çünkü bu çalışmada da onun daha birçok eserine ulaşamamıştır.

(5) Tüm Kamu Yönetimi Bölümlerinde Eserlerinin Okutulması: Kamu Yönetimi bölümleri yönetim ve hukuk dersleri ağırlıkta olan bölümlerin başında gelmektedir. Ayrıca Kamu Yönetimi bölümlerinden mezun olan öğrenciler, kamu yöneticisi olmaktadır ve Türk siyasetine ve yönetimine yön veren insanlar olmaktadır. Bu açıdan, bu öğrencilere özellikle de Siyasal Bilgiler Fakültesine bağlı olan Kamu Yönetimi öğrencilerine YAZICIOĞLU' nun eserleri, doktrinel de olsa okutulmalıdır. Recep Yazıcıoğlu yerinden yönetimi savunan bir yöneticiydi. Buna bağlı olarak Kamu Yönetimi Anabilim Dalında okutulan yerel yönetimler dersinde O' nun mesleki uygulamaları ders konusu olmalıdır.

(6) Bürokrasi Karşıtlığı Konusundaki Fikirlerinin Uygulanabilir Kılınması: YAZICIOĞLU, her idari yapının bürokrasi ile kaim olduğunu ancak aşırı merkeziyetçiliğin ortaya çıkardığı bürokratik yapının da evrak trafiği, karmaşa, yetkisizlik ve belisizlik olarak yaşanan bürokrasi hastalığına yol açtığını ifade eder. Bu hastalığın sonucunda yorgun, bezgin, çaresiz insanların ortaya çıktığını, herkesin şikâyetçi olduğu bu durumun çözümsüzlüğü getirerek sistemin tıkanmasına sebep olduğunu belirtir.

8.2. Recep Yazıcıoğlu' nun Gelecek İçin Önemi: Yapıtlarından, Fikirlerinden Ve Uygulamalarından Gelecekte (Nasıl) Daha İyi Yararlanılabilir?

Bu bölümde Recep YAZICIOĞLU' nun gelecek için önemine değinilmiştir. Bu amaçla YAZICIOĞLU' nun fikirlerinden, yapıtlarından uygulamalarından gelecekte nasıl daha iyi yararlanılacağı irdelenmiştir.

(1) Recep YAZICIOĞLU' nun Fikirleri Kaymakam Adaylığı Kursunda Bir Ders Başlığı Altında İrdelenmeli: YAZICIOĞLU fikirlerinde ve uygulamalarında “*Mülki İdare Sistemine Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri, Mevzuata Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri, Yapısal Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri, Merkezi Yönetim Sistemine Karşı Yerinden Yönetimi Savunması, İl Yönetim Sistemindeki Bozulmalar ve Çözümü, Örgütsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri, İşlevsel Sorunlara Yönelik Eleştirileri ve Çözüm Önerileri, Parlamenter Sistemin Yerine Başkanlık Sistemini Önermesi, Bürokrasi Karşıtlığı, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadelesi*” gibi konulara değinmiş olmasının Türk Mülki İdare Sistemine önemli katkıları olmuştur. YAZICIOĞLU' nun fikirlerine bakıldığında, önce sorunun saptandığı, ardından bu konuda neler yapıldığı ve neler yapılabileceğine değinildiği görülmüştür. Adaylar tarafından neler yapılabileceği konusunda getirdiği öneriler irdelenmelidir. Bu fikirlerle eğitilecek kaymakamlar ülke sorunlarında doğru çözüm üretebilmeyi öğrenmeleri sağlanacaktır.

(2) İçişleri Bakanlığı Tarafından Yılın Başarılı Kaymakam ve Valileri Seçilerek Vali Recep YAZICIOĞLU Adına Üstün Hizmet Ödülleri Verilmeli: YAZICIOĞLU, meslek hayatının büyük bir kısmında dönemin hükümet temsilcileri tarafından ciddi haksızlıklara uğramıştır. Yıllarca çalışıp emek verdiği mülki dare sisteminde uygulamalarında görülen torba bütçe, emanet usulü, halk katkısı gibi unsurlarıyla yerinden yönetimci (âdem-i merkeziyet), mahalli âdem-i merkeziyetçi ve yetki genişliğinin sınırlarını genişletici özelliklere sahiptir. Fakat öte yandan uygulama ülke yönetiminin genel karakteristiği olan merkeziyetçi ve bürokratik yapıyı zorlamış ve parayı bir yerden bir yere aktarmasına yolsuzluk demişlerdir. Ve

sebepsiz yere merkeze kızağa çekmişlerdir. Tekrar göreve getirildiğinde ise kısa bir süre sonra vefat etmiştir.

Yaşamının son yıllarında bu kadar emek verdiği mesleğinde pasifize edildiği için, bundan sonrasında ise İçişleri Bakanlığı YAZICIOĞLU adına yılın başarılı kaymakam ve valileri seçilerek onlara üstün hizmet ödülleri verilmeli ve o dönemin hükümeti her fırsatta kınanmalıdır. Bu ödülleri İçişleri Bakanlığı tarafından verilmesi son derece anlamlı olacaktır. Böylece YAZICIOĞLU' nun adının yaşatılmasına katkı sağlanırken başarılı mülki idareciler içinde zemin hazırlanmış olacaktır. Ayrıca bu adına ödül verilmesi siyaset üstü bir konuma getirecek ve kurumsal bir idol haline getirecektir.

(3) İçişleri Bakanlığı' nın İnternet Sitesi'nde Recep YAZICIOĞLU Adına Bağlantı Açılması: recep YAZICIOĞLU' nun mülki idare sistemine sağladığı katkılarından dolayı, YAZICIOĞLU adına İçişleri Bakanlığı' nın internet sayfasında bağlantı (link) verilmesi, Bakanlığın kurumsal kimliğini güçlendireceği gibi görev yapan vali ve kaymakamların mesleki uygulamaları konusunda kapsamlı bilgi edinmesini de sağlayacaktır.

(4) Recep YAZICIOĞLU' nun Görev Yaptığı İllerde Adının Yaşatılması

Yapılan araştırma çerçevesinde bu konuda halkın valilerini unutmadıklarını ve valinin halk üzerinde yarattığı etkilerini göstermek ve hatıralarına saygı duyup adının yaşatılması için çabalarının olduğunu görürüz.

Denizli'nin Acıpayam İlçesi'ne bağlı Eskiköy' de vatandaşlar tarafından yaptırılarak iki köyü birbirine bağlayan köprüye trafik kazasında yaşamını yitiren eski Valisi Recep Yazıcıoğlu'nun adı verildi. “

Denizli'de İncili pınar mevkisinde yapılan büyük parka Vali Recep Yazıcıoğlu'nun adı verildi.

Kemaliye-Baş pınar arasında Karasu Nehri üzerinde (Fırat Nehri'nin Kemaliye (Erzincan) İlçesinden geçen kolu) yapılan, yapımında Recep Yazıcıoğlu'nun çok emeğinin geçtiği ve Köprü dizisine de konu olan köprünün adı Vali Recep Yazıcıoğlu Köprüsüdür.

Trafik kazasında ölen eski Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu'nun adı bir çiçekte yaşayacak. Erzincan' da tespit edilen bir bitkiye, Yazıcıoğlu'nun anısına

'Psaphellus Recepii' adı verildi. Erzincan Üniversitesi, Kemah ilçesi Kömürköyü yakınlarında daha önce görülmeyen bir çiçek tespit etti. Alman Albrecht von Haller Enstitüsü'nde yapılan bir yıllık incelemede çiçeğin ilk defa görüldüğü ve bir örneğinin daha olmadığı ortaya çıktı.

Erzincan'ın Kemaliye İlçesi ile Çaltı İstasyonu arasındaki en uzun karayolu tüneline de Vali Recep Yazıcıoğlu ismi verilmiştir.

Aydın il merkezinde Aydın belediyesince yaptırılan kültür merkezinin ismine de Vali Recep Yazıcıoğlu adı verilmiştir.

Tokat il merkezindeki eski SSK Devlet Hastanesi'nin adı, Tokat Vali Recep Yazıcıoğlu Devlet Hastanesi olarak değiştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KESİM

GENEL DEĞERLENDİRME

Araştırmanın bu kesiminde, araştırmanın genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırma süresince denencelerin sınanması ile elde edilen bulgular ve bunlar için getirilen öneriler sunularak genel sonuç yazılmıştır.

9. BULGULAR, ÖNERİLER VE GENEL SONUÇ

Tezin bu bölümü iki alt başlıktan oluşmaktadır. Birinci başlıkta araştırmanın bütününe yönelik olarak elde edilen bulgular ve bu bulgulara yönelik getirilen önerilerin yer aldığı “Bulgular ve Öneriler” yer almıştır. İkinci başlık olan “Genel Sonuç” ta ise bir yandan araştırma boyunca sunulan bütün bilgiler ışığında çalışmanın alana getirdiği katkılar değerlendirilirken bir yandan da tezde ortaya konulan denencelerin ne derece doğrulandığı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

9.1. Bulgular ve Öneriler

Çalışma kapsamında belirlenmiş olan bulgular ve bu bulgulara yönelik getirilen öneriler aşağıda sunulmuş ve Bulgular ve Öneriler Çizelgesinde (Çizelge.1) gösterilmiştir.

B.1. Recep YAZICIOĞLU, yaşamı boyunca Mülki İdare Sisteminin verimliliği ve etkililiği için uygulamalar yürütmüştür.

Ö.1. Recep YAZICIOĞLU’ nun Mülki İdare Sistemine katkı bağlamında uyguladığı hizmetler ve ürettiği öneriler yeniden gözden geçirilmeli, tüm toplumsal kesimlere aktarımı sağlanmalıdır.

B.2. Recep YAZICIOĞLU, daima sadece olanı değil, olması gerekeni de irdelemiştir.

Ö.2. Günümüz koşullarında, YAZICIOĞLU’ nun fikirleri olağanlaştırılmalıdır.

B.3. Recep YAZICIOĞLU, yaşamı boyunca yurttaş bilinciyle hareket etmiş ve bu bilinci her kesime yaymayı amaç edinmiştir.

Ö.3. Recep YAZICIOĞLU’ nun sivil topluma olan inancı irdelenmeli ve katılımcı demokrasinin de olumsuzlukları da gözetilerek uygulamaya konmalıdır.

B.4. Recep YAZICIOĞLU' na göre; kamu hizmetlerinde etkinlik ve verimlilik ile toplum kalkınmasının önündeki en büyük engel merkeziyetçi yönetim yapısıdır diyerek yerel yönetimi savunmuştur.

Ö.4. Merkeziyetçi yapı yerel yönetimlerin bütün yetki ve kaynaklarını merkeze aktardığı gibi yerel yönetimlere ihtiyacı olan yetki ve kaynağı da zamanında ve yeterli şekilde sağlamamaktadır. Bunun için üniter devlet yapısı korunarak mülki idare sisteminin yeniden düzenlenmesi; merkezde kalması gereken adalet, savunma, dışişleri gibi temel görevler dışında bütün kamu hizmetlerinin yetki, sorumluluk ve kaynak konusunda yerel yönetimlere aktarılması gerekmektedir. Yerel yönetimlere ağırlık verilmesiyle hizmeti alan ile hizmeti görenin birbirine yakın olması sağlanacak, hizmeti alanın hizmetlerin yerindeliği ve verimliliği açısından yerel yönetimleri mevcut yasal düzenlemelere göre daha etkin bir şekilde sorgulaması ve kontrol etmesini sağlayacaktır.

B.5. Recep YAZICIOĞLU' na göre; halkın aldığı hizmetin kalitesini sorgulayabilmesine olanak sağlayan mekanizmaların oluşturulması, yönetim sisteminin diğer sorunu olan rüşvet ve yolsuzlukların önlenmesinde de etkin çözümü sağlayacaktır.

Ö.5. Yerel yönetim uygulamalarına ağırlık verilmesiyle, halkın yönetime katılımının sağlanarak sorumluluk bilincinin gelişmesi, kamu yönetiminin ve mülki idare sisteminin sorunları olarak karşımıza çıkan bürokrasinin ve yönetimdeki çatışmaların azalmasını, yönetim kültürünün değişimiyle, birlikte tezde dile getirilen yapısal, örgütsel ve işlevsel sorunların aşılmasını kolaylaştıracak bir etki yaratması beklenmektedir.

B.6. Gerek mülki idare sisteminin sorunlarını tespit etmesi gerekse bu sorunlar karşısında sunduğu çözüm önerileri, Recep YAZICIOĞLU' nun mülki idare amirleri arasında kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması sürecine katkıları konusunda öne çıkmasına ve kendisine bu katkılarla ilgili olarak özel bir yer verilmesine neden olmuştur.

Ö.6. Recep YAZICIOĞLU' na Türk Kamu Yönetimi ve Mülki İdare Sistemimizde verilen özel önem yalnızca kamu yönetimi anlayışını eleştirmesinden değil aynı zamanda risk alan, inisiyatif kullanan, “sisteme kılıç çekmiş” biri olarak modern yönetim anlayışlarını kaymakamlık ve valilik görevleri sırasında uygulaması,

sistemi değiştirme konusunda uygulayıcılar olan mülki idare amirlerine de örnek olmuştur, olacaktır.

B.7. Recep YAZICIOğLU' na göre yerel yönetimlerin sil baştan düzenlenmesi gerekir.

Ö.7. Bugünkü düzende belediyelerden kimse yaygın hizmet beklememektedir. Mevcut sisteme göre de belediyelerin yapacakları hizmetler son derece sınırlıdır. Bugüne kadar batılı anlamda belediyciliği toplum hiç yaşayamamıştır. Yerel yönetimlerin etkililiğini ve erimliliğini arttırmak için;

Yerel kamu hizmetleri, il, ilçe, belde, köy ve mahallelerde yeniden kurulacak yerel yönetim birimlerince yürütülmelidir.

Halen merkezi İdareye bağlı müdürlük ve servisler; adalet, güvenlik, ulaştırma, haberleşme ve askerlik hariç; ilgisine göre yerel yönetimlerin müdürlük ve servisleri haline getirilmelidir. Mevcut müdürlüklerin personel, kadro, araç ve gereçleri ödenekleri ile beraber bu idarelere devredilmelidir. Bölge teşkilatları kaldırılmalıdır.

Her idari birim (il, ilçe ve belediyeler) merkezi idarece toplanan vergilere ek vergiler koyma yetkisine haiz olmalıdır.

İl ve ilçe sayısı 1/3 oranında azaltılmalıdır.

Bölge İdare Mahkemelerine paralel Bölge Sayıştay Mahkemeleri kurulmalı; idari ve siyasi denetimin yerini hukuka uygunluk denetimi almalıdır. Yerindelik denetimi halkın yetkisinde olacaktır.

Meclis üyeleri için asgari eğitim düzeyi aranmalıdır.

B.8. Recep YAZICIOğLU' nun sağlıklı yaşamla ilgili kampanyaları olmuştur.

Ö.8. Bu kampanyaları bizde devam ettirmeliyiz. İlk başlayan sigaraya ve alkole hayır kampanyaları olmalıdır. Beyaz ekmek yemeyelim, siyah ekmek yiyelim; boyalı suları içmeyelim, kolalı suları içmeyelim, süt ayran, meyve suyu içelim. Otobüslere değil, bisiklete binelim.

B.9. Recep YAZICIOğLU doğunun, doğa şartlarını ve olumsuz imajını spor ve aktivitelerle yok edip, doğuyu cazibe merkezine dönüştürmeye çalışmıştır.

Ö.9. YAZICIOğLU, özellikle doğunun fark edilmemiş bakir doğasını, doğa sporları ile ön plana çıkararak terör sorununu psikolojik bir yöntemle açmaya

çalışmıştır. Bu doğa sporlarının daha da geliştirilerek ve zenginleştirilerek devam ettirilmesi gerekir.

B/Ö	Ö.1	Ö.2	Ö.3	Ö.4	Ö.5	Ö.6	Ö.7	Ö.8	Ö.9
B.1	■								
B.2		■							
B.3			■						
B.4				■					
B.5					■				
B.6						■			
B.7							■		
B.8								■	
B.9									■

Çizelge 1: Bulgular ve Öneriler Çizelgesi

9.2. Genel Sonuç

Recep YAZICIOĞLU bürokrasinin eline geçirdiği hiçbir ipin ucunu bırakmadığını, daima kâğıt üzerinde düzenli ama fiiliyatta iflas etmiş bir Türkiye’den yana tavır koyduğunu, karar aldığını, ıslahının ise gayri kabil olduğunu bu ülkede en iyi anlayan kişilerden biriydi. Adına açılan ziyaretçi defterine bir vatandaşımızın yazdığı şu ifade ilginçtir: ‘Sırat köprüsünün başında durup, ‘hadi uşaklar böyle gelin’ diyerek bizi karşıya geçireceksin’. Öbür dünyada da kendisinden kurtarıcılık beklenen bir devlet adamı herhalde başka yoktur. Sürekli söylediği; ‘kurtarıcı yoktur, halkın kendisi önce kendini kurtarmayı, kurtarıcılardan medet ummamayı öğrenmelidir’ sözüne rağmen bu toprakların gerçeği bu olup bu gerçeğin hükmünü gelecekte de icra edeceği açıktır.

Bürokrasiye savaş açmıştı. Usulsüzlük ile yolsuzluğun devamlı karıştırıldığı Türkiye’de yolsuzluğu yok, usulsüzlüğü çok olan bir bürokrattır.

Recep Yazıcıoğlu gibi insanları büyük yapan en önemli hususlardan birisi yaptıkları işlerden daha çok başlattıkları süreçler, açtıkları yollardır. Her zaman yapılacak sonsuz sayıda iş vardır ve bunları yaparak ihtiyaç ve beklentileri karşılamak imkânsızdır. Ancak açılan yollar ve başlatılan süreçler sonsuz sayıdaki işlerin yapılmasına uygun ortamı hazırlar. Esas olan da budur. Devletin müthiş harcamalara rağmen hizmetlerinde yetersiz ve kalitesiz olması işleri yaparak bitirmeye çalışmak istemesindedir. Yetişmenin mümkün olamadığı, yönetilemez büyüklükleri yönetmek iddiasında olmak başarısızlığı peşinen kabul etmek demektir. Aynı ödenekler, aynı mevzuatla Recep YAZICIOĞLU’ nun farklılığını ortaya koymasının sırrı da budur. Kendisine ulaşılamayacak ölçüde liderlik özelliklerine sahip olmasının bu sırrı maalesef yeterince anlayamamış, dolayısı ile bu kadar yıllık idarecilik hayatında onu aşacak kapasitede insanlar yeterince ortaya çıkamamıştır. Bunun bir ufuk, vizyon meselesi olduğu açıktır. Bu olgunun bir diğer örneği de rahmetli Turgut Özal’dır.

Recep YAZICIOĞLU’ nun mesleki yaşam öyküsünün ele alındığı bu çalışma ile sistemin muhatabı olan bizlere şimdi daha çok görevler düştüğü ve yakılan ışıkları nasıl söndürmeyeceğimiz belirtilecektir.

EKLER

EK.1. RECEP YAZICIOĞLU' NUN ÖZGEÇMİŞİ

Ek.1.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Kronolojik Özgeçmişi

Ek.1.2. Recep YAZICIOĞLU' nun Yaşam Öyküsü

EK. 2. FOTOĞRAFLARLA RECEP YAZICIOĞLU

EK.1. RECEP YAZICIOĞLU' nun ÖZGEÇMİŞİ

Bu bölümde Recep YAZICIOĞLU' nun kronolojik özgeçmişi ve yaşam öyküsü irdelenmiştir.

Ek.1.1. Recep YAZICIOĞLU' nun Kronolojik Özgeçmişi

1948- Trabzon' nun Sürmene İlçesinde doğdu.

1961- Ortaokulu bitirdi

1968- Ankara Hukuk Fakültesi' nden mezun oldu.

1968- Aydın Maiyet Memuru olarak göreve başladı

1969- Artvin Ardanuç Kaymakam Vekili olarak göreve başladı

1971- Rize' nin Kalkandere ilçesi kaymakamı oldu.

1973- Adana' nın Bahçe İlçesi kaymakamı oldu.

1974- Isparta 50. Piyade Alayında yedek subay eğitimi alır.

1975- Ağrı' nın Hamur İlçesi kaymakamı oldu.

Daha sonra sırasıyla, Çanakkale-Ayvacık, Hatay-Kırıkhan, Çorum-Alaca kaymakamlık görevlerinde bulundu.

1982- Bolu-Akçakoca kaymakamı oldu.

1984- Tokat Valisi oldu. 36 yaşında ve Türkiye' nin en genç valisi oldu.

31.07.1989- Aydın Valisi oldu.

19.08.1991- Erzincan Valisi oldu.

26 .09.1999- Merkez Valiliği'ne atandı.

30.01.2003- Denizli Valiliği'ne getirildi.

02.09.2003- Ankara civarında geçirdiği trafik kazasında bitkisel hayata girdi.

09.09.2003- VALİ RECEP YAZICIOĞLU vefat etti.

Ek.1.2. Recep YAZICIOĞLU' nun Yaşam Öyküsü

Recep YAZICIOĞLU 1948 yılında Trabzon Sürmene'ye bağlı Köprübaşı nahiyesinin Yılmazlar köyünde dünyaya geldi. 1968 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Aynı yıl Aydın Maiyet Memuru olarak kaymakamlık stajına başladı. 1971-1984 yılları arasında sırasıyla Kalkandere, Bahçe, Hamur, Ayvacık, Kırıkhan, Alaca, Akçakoca ilçelerinde kaymakamlık görevinde bulundu. 1975 yılında da asteğmen olarak Kara Kuvvetleri Komutanlığında askerlik görevini tamamladı.

1984 yılında 36 yaşında en genç vali olarak Tokat Valiliği'ne atanan Recep YAZICIOĞLU 14 Ağustos 1989'da Aydın Valisi olarak göreve başladı. 19 Ağustos 1991 tarihinde Erzincan Valiliği'ne, 26 Eylül 1999'da Merkez Valiliği'ne, 30 Ocak 2003'te de Denizli Valiliği'ne getirildi. 16 yıl kaymakamlık, 5 yıl Tokat, 2 yıl Aydın, 8 yıl Erzincan olmak üzere 15 yıl valilik yaptı.

2 Eylül 2003 tarihinde Ankara civarında geçirdiği trafik kazasında bitkisel hayata giren vali 9 Eylül 2003' te vefat etti (Balcı, 2003,5).

EK. 2. FOTOĞRAFLARLA RECEP YAZICIOĞLU

Recep YAZICIOĞLU' nun çeşitli dönemlerinde çekilmiş fotoğrafları şöyledir:

Kemaliye Başpınar Köprüsü

KAYNAKÇA

ALP, Sebahattin, (2003), "Makine Desteği Kesilmesin", **Akşam Gazetesi**, 5 Eylül 2003, İndirilme Tarihi:24 Eylül 2009.

<http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/03/03/yasam>.

ARSEVEN, Serdar, (2003), "Halk Adamı", **Tercüman Gazetesi**, 10 Eylül 2003.

ATAL, Nevzat, (2005), "Başkanlık Sistemi", **Sabah Gazetesi**, 3 Ocak 2005, İndirilme Tarihi: 23 Eylül 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/2005.01.03/siy.102.html>.

ATAKLI, Can, (1999), "Hala Görevde", **Sabah Gazetesi**, 30 Eylül 1999, İndirilme Tarihi: 4 Kasım 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/1999.30.09/y05.html>.

AZAK, Gürbüz, (1995), "Hayal Kurmasını Bilen Valimiz", **Türkiye Gazetesi** 21 Ağustos 1995.

BAKIRCI, Cem, (1998), "Validen Çete İsyanı", **Hürriyet Gazetesi**, 12 Ekim 1998, İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=42472>.

BAL, Ersin, (2001), "Üç Valiye Dava", **Sabah Gazetesi**, 15 Şubat 2001, İndirilme Tarihi:4 Kasım 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/2001.02.15/p02.html>.

BALCI, Mahmut, (2001), "Recep Yazıcıoğlu", **Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Birey Yayıncılık.

BALCI, Mahmut, (2003), "Halk Vali Yazıcıoğlu' nu Kendinden Gördüğü İçin Sevdii", **Halkın Valisi Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Gündem Yayınları.

BARLAS, Mehmet, (2001), “ Vali Yazıcıoğlu’ nun Önemli Gözlemleri”,
Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu, İstanbul: Birey Yayıncılık.

BARLAS, Mehmet, (2003), “ Sokaktaki Adam”, **Akşam**, 5 Eylül 2003.

BERBEROĞLU, Oya, (1999), “Merkeze Alınan Vali”, **Hürriyet Gazetesi**, 3
Ekim 1999, İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=112041>.

BOYACI, Osman Nuri, (2003), “Yazıcıoğlu’ nu Manyak Manşeti Atarak
Övdüler”, **Hürriyet Gazetesi**, 19 Mart 2003, İndirilme Tarihi: 4
Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=134630>.

BOYACI, Osman Nuri, (2003), “Vali Recep YAZICIOĞLU’ na Fransız
Usulü Ceza”, **Hürriyet Gazetesi**, 17 Nisan 2003, İndirilme Tarihi:
4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=140770>.

BOZKURT, Ömer, Turgay Ergun, Seriy Sezen, (1998), **Kamu Yönetimi
Sözlüğü**, Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
(TODAİE) Yayını, Yayın No: 283

“Cesur Validen Yürekli Sözler”, (1998), **Hürriyet Gazetesi**, 11 Ocak 1998,
İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=283101>.

ÇANDAR, Cengiz, (2003), “ 21. Yüzyılın Adamı”, **Dünden Bugüne
Tercüman Gazetesi**, 10 Eylül 2003.

ÇELEBİ, Işın, (2003), “ Terörle Yaşamak”, **Yarın Gazetesi**, 9 Eylül 2003.

ÇOKER, Ziya, (1995), “Mülki İdare Amirleri, Bürokrasi ve Politika”, **Türk
İdare Dergisi**, Sayı:409, Ankara.

ÇOŞKUN Bekir, (1998), “Kafanıza Takmayın”, **Hürriyet Gazetesi**, 11 Ağustos 1998, İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=33212>.

DONAT, Yavuz, (2003), “Doktor Recep Bey”, **Sabah Gazetesi**, 3 Haziran 2003, İndirilme Tarihi:4 Kasım 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/2003.06.03/y27.html>.

DONAT, Yavuz, (2003), “Eğitim”, **Sabah Gazetesi**, 4 Eylül 2003, İndirilme Tarihi:4 Kasım 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/2003.09.03/p27.html>.

DONAT, Yavuz, (2003), “ Aykırı Bürokrattı”, **Sabah Gazetesi**, 4 Eylül 2003, İndirilme Tarihi:4 Kasım 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/2003.09.03/p26.html>.

DPT, (1987), **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1984 – 1989)**, Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayını.

ERDUMLU, Güngör, (1989), **Bir İl Özel İdare Uygulaması Tokat Örneği**, Ankara: DPT Yayınları Yayın No:418.

EREN, Hasan, (1988), **Türkçe Sözlük Cilt.1** Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.

ERKUL, Hüseyin, (2003), **Kurumlar ve Eğitim**, Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Ders Notları).

ERDOĞAN, Selvi, (2001), “Merkez’ den Herkese Mesaj Yollayan Vali Recep Yazıcıoğlu”, **Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Birey Yayıncılık.

ERYILMAZ, Bilal, (2002), **Kamu Yönetimi Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı**, İstanbul: Erkam Matbaası.

- FEYZİOĞLU, Elvan, (2003), “O Bir İtaatsiz İdi”, **Halkın Valisi Recep Yazıcıoğlu**, (Derleyen Mahmut Balcı), İstanbul: Gündem Yayınları.
- FEYZİOĞLU, Elvan, (1999), “Süper Vali, Türk İdari Sisteminde Recep Yazıcıoğlu Olayı”, **Yeniasır Gazetesi**, 25 Eylül 1999.
- GÖZLER, Kemal, (2004), **Anayasa Hukukuna Giriş**, Bursa: Ekin Kitabevi, 4. Baskı.
- GÜLER, Tahsin, (2008), **Türkiye’ de Mülki İdare Amiri Protipi Olarak Recep Yazıcıoğlu**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.
- GÜNERKAN, Mustafa, (2003) “Sıradan Giyinen”, **Özsöz Gazetesi**, 9 Eylül 2003.
- GÜZEL, Hasan Celal, (2003), “ O Bir Ekoldü”, **Dünden Bugüne Tercüman Gazetesi**, 10 Eylül 2003.
- HASIRCI, Metin, (2003), “Nev-i Şahsına Münhasır”, **Vakit Gazetesi**, 10 Eylül 2003.
- HAYEK, Friedrich A von, (1999), **Liberal Bir Devletin Anayasası**, (Çeviren: Mustafa Erdoğan), Ankara.
- HEPŞENKAL, Feyzi, (2001), “ Tek Kişilik Parti”, **Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Birey Yayıncılık, 2. Baskı.
- KAPANİ, Münci, (1983), **Politika Bilimine Giriş**, Ankara: AÜHF Yayınları, No: 468.
- KARATEPE, Şükrü, (1993), **Darbeler, Anayasalar ve Modernleşme**, İstanbul: İz Yayıncılık.
- Kardelen Dergisi Sitesi (2007), “**Osmanlı’ da Kaldık**”, İstanbul, İndirilme Tarihi 23 Ekim 2009.

[http:// www.kardelendergisi.com.tr](http://www.kardelendergisi.com.tr).

- KIŞLALI, Ahmet Taner, (1995), **Siyasal Çatışma ve Uzlaşma**, Ankara: İmge Yayınları.
- KIZILÇELİK, Sezgin ve Yaşar ERJEM, (1996), **Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü**, İzmir: Saray Yayıncılık.
- KOÇAK, Bilal, (2001), “ Okutulan Tarihimizde Geçmişimiz Birbirinden Kopuk”, **Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Birey Yayıncılık, 2. Baskı.
- KONGAR, Emre, (2001), **Demokrasi Kültürü Sorunları**, İstanbul, Kültürel Açıdan AB Yaklaşım Sempozyumu.
- MÜFTÜOĞLU, Saadettin ve Erdoğan TAMER, (1990), **Altın Yıllarında Tokat**.
- NARMANLIOĞLU, Sayıl, (1998), “Vali’ nin İsyanı: Çalıp Çırpmayan Enayi Sayılıyor”, **Hürriyet Gazetesi**, 29 Mayıs 1998.
- ÖZDEMİR, Ali Rıza, (2007), “ Desantralizasyon Kamu Sektöründeki Hantallaşmayı Önler mi? Bir OECD Panel Verileri Regresyon Analizi”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** Sayı:16 Kütahya.
- ÖZTEKİN Ali, (1993), **Siyaset Bilimine Giriş**, Malatya: s. 21.
- ÖZTÜRK, Hüseyin, (2003), “ Bunlara Aldırış Edecek Adam mıyım?”, **Vakit Gazetesi**, 11 Eylül 2003.
- ÖZTÜRK, Orhan, (1999), “Solcu mu Sağcı mı?”, **Erzincan Haber Gazetesi**, 2 Temmuz 1999.
- PAPUÇCU, Köksal, (2005), **Adam Gibi Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Nesil Yayınları, 4. Baskı.
- PEKŞEN, Yalçın, (2001), “Yakında Unuturuz”, **Sıradışı Bir Vali Recep Yazıcıoğlu**, İstanbul: Birey Yayıncılık, 2. Baskı.

PİRLER, Orhan, Erol Zihni Gürsoy, Ahmet Başsoy, (1997), **İl Düzeyinde Merkezi İdare - Mahalli İdare Görev Bölüşümü**, Ankara: Türk Belediyecilik Yayınları.

SARIÇİÇEK, Fevzi, (2003), “Deri Montlu Vali”, **Özsöz Gazetesi**, 9 Eylül 2003.

STAHLBERG, Krister, (1989), “Kamu Yönetimi’ nin Politizasyonu: Politizasyonun Sonuçları, Sebepleri ve Kavramları Üzerine Düşünceler” **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 384, (Derleyen Dünder Gültekin) Ankara.

“Süper Valiye Süper Kızak”, (1999), **Hürriyet Gazetesi**, 26 Eylül 1999, İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=1040307>

ŞİMŞEK, Leyla, (2003), “İçimizden Biri”, **Doğu Gazetesi**, 10 Eylül 2003.

TAYYAR, Şamil, (1999), “Tantan Ağzını Açtı”, **Sabah Gazetesi**, 29 Eylül 1999, İndirilme tarihi: 29 Eylül 2009.

<http://www.arsiv.sabah.com.tr/1999.09.29/p06.html>.

“Tek Kişilik Partiyim”, (1999), **Hürriyet Gazetesi**, 25 Mayıs 1999, İndirilme Tarihi: 4 Aralık 2009.

<http://www.arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=81612>.

TURAN, İlter, (1976), **Siyasal Sistem ve Davranış**, İstanbul: Der Yayınları.

ÜSKÜL, Zafer, (2005), “Başkanlık Sistemi Seçilmiş Sultanlıktır”, İndirilme Tarihi 1 Eylül 2009.

[http:// ntvmsnbc.com/news/304623.asp](http://ntvmsnbc.com/news/304623.asp).

YALÇINDAĞ, Selçuk, (1988), “Yerel Yönetimler İçin Yeni Model Arayışları”, **Amme İdare Dergisi**, Cilt:1, Sayı:3, Ankara.

YALÇINDAĞ, Selçuk, (1998), “İl Sisteminin Güçlenmesi Çözüm mü?”,
Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt:5, Sayı:2, Ankara.

YAYLA, Atilla, (2003), **Siyasi Düşüncü Sözlüğü**, Ankara: Liberte Yayınları,

YAZICI, Olcay, (2003), “Halk Adamı”, **Ufuk Ötesi**, 5 Ekim 2003.

YAZICIOĞLU, Recep, (1995), “ Demokratik Katılım ve Yeniden
Düzenlenmesi”, **Yeni Türkiye Dergisi**, Yıl:1, Sayı:4, Ankara.

YAZICIOĞLU, Recep, (2000), **Bu Sistem Değişmeli**, İstanbul: Birey
Yayıncılık, 5. Baskı.

YAZICIOĞLU, Recep, (2003), **Popülist Politikaya, Tıkanmış Ekonomiye,
Yozlaşmış Sisteme Sil Baştan**, İzmir: Yazıcı Basım Yayın, 6.
Baskı,

YILDIZ, Zekeriya, (2003), **Politika Sözlüğü**, İstanbul: Timaş Yayınları.

YILMAZ, Ejder, (1996), **Hukuk Sözlüğü**, Ankara: Yetkin Yayınları.

YÖNDEN, İskender, (2006), **Toplum Kalkınması Bağlamında İl Özel
İdareleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara
Üniversitesi.

<http://www.haberekspres.com.tr> /Erişim Tarihi: 3 Kasım 2009.

<http://www.tekstilisveren.org.tr> / Erişim Tarihi: 5 Eylül 2009.